

Underlag för budget 2027 med inriktning 2028 och 2029 för Järva stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

1 Strategisk inriktning	4
2 Lokala utvecklingsbehov	9
2.1 Välbefinnande och hälsa	9
2.2 Uppväxtvillkor och utbildning	11
2.3 Arbete och företagande	13
2.4 Boende och stadsmiljö	15
2.5 Demokrati och trygghet	16
2.6 Miljö och klimat	19
3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden	21
3.1 Förskoleverksamhet	21
3.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	23
3.3 Äldreomsorg	25
3.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	27
3.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	30
3.6 Stadsmiljöverksamhet	36
3.7 Ekonomiskt bistånd	39
3.8 Arbetsmarknadsåtgärder	41
3.9 Övrigt	42
4 Sammanfattande ekonomisk analys	44
4.1 Drift	45
4.2 Investeringar	49
4.3 Verksamhetsprojekt	51
5 Lokalförsörjningsplan	51
5.1 Sammanfattning	51
5.2 Planeringsförutsättningar	51
5.3 Hyreskostnadsutveckling	52
5.3.1 Administrativa lokaler	54
5.3.2 Arbetsmarknad	55
5.3.3 Förskolor	55
5.3.4 Kultur	56

5.3.5 Särskilda boenden för äldre	56
5.4 Samverkan	56
5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet	57
5.5.1 Nuläge 31 januari 2026.....	57
5.5.2 Behov och planering av lokaler för (första planeringsperioden).....	58
5.5.3 Behov och planering för lokaler (andra planeringsperioden)	61
5.6 Lokalplanering - pedagogisk verksamhet stadsdelsnämnder	62
5.6.1 Nuläge 31 januari 2026.....	62
5.6.2 Planering av lokaler för år 2027-2034 (första planeringsperioden).....	62
5.6.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden).....	65
5.7 Boendeplanering- särskilda boenden för äldre	66
5.7.1 Nuläge 31 januari 2026.....	66
5.7.2 Behov och planering år 2027-2034 (första planeringsperioden)	67
5.7.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden).....	69
5.8 Övrig information	70
6 Övriga redovisningar	70

Bilagor

Bilaga 1: Sdn 01 fleråring 2026

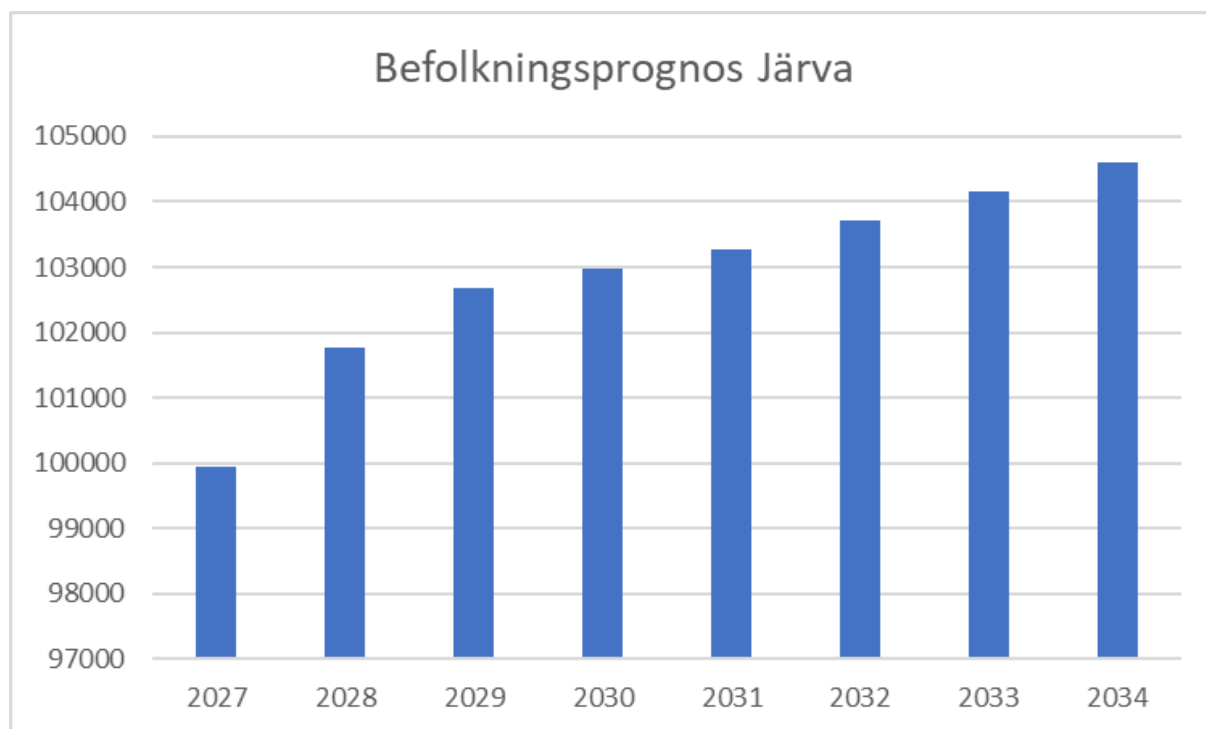
Bilaga 2: Kompetensförsörjningsplan 2027 till 2029, Järva stadsdelsnämnd

1 Strategisk inriktning

Inledning

I detta underlag redovisas de kommande årens utveckling och prioriteringar för stadsdelsnämndens kärnverksamheter. Underlaget belyser även lokala utvecklingsbehov utifrån ett övergripande geografiskt perspektiv på stadsdelsområdet samt planeringsförutsättningar som påverkar nämndens verksamheter. Vidare ingår en ekonomisk analys av nämndens verksamheter. I underlaget redovisas även nämndens lokalförsörjningsplan, vars syfte är att säkerställa en långsiktigt hållbar planering av verksamheternas lokalbehov. Underlaget utgör sammantaget ett underlag i stadens samlade budgetprocess och bidrar till utformningen av kommunfullmäktiges budget samt till genomförandet av stadens vision och inriktningsmål.

Demografisk utveckling under planperioden och på längre sikt Befolkningsprognos per år fram till 2034

Befolkningsprognos Järva, totalt (Områdesdatasystem ODS).

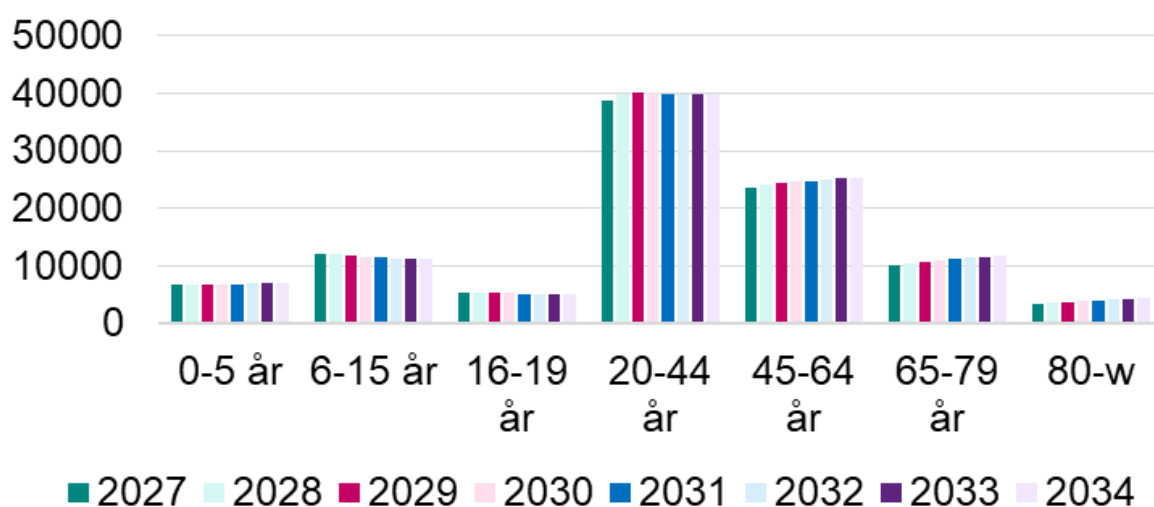
Befolkningsprognosen för Järva visar en kontinuerlig ökning under perioden 2027–2034. Antalet invånare beräknas öka från 99 937 personer år 2027 till 104 610 personer år 2034. Detta motsvarar en total ökning om 4 673 personer eller cirka 4,7 procent under perioden.

Den största ökningen förväntas ske i början av prognosperioden, mellan 2027 och 2028, då befolkningen beräknas öka med 1 842 personer. Därefter förväntas ökningstakten avta. Under perioden 2029–2031 är tillväxten relativt låg, varefter den stabiliseras på en nivå om cirka 450

personer per år fram till 2034.

På längre sikt planeras ett omfattande bostadsbyggande i Järva med nästan 22 000 nya bostäder fram till år 2045, med särskilt fokus på Kista, där drygt 6 000 bostäder planeras. Detta skulle kunna öka befolkningen med cirka 38 000 personer, till uppskattningsvis 130 000 invånare år 2045. (*Företagsservice Stockholms näringslivsanalys av Järva, avsnittet "Befolkning och bostäder"*). Det finns en stor osäkerhet kring denna planerade tillväxt och många av de planerade bostäderna har pausats.

Befolkningsprognos, åldersfördelning

Befolkningsprognos Järva, fördelat på ålder (Områdesdatasystem ODS).

Befolkningsprognosen visar att Järvas totala folkmängd ökar successivt under perioden, men utvecklingen skiljer sig mellan olika åldersgrupper.

Antalet barn i åldern 0–5 år förväntas enligt befolkningsprognosen öka från cirka 6 620 barn år 2027 till cirka 6 969 barn år 2034. Ökningen är relativt måttlig men stabil. Trenden skiljer sig från staden som helhet, där befolkningsprognosen från 2025 visar en nedåtgående antal barn i samma åldersgrupp till följd av lägre barnafödande. Jämfört med tidigare prognoser är ökningen något lägre, vilket skapar ett behov av anpassningar i verksamheten.

Gruppen 6–15 år prognosticeras däremot att minska kontinuerligt under hela perioden, från cirka 11 996 till 11 167 barn. Även ungdomar i åldern 16–19 år minskar, från cirka 5 330 till 4 977 personer. Sammantaget tyder detta på en viss minskning av antalet barn och ungdomar i skolåldern under perioden.

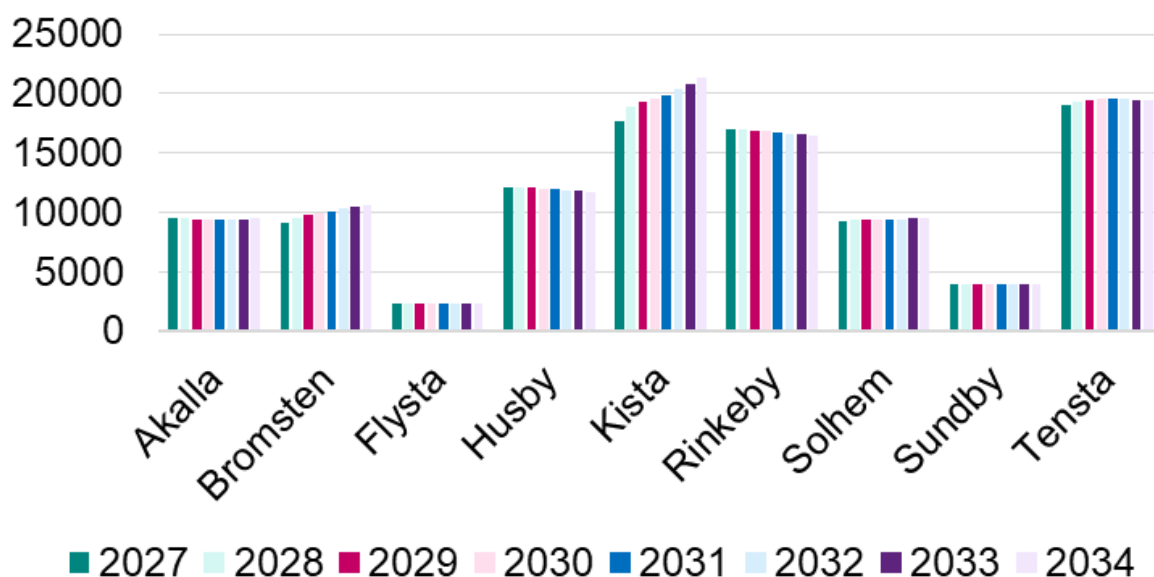
Den största åldersgruppen, 20–44 år, ökar i början av perioden men stabiliseras därefter kring 40 000 personer. Utvecklingen tyder på att antalet personer i arbetsför ålder ligger kvar på en relativt jämn nivå under perioden, utan någon tydlig långsiktig tillväxttrend efter 2029.

Åldersgruppen 45–64 år ökar stadigt under hela perioden, från cirka 23 587 till 25 386 personer. Även gruppen 65–79 år visar en tydlig ökning, från cirka 10 140 till 11 795 personer. Den mest procentuellt påtagliga ökningen sker i gruppen 80 år och äldre, som växer från cirka 3 393 till 4 405 personer. Det innebär troligen att behovet av äldreomsorg kommer öka i stadsdelen framåt.

Befolkningsprognos, stadsdelar

Befolkningsprognos, stadsdelar

Befolkningsprognos Järva, fördelat på stadsdelar (områdesdatasystem ODS).

Järva stadsdelsområde har tio stadsdelar med varierande bebyggelse och demografi. Stadsdelarna är Akalla, Bromsten, Flysta, Husby, Kista, Lunda, Rinkeby, Solhem, Sundby och Tensta. Befolkningsutvecklingen inom Järva varierar mellan stadsdelarna under perioden 2027–2034. Kista och Bromsten visar den största ökningen, där Kista växer från cirka 17 725 till 21 343 invånare och Bromsten från cirka 9 110 till 10 541 invånare, vilket innebär en relativt kontinuerlig tillväxt.

Flera andra stadsdelar, som Tensta, Solhem och Akalla, utvecklas mer stabilt med små förändringar över perioden, medan vissa områden, såsom Husby, Rinkeby, Flysta och Sundby, förväntas minska något. Lunda är inte inkluderat då det är ett industriområde med få invånare.

Sammanlagt visar utvecklingen att befolkningstillväxten i Järva är ojämnt fördelad mellan stadsdelarna, med ökningar i vissa områden och stabilitet eller lätt nedgång i andra.

Flyttnetto

Flyttnettot i Järva stadsdelsområde var 2024 positivt, med fler inflyttade än utflyttade. Samtidigt varierar även dessa mönstren mellan stadsdelarna. Tensta hade ett negativt

flyttnetto, och även Rinkeby visar relativt höga utflyttningstal jämfört med övriga delar av Järva. En del av de som lämnar är yrkesverksamma flyttar från området när de får möjlighet till större eller mer anpassade bostäder, exempelvis när familjen växer eller ekonomin förbättras. Skillnaderna i flyttmönster speglar faktorer som bostadsstruktur, socioekonomiska förhållanden och upplevd trygghet. (Områdesfakta Järva).

Övergripande utveckling i stadsdelsnämndsområdet och stadsdelarna av vikt

Järva stadsdelsområde

Järva stadsdelsnämndsområde består av områden med olika karaktär och förutsättningar. Järva har en betydligt högre andel invånare med utländsk bakgrund än Stockholm som helhet. År 2024 uppgick den totala andelen till 75,9 procent, jämfört med 35,2 procent i staden. Skillnaden är särskilt tydlig i den arbetsföra befolkningen (16–65 år), där över 81 procent har utländsk bakgrund.

Stadsdelsområdet har socioekonomiska utmaningar. Enligt rapporten *Inkomster i Stockholm 2023* från Stockholms stad varierar inkomstnivåerna kraftigt mellan stadens stadsdelsområden. Järva är det område som har lägst medianinkomst i hela staden. Samtidigt uppvisar Järva de största inkomstskillnaderna, både mellan kvinnor och män samt mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund. Skillnaden mellan könen är störst i Järva, där männens inkomster är 25 procent högre än kvinnornas. Personer med utländsk bakgrund i Järva har särskilt låga inkomster, med en medianinkomst på 268 200 kronor år 2023. Sammantaget visar statistiken att Järva utmärker sig genom både låga inkomstnivåer och stora ekonomiska skillnader inom befolkningen.

Statistiken över högsta utbildningsnivå bland personer 25–64 år 2024 visar att Järva har en lägre utbildningsnivå än Stockholm som helhet. Andelen med enbart grundskoleutbildning är betydligt högre i Järva (18 procent) jämfört med staden totalt (7 procent). Även andelen där uppgift om utbildning saknas är högre i Järva (7,6 procent) än i Stockholm som helhet (3,6 procent). Samtidigt är andelen med eftergymnasial utbildning avsevärt lägre i Järva. Endast 40,8 procent har eftergymnasial utbildning, jämfört med 63,4 procent i hela staden. Andelen med enbart gymnasial utbildning något högre i Järva (33,5 procent) än i Stockholm totalt (26 procent). Sammantaget visar statistiken att utbildningsnivån i Järva är lägre än genomsnittet i Stockholm, framför allt genom en lägre andel eftergymnasialt utbildade och en högre andel med enbart grundskoleutbildning.

Valdeltagandet är lågt och har sjunkit vid det senaste riksdagsvalet. Även klimatpåverkan från utsläpp och utsatthet för negativa klimatförändringar visar på ojämlika förhållanden. Denna ojämlikhet påverkar barn och ungas uppväxtvillkor negativt.

Trygghetsarbetet i Järva har under flera år bedrivits strukturerat med fokus på prioriterade grupper, platssamverkan, trygghetsvandringar och platsaktivering. Den väl utvecklade samverkan med polisen, andra nämnder och bolag i staden samt fastighetsägare har varit en central framgångsfaktor. Insatserna har bidragit till något förbättrade trygghetsnivåer för prioriterade grupper, såsom äldre och kvinnor. Samtidigt har den upplevda tryggheten i stort minskat något och otryggheten är fortsatt mer utbredd i Järva jämfört med andra delar av staden, med variationer mellan kön, ålder och geografiska områden. För kommande år är det

därför av vikt att vidareutveckla och bredda samverkansarbetet, för att både bibehålla de positiva resultaten för prioriterade grupper och motverka den negativa utvecklingen i den övergripande upplevda tryggheten.

Rinkeby, Husby och Tensta exklusive Hjulsta är enligt Polismyndigheten klassade som särskilt utsatta områden. Hjulsta är klassat som utsatt område. Det innebär att dessa områden kännetecknas av en kombination av socioekonomiska utmaningar, hög arbetslöshet, begränsad tillit till myndigheter och förekomst av kriminell påverkan på lokalsamhället. Öppna drogsccener förekommer i områdenas centrum. Akalla uppvisar liknande mönster som Rinkeby, Husby och Tensta, men i något mindre omfattning. Befolkningen har indikatorer på socioekonomisk utsatthet, men utvecklingen är relativt stabil.

Samtidigt finns positiva trender: skolresultaten förbättras, antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd och bostadslösheten minskar, ungdomsarbetslösheten ökar inte i samma omfattning som i andra delar av staden, och det aktiva föreningslivet bidrar till social sammanhållning. Det finns ett livaktigt föreningsliv, goda kommunikationer med tunnelbanans blåa linjer och nära tillgång till rika naturvärden. Nämnden har kontinuerligt arbetat med att utveckla främjande och förebyggande men även nödvändiga kompensatoriska insatser inom ramen för nämndens kärnuppdrag och i samverkan med andra aktörer.

Fokus Järva har bidragit till att stadens facknämnder uppmärksammar lokala behov, och flera stadsutvecklingsprojekt planeras, vilket stärker möjligheterna att möta både befintliga och framtida behov.

Bromsten förväntas växa med drygt 2 000 personer från 2024 till 2028 i samband med nybyggnationer av hyresrätter och studentbostäder. Stadsdelsnämnden behöver uppmärksamma och synliggöra stadsdelens behov av kommunal service och ge möjligheter till delaktighet och dialog för att motverka att bristande tillit växer till upplevelse av otrygghet hos befolkningen.

Kista är ett nav med en hög koncentration av arbetsplatser inom IT- och telekomsektorn, vilket innebär att ett stort antal yrkesverksamma vistas i stadsdelen under dagtid. Under senare tid har vissa större företag och institutioner signalerat att de lämnar sina kontorslokaler, vilket påverkar områdets roll som en plats för näringsliv och arbetsplatser.

De största utmaningarna respektive möjligheterna i stadsdelsnämndsområdet

Utmaningar

En viktig utmaning är den samlade socialtjänstens anpassning till den nya socialtjänstlagen. Det innebär behov av utvecklade arbetssätt och organisatoriska förändringar, men också att säkerställa ändamålsenliga arbetslokaler samt att möta en växande och åldrande befolknings behov av stöd och omsorg.

En annan utmaning är att stödja en rättvis klimatomställning i stadsdelar där utsläppsnivåerna från konsumtion redan är relativt låga samtidigt som de socioekonomiska förutsättningarna är mer ansträngda. I stora delar av Järva, och särskilt i Rinkeby, hänger den lägre klimatpåverkan samman med sämre levnadsvillkor, såsom ekonomisk utsatthet och trångboddhet. Det tydliggör behovet av en omställning där levnadsvillkoren förbättras på ett miljömässigt

hållbart sätt utan att klimatpåverkan ökar.

En ytterligare utmaning är det låga och minskande valdeltagandet i Tensta, Rinkeby och Husby. Valet 2022 visade särskilt stora nedgångar i områden som redan tidigare haft ett lågt valdeltagande. Samtidigt finns ett starkt civilsamhälle och ett stort lokalt engagemang i Järva. Det pekar på att utmaningen inte enbart handlar om politiskt intresse, utan också om frågor som rör tillit, delaktighet och kunskap om hur politiska beslut påverkar vardagen.

Möjligheter

Det finns goda möjligheter att fortsätta utveckla stadsdelsnämndens kärnverksamheter så att de i ännu högre grad kan möta behoven hos barn och unga och deras familjer i Rinkeby, Husby och Tensta. Genom att stärka främjande, förebyggande och kompensatoriska insatser samt utveckla tidiga och samordnade arbetssätt kan fler barn och unga få rätt stöd i rätt tid.

Det finns också möjligheter att vidareutveckla det trygghetsskapande arbetet i stadsdelsområdet. Genom fortsatt och fördjupad samverkan med polisen, andra nämnder, fastighetsägare och näringsliv kan de framsteg som gjorts tas tillvara och stärkas, bland annat i arbetet med att trycka tillbaka öppna drogsener.

Därtill finns möjligheter att utveckla en trivsamt och trygg stadsmiljö som stärker tillit och trygghet för både boende och företagare i Kista samt för de boende i Bromsten. Genom långsiktiga insatser i stadsmiljön och fortsatt lokal samverkan kan stadsdelarna utvecklas på ett sätt som stärker både livskvalitet och engagemang.

2 Lokala utvecklingsbehov

2.1 Välbefinnande och hälsa

Redogörelse

Sjukpenning och ohälsotal

Sjukpenning och ohälsotal ger en bild av hälsoläget i ett område men fokuserar på den arbetande delen av befolkningen. Ohälsotalet, antal sjukdagar som har ersatts genom socialförsäkringen i relation till befolkningen i åldern 16–65 år, var 19,4 dagar (22,5 för kvinnor och 16,4 för män) i Järva 2024 vilket är högre än stadens snitt. Snittet för staden var 14,9 dagar. Husby och Rinkeby är stadsdelarna med högst ohälsotal för män, på runt 21 dagar år 2024. För kvinnor återfinns de högsta ohälsotalen också i Husby på cirka 31 dagar, följt av Akalla på cirka 25 dagar. Antalet sjukpenningdagar per person i Järva stadsdelsområde uppgick till 5,9 bland männen och 9,8 bland kvinnor år 2024. Snittet för Järva på 7,8 dagar är något högre än för hela staden där motsvarande siffra är 7,3 dagar.

Psykisk ohälsa

Andel individer mellan 16–65+ år som lider av psykisk ohälsa är högre i Järva (33 procent) än i Stockholm totalt (25 procent) enligt Region Stockholms folkhälsoenkät, 2021. Enligt Stockholmsenkäten (2024) som undersöker ungas levnadsvanor uppgår 52 procent av flickorna och 68 procent av pojkarna i årskurs 9 i Järva god psykosomatisk hälsa. Både flickorna och pojkarnas resultat i åk 9 ligger något över snittet för staden. Samtidigt är det i Järva precis som i övriga delar av staden lägre andel flickor än pojkar som uppgår god

psykosomatisk hälsa (se även Ung Livsstil Stockholm 2025). I gymnasiet årskurs 2 sjunker andelen som uppger god psykosomatisk hälsa bland både flickor (47 procent) och pojkar (63 procent).

Fysisk aktivitet

Andel individer mellan 16–65+ som uppger en nivå av fysisk aktivitet som uppnår gällande rekommendationer för fysisk aktivitet är lägre i Järva (41 procent) jämfört med snittet för staden (60 procent) enligt Region Stockholms folkhälsoenkät 2021.

Enligt Stockholmsenkäten (2024) deltar 68 procent av pojkarna och 43 procent av flickorna i årskurs 9 i ledarledd fritidsaktivitet eller träning i Järva. Det kan jämföras med staden totalt där 69 procent av pojkarna och 60 procent av flickorna deltar i ledarledd fritidsaktivitet eller träning. Vad ungdomarna som svarat mer specifikt uppfattar som ledarledd fritidsaktivitet framgår inte. Det kan inkludera både ledarledd aktivitet på fritidsgården och ledarledd träning inom idrottsförening. Undersökningar om ungas fritidsvanor visar att socioekonomiska förutsättningar får betydelse för vilken form av fritidsaktivitet unga deltar i. Ju bättre socioekonomiska förutsättningar i ett bostadsområde, desto fler unga deltar i organiserad föreningsidrott. Unga med sämre socioekonomiska förutsättningar tenderar samtidigt att delta i öppen mötesplatsverksamhet (som till exempel fritidsgård) i högre utsträckning än unga med bättre socioekonomiska förutsättningar. I båda fallen deltar tonårsflickor i lägre utsträckning än tonårspojkar. Flickor i årskurs 9 i Järva uppger alltså (precis som flickor i staden generellt) sämre psykosomatisk hälsa än pojkar och i Järva deltar flickor i mycket lägre utsträckning på ledarledd fritidsaktivitet eller träning.

Tandhälsa och övervikt hos yngre barn

Avseende tandhälsa och övervikt hos yngre barn i Järva är andelen treåringar utan kariesskadade tänder lägre i Järva (91,4 procent) jämfört med snittet för staden (97,6 procent) år 2024. Andelen fyraåringar med övervikt och obesitas är högre i Järva (3,1 procent) jämfört med snittet för staden (1,3 procent).

Deltagande i vård

Andel personer som avstått vård på grund av dålig ekonomi är högre i Järva och särskilt högt, 13,6 procent, i åldersgruppen 45–64 år. Snittet för staden för åldersgruppen 45–64 år är 3,3 procent. Det är också färre kvinnor (40+) i Järva som går på screening/mammografi (70 procent) jämfört med snittet för Stockholm (82 procent) enligt Regionens Folkhälsokoll 2024.

Analys

Redogörelsen ger en bild av ojämlik fördelning av hälsa utifrån olika aspekter när Järva sätts i relation till resten av staden. Att ohälsotalet ligger högre i Järva än stadens snitt kan tyda på flera olika faktorer så som hälsotillstånd (högre andel med långvariga eller kroniska sjukdomar t.ex. diabetes eller psykisk ohälsa), livsstilsfaktorer (låg fysisk aktivitet, sämre kostvanor), arbetsförhållanden (stressiga och/eller fysiskt krävande yrken, låga inkomster) och tillgång till vård och hälsotjänster (hinder och bristande tillit som försvårar tillgång till vård). Försäkringskassans jämställdhetsanalyser av ohälsotal antyder därtill att kvinnors högre sjukfrånvaro är kopplat till att kvinnor i högre utsträckning tar ett ansvar för hem och barn samt arbetar i andra verksamheter och positioner än män. Det sämre hälsoläget i Järva behöver förstås i relation till andra strukturella utmaningar så som arbetslöshet, lägre

inkomstnivåer, trångboddhet, bristande tillit/tilltro. Den bild som tecknas ovan är inte uttömmande men synliggör behov av att stärka stadens kompensatoriska arbete för att förbättra invånarnas tillgång och tillit till vård och hälsofrämjande välfärdsverksamhet. Lokala utvärderingar och stadsövergripande rapporter (till exempel målgruppsanalyser och Årsrapport Personligt ombud) lyfter bland annat språkkunskaper, bristande kontinuitet i personal, bristande information, bristande kunskap om tillgängligt stöd och vård, digitalt utanförskap, svårighet att komma i kontakt med rätt instans, bristande tillit och upplevelser av diskriminering/rasism i mötet med vård som exempel på faktorer som påverkar tillgången till vård och välfärdsverksamheter. Därtill lyfts arbete med att förtydliga och utveckla stadens närvaro i lokalsamhället, det relationsbyggande- och uppsökande arbetet, det personliga mötet och muntlig kommunikation fram som särskilt viktigt för att öka tilltro till verksamheten och säkerställa att informationen tagits emot av målgruppen.

Strategiska prioriteringar

- Utveckla det kompensatoriska arbetet inom staden för att öka tillgången och tilliten till vård/stöd/hälsofrämjande välfärdsverksamhet för att stärka folkhälsan i Järva. Fokus på att minska hinder.
- Skapa förbättrade förutsättningar för en meningsfull fritid för flickor i tonåren för att minska psykisk ohälsa bland flickor. Öka tonårsflickors tillgång till och delaktighet i kommunalt subventionerade fritidsaktiviteter.

2.2 Uppväxtvillkor och utbildning

Redogörelse

Socioekonomisk utsatthet

Fler barn i Järva lever i ekonomisk utsatthet än andra delar i staden. Andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard år 2023 uppgår till 13,5 för hela staden. I Järva stadsdelsområde uppgick motsvarande andel till 36,1 procent. Högst andel barnhushåll med låg ekonomisk standard år 2023 hade Rinkeby på 58,8 procent, följt av Tensta på 47,7 procent. I Rinkeby har andelen ökat något – drygt en procent jämfört med 2022 medan Tensta har minskat med drygt två procent. Motsvarande siffra för stadsdelen Flysta 2023 var 4,2 procent. Siffrorna synliggör stora skillnader inom Järva sett till ekonomisk standard hos barnhushåll. Jämförelser visar små förändringar och samtidigt att ojämlikhet sett till ekonomisk standard för barnhushåll består över tid både inom Järva och när Järva sätts i relation till staden totalt.

Andelen barnhushåll i Järva som erhållit ekonomiskt bistånd år 2023 uppgår till 5,0 procent, vilket är högre än motsvarande andel för hela staden som uppgår till 1,7 procent. Uppdelat per stadsdel har Rinkeby högst andel barnhushåll som erhållit ekonomiskt bistånd, andelen uppgår till 7,9 procent. Det här är en minskning med drygt tre procent jämfört med 2022. Därefter kommer Tensta, där 6,7 procent av barnhushållen fått ekonomiskt bistånd. Även det är en minskning med drygt två procent jämfört med 2022. Sundby är en av de stadsdelar med lägst andel barnhushåll som erhållit ekonomiskt bistånd (0,9 procent).

Förskola, skola och fritid

I Järva är inskrivningsgraden av barn i förskola lägst inom staden, och den är särskild låg i

Rinkeby och Husby. Andelen barn som var inskrivna på förskolan i Järva 2024 var 88,3 procent i åldersgruppen 2–5 år. Andelen inskrivna barn ökar något i åldersgruppen 3–5 år, andelen inskrivna barn är då 90,1 procent. Motsvarande siffror för staden är drygt 95 procent i båda grupperna (dec 2024). Barn från tre år erbjuds allmän förskola vilket innebär 15 timmar gratis förskola i veckan från augusti det år barnet fyller tre. Det här kan vara en förklaring till att inskrivningsgraden ökar något mellan åldersgrupperna 2–5 år och 3–5 år. Utöver inskrivningsgraden bör även barns närvaro beaktas, eftersom de negativa effekterna av hög frånvaro kan likställas med effekterna av att inte vara inskriven alls. En hög närvaro behöver dock förenas med en undervisning av hög och likvärdig kvalitet för att förskolan fullt ut ska kunna verka kompensatoriskt, där språkutveckling utgör en central och avgörande del.

Av de barn som är inskrivna i förskolan i Järva är 61,4 procent inskrivna i förskolor med kommunal regi och 37,9 procent inskrivna i förskolor med enskild regi. Motsvarande siffra för hela staden är 60,8 procent i kommunal regi och 38,2 procent i enskild regi (Rapport Förskola i Stockholm 2024).

Andelen ungdomar med gymnasiebehörighet är lägre i Järva än andra delar av staden. Järva har, tillsammans med Skärholmen, lägst skolresultat bland samtliga stadsdelsnämnder. 2024 var andelen elever i åk 9 som var behöriga till yrkesprogram 81 procent, motsvarande siffra i hela staden var 89 procent. Gällande matematik är Akalla, Tensta och Rinkeby de stadsdelarna med lägst andel elever med godkända betyg, 81 procent (2024). Enligt utbildningsförvaltningen har skolresultaten förbättrats över tid men de avviker fortfarande i förhållande till staden i övrigt. Vidare lyfts avsaknad av godkänt betyg i matematik som den enskilt viktigaste faktorn sett till gymnasiebehörighet.

Enligt stadens rapport för kommunens aktivitetsansvar tenderar Järva och Skärholmen generellt att ha en högre andel ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) jämfört med övriga staden (Årsrapport för KAA 2025). Det vill säga ungdomar som har fullgjort sin skolplikt (grundskolan) men som inte har fyllt 20 år och inte genomför eller har fullföljt någon utbildning i gymnasieskolan eller motsvarande.

Det finns en utbredd trångboddhet som kvarstår i Järva. Trångboddheten kan bidra till försämrade studiemöjligheter och i förlängningen till att kunskapskraven i skolan inte nås. Järva har fortsatt en låg andel flickor som deltar i ledarledda fritidsaktiviteter jämfört med pojkar och stadens snitt, främst i grundskolan. Samtidigt uppger en högre andel unga i Järva jämfört med staden som helhet att de brukar vara på fritidsgård, 33 procent av pojkarna och 19 procent av flickorna i årskurs 9. Motsvarande siffra för staden totalt är 20 respektive 12 procent (Stockholmsenkäten 2024). Det är samtidigt färre (invånare från 18 år och uppåt) i Järva än stadens genomsnitt som upplever att barn och unga kan ta del av, eller själva utöva, kultur i sin stadsdel (Medborgarundersökning 2025). Stadens egen statistik visar därtill att barnen i Järva deltar i lägre utsträckning än barn från andra delar av staden på sommarkollo.

Analys

Att leva under villkor, som skiljer sig drastiskt från majoritetssamhället kan bidra till att forma ett barns förväntningar på framtiden och dess uppfattning om sin egen tillhörighet till samhället. Enligt Rädda Barnens årsrapporter kan barnfattigdom leda till risker i form av fysisk och psykisk ohälsa, sämre skolresultat och sämre möjligheter till en meningsfull fritid.

Att inte kunna delta och utvecklas i sociala sammanhang med jämnåriga barn och kompisar ökar risken för social exkludering. Även osäkra boendeförhållanden kan vara både en orsak och en konsekvens av barnfattigdom. Den höga in- och utflyttningen av invånare i Järva skapar tillsammans med ovanstående förhållanden utmaningar med att upprätthålla kontinuitet i det förebyggande och främjande arbetet.

Strategisk prioritering

- Inom förskola och ungdomsverksamheter fortsätta att arbeta kompensatoriskt för att stärka barn och ungas förutsättningar för en välfungerande skolgång och en meningsfull fritid.
- Fortsatt prioritering av tidigt stöd och samordnade insatser genom utveckling av uppsökande och förebyggande arbete och lätt tillgängligt stöd.

2.3 Arbete och företagande

Redogörelse

De vanligaste branscherna som invånarna i Järva arbetar inom är företagstjänster 21,9 procent, vård och omsorg 16,9 procent, handel 10,1 procent och utbildning 10,2 procent (Områdesfakta Järva). Arbetslösheten bland kvinnor och män är högre jämfört med medeltalet för hela staden. Andelen öppet arbetslösa i Järvas stadsdelsområde uppgick i december 2025 till 5,7 procent för kvinnorna och 4,9 procent för männen. I staden som helhet var andelen för kvinnor och män tillsammans 3,5 procent (Statistik om Stockholm, arbetssökande i stadsdelsområdet). För kvinnor återfinns de högsta andelarna öppet arbetslösa i Rinkeby (7,8 procent), följt av Tensta (7,3 procent). Högst andel öppen arbetslöshet bland männen var i Rinkeby (7,7 procent) och i Tensta (6,8 procent) (Områdesfakta Järva).

Sysselsättningsgraden i Järva var år 2024 66,3 procent för kvinnor och för män 71,4 procent (Områdesfakta Järva). Järva är ett av de stadsdelsområdena i staden med lägst sysselsättningsgrad och högst långtidsarbetslöshet (Statistik för stadsdelsområden 2025). 2024 var sysselsättningsgraden i Järva 69 procent (81 procent i hela staden) och långtidsarbetslösheten 7,2 procent (2,9 procent i hela staden). Medelårsinkomsten för personer i arbetsför ålder i Stockholms stad var år 2024 näst lägst bland både kvinnor i Järva (328 900) och bland män i Järva (407 400). I Lunda och Flysta var inkomsterna högst och i Rinkeby och Tensta lägst bland såväl kvinnor som män (Områdesfakta Järva).

I Järva fanns år 2024 4 200 arbetsplatser med 49 322 sysselsatta personer. För de personer (oavsett hemort) som arbetar inom stadsdelsområdet är de vanligaste branscherna information och kommunikation 29,6 procent, företagstjänster 18,3 procent följt av handel 14,8 procent (Områdesfakta Järva).

Kista utgör ett av Europas främsta kluster för informations- och kommunikationsteknik (ICT). Här samsas multinationella företag med små och medelstora företag och nya startup-företag. Kista är en stadsdel under pågående omvandling. Från att som i dagsläget ha bostadsområdena skilda från områdena med arbetsplatser och affärsverksamhet planeras stadsdelen bli en blandstad där bostäder, arbetsplatser, handel, service och offentliga miljöer integreras inom samma område för att skapa liv och aktivitet under dygnets alla timmar. Detta

förväntas leda till ett tryggare stadsrum och höga vistelsevärden. Staden bedriver ett flertal insatser i området med syftet att skapa en trygg, attraktiv och fungerande stadsmiljö för boende, verksamma och besökare. Näringslivets efterfrågan på kontorslokaler förändras över tid, vilket medför behov av anpassning från fastighetsägarnas sida. Inte minst efter pandemin har man kunnat observera att efterfrågan på kontorsplatser har minskat.

I stadsdelsområdet finns två renodlade verksamhetsområden; Lunda och Akalla. Akalla verksamhetsområde har 130 företag med stort fokus på handel, i synnerhet parti- och provisionshandel samt handel med motorfordon. I Lunda verksamhetsområde finns 400 små och stora företag etablerade i form av kontor, showrooms, lager, lättare industrier, fackhandel och tjänsteföretag. Företagen i Lunda och Akalla är organiserade i företagarföreningar som arbetar för att utveckla området, främja företagens intressen gentemot Stockholms stad och underlätta nätverkande.

Analys

Statistiken avseende arbetslöshet och inkomst har sedan länge visat på en sämre situation i Järva jämfört med motsvarande siffror för övriga staden. Särskilt utmärkande är situationen i Rinkeby och då speciellt för kvinnorna. Arbetslösheten i Järva följer sedan många år samma upp- och nergångar i kurvaturen som arbetslösheten för hela staden. Kurvan ligger konstant några procentenheter högre än kurvan för staden som helhet, även om Järva år 2024 börjar närma sig stadens snitt.

Staden har som målsättning att fler ska bli självförsörjande genom arbete eller studier samt att minska kostnaderna för försörjningsstöd. Särskilt prioriterade målgrupper för staden i syftet att förebygga långvarigt utanförskap är personer med långvarigt försörjningsstöd, ungdomar, nyanlända, personer med funktionsnedsättning, utrikesfödda kvinnor och personer som står långt från arbetsmarknaden. Inte sällan har personerna komplexa behov vilket gör att flera ansvarsområden behöver samverka för att insatserna ska ge effekt.

En nyckelkomponent för en hållbar etablering på arbetsmarknaden är utbildning och språk. Risken för arbetslöshet är signifikant högre bland de många invånare i stadsdelsområdet som enbart har grundskoleutbildning och bristande kunskaper i svenska. Det finns från nämnden många insatser och nära samverkan med offentliga och ideburna parter för att stötta och hjälpa invånarna närmre arbete och studier. Nämnden har sedan en tid tillbaka uppmärksammat en problematik i att insatserna ofta inte presenteras sammanhållet och att nuvarande modell för stöd och hjälp ofta bygger på att slussa vidare målgruppen till rätt insats eller rätt kontaktperson. Därför blir det viktigt med en ökad tydlighet och ett samlat agerande från verksamheternas sida.

Antalet personer som tar del av insatser väntas öka när regeringens förslag om aktivitetskrav i försörjningsstödet införs 2026. Det kräver nya arbetssätt, delvis andra insatser samt fortsatt nära samverkan med berörda förvaltningar och statliga aktörer för att möta de nya kraven.

Det finns en stor spännvidd inom företagandet i stadsdelsområdet vilket innebär att behoven och förväntningarna på staden och stadens stöd och service varierar. Utvecklingen av Kista är av stor betydelse för Järva, staden och riket. De insatser som staden bedriver i området med syftet att skapa en trygg, attraktiv och fungerande stadsmiljö för boende, verksamma och

besökare behöver fortsätta. Att inkludera och lyssna in såväl mindre som större företagare i det trygghetsskapande arbetet som nämnden och staden bedriver bedöms centralt för att företagare ska vilja stanna och vidareutveckla sin verksamhet på plats. Enskilda näringsidkare i och omkring lokala centrum behöver ges förutsättningar för systematisk och fortlöpande dialog med stadsdelsnämnden i syfte att skapa tillit och kännedom om tydliga kontaktvägar till stadens funktioner. Samverkan rörande information om otillåten påverkan och arbetslivskriminalitet behöver utvecklas med lokalpolisområdet.

Strategiska prioriteringar

- Öka ansträngningarna att särskilt nå kvinnor som står utanför arbetsmarknaden med samordnade insatser utifrån en helhetssyn på den enskildes behov och underlätta för den enskilde att orientera sig i stadens utbud av insatser.
- Öka företagens delaktighet och involvering i det trygghetsskapande arbetet.

2.4 Boende och stadsmiljö

Redogörelse

Järva är ett stadsdelsområde i nordvästra Stockholm med cirka 95 000 invånare. Området präglas främst av 1960-talets stadsbyggnadsideal med storskaliga flerfamiljshus, inslag av rad- och parhus i de mellersta och norra delarna samt villabebyggelse i söder. Omkring 15 000 bostäder planeras eller byggs just nu i Järva. Däremot har antalet pausade projekt fördubblats under året och utgör nu cirka hälften av alla planerade projekt. Under 2025 färdigställdes 1 490 bostäder, främst i Kista Äng och Bromstensstaden, motsvarande 33 procent av stadens totala färdigställande. Samtidigt påbörjades 1 046 bostäder, varav 418 genom ombyggnation.

Hyres- och äganderättsfördelningen varierar inom Järva, med största skillnaden mellan Rinkeby (93 procent hyresrätter) och stadsdelarna i Spånga, t.ex. Solhem (15 procent hyresrätter). Även andelen större bostäder (4+ rok) skiljer sig tydligt mellan Tensta och Rinkeby jämfört med Solhem och Bromsten. Järva utgör stadens mest trångbodda område, där Rinkeby ligger högst med 42 procent, jämfört med 29 procent i Järva totalt och 18 procent i hela staden. För att ett hushåll inte ska räknas som trångbott enligt Boverkets norm ska det förutom kök och vardagsrum finnas ett eget rum för varje hushållsmedlem förutom makar/partners och barn under 12 år som antas dela sovrum. Ensamstående utan barn antas kunna bo i en bostad med endast ett rum. Ingen som bor i en bostad med fler än fem rum räknas som trångbodd oavsett hushållsstorlek.

Bostadspriserna på bostadsrätter är generellt lägre än stadssnittet och prisutvecklingen har varit svagare eller negativ de senaste åren (enligt Booli.se). Under året förmedlades 1 617 hyreslägenheter, flest i Kista följt av Husby, Bromsten och Rinkeby. Cirka 25 procent var studentbostäder. Kötiden för hyresrätter var cirka 8 år i Järva jämfört med 12 år i staden (Enligt Bostadsförmedlingen)

Utöver bostadsprojekten pågår och planeras ett antal projekt som påverkar stadsdelsområdets infrastruktur. Utbyggnaden av Mälarbanan samt planerad förlängning av tvärbana och tunnelbana väntas öka rörligheten och inströmningen, medan Förbifart Stockholm stärker kopplingen till stadens södra delar.

Järvas offentliga rum omfattar torg, parker, naturområden och skogspartier av olika karaktär och storlek. Järvafältet och Igelbäckens kulturresevat utgör ett särskilt betydelsefullt rekreatiomsområde med höga kulturhistoriska värden. Järva är särskilt utsatt för klimatrelaterade utmaningar, exempelvis värmeöffekter på grund av stora hårdgjorda ytor, låg krontäckningsgrad och avsaknad av naturliga vattenmiljöer. Detta ställer höga krav på den gemensamma offentliga miljön.

Analys

Järvas befolkning väntas öka med cirka 1 000 personer per år de kommande åren. Förtätning ökar kraven på offentliga rum som behöver rymma fler funktioner, sociala värden och klimatanpassning. Utveckling och förvaltning bör vara långsiktig, strategisk och samordnas med exploatering. Offentliga miljöer behöver vara multifunktionella, robusta och samtidigt spegla områdets identitet. Planeringen bör även beakta en växande andel äldre genom ökad tillgänglighet och fler upplevelsevärden.

Avsaknaden av naturliga vattenmiljöer gör vatteninslag som plaskdammar och fontäner viktiga för lek, svalka och vistelsekvalitet. Järvas större grönområden är på många sätt resurser, men kan, tillsammans med områdets större trafikerade vägar, ses som barriärer som separerar stadsdelarna. Mötet mellan det byggda och det gröna behöver utvecklas där grönområden behöver tillgängliggöras genom bland annat tydligare entréer och sammankopplade stråk. Stärkta kopplingar mellan målpunkter och stadsdelar behövs. Kvalitativa och tillgängliga offentliga mötesplatser blir särskilt viktiga i områden med svag socioekonomi. Prioriterade områden är Tensta, Rinkeby och Husby.

Trångboddheten är fortsatt påtaglig bland hushåll med svagare ekonomiska förutsättningar, den minskar i hela staden men minst i Järva. För hushåll med lägre inkomster har det blivit svårare att skaffa en bostad trots ett högt bostadsbyggande, bland annat på grund av högre hyror på nyproducerade bostäder och svårighet att köpa bostad.

I Järva behövs en jämnare fördelning av upplåtelseformer i stadsdelar som idag kännetecknas av en hög andel äganderätter/bostadsrätter alternativt hög andel hyresrätter, för en mer sammanhållen stad. Vidare finns behov av prisrimliga bostäder och större bostäder med flera rum för att motverka trångboddhet och möjliggöra att Järvabor kan bo kvar i sin stadsdel.

Strategisk prioritering

- Arbeta samordnat, långsiktigt och strategiskt med utveckling av parker och torg för att skapa kvalitativa och multifunktionella offentliga platser.
- Verka för att motverka trångboddhet och öka utbudet av större lägenheter med rimliga hyresnivåer samt ett mer varierat utbud av upplåtelseformer.

2.5 Demokrati och trygghet

Redogörelse

Demokrati

I valet 2022 hade Järva det lägsta valdeltagandet i staden. Lägst var deltagandet i Rinkeby, följt av Husby och Tensta, där det låg strax under 50 procent. Det kan jämföras med knappt 80

procent i Stockholm som helhet. Högst valdeltagande i Järva hade Flysta, Solhem och Sundby. I Flysta och Solhem låg deltagandet över stadens genomsnitt.

I dialog med det lokala föreningslivet har det framkommit förslag på hur valdeltagandet kan stärkas. Förslagen har bland annat handlat om att förvaltningen bör vara mer närvarande lokalt och arbeta med tidig, tydlig och flerspråkig information om valet, både digitalt och i tryckt form. Personliga möten, ungdomsengagemang och flerspråkiga valarbetare lyfts som viktiga insatser. Andra förslag har handlat om att det finns behov av att öka kunskapen om hur politiska beslut fattas samt att tydligare kommunicera till invånare om stadsdelsnämndens uppdrag och ansvar.

Förtroendet för stadsdelsförvaltningen mättes för första gången i medborgarundersökningen 2024. I 2025 års mätning uppgav 32 procent av de svarande i Järva att de har förtroende för förvaltningen. Förtroendet är ungefär lika stort bland kvinnor och män. Personer i åldern 18–34 år har högre förtroende än övriga åldersgrupper, medan personer 65 år och äldre har lägst förtroende. Den största gruppen uppger dock att de varken har stort eller litet förtroende.

I Trygghetsundersökningen har förtroendet kunnat följas sedan 2014. Efter en nedgång fram till 2017 har utvecklingen varit positiv. Trots det har Järva under hela perioden haft en större andel med lågt förtroende än stadens genomsnitt. I 2023 års mätning uppgav 21 procent i Järva att de har lågt förtroende, jämfört med 13 procent i staden.

Trygghet

De senaste fyra åren har det skett en obruten positiv utveckling av tryggheten i Järva där den upplevda otryggheten har minskat över tid (Lägesbild 2025 Samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm). Oron för att utsättas för brott är dock högre hos invånare i Järva än i andra stadsdelsområden och vissa grupper upplever mer oro än andra (Stockholms stads Trygghetsmätning 2023). Flickor och kvinnor upplever större otrygghet än pojkar och män, och unga i åldern 16-19 år och personer över 65 år upplever sig mest otrygga (Lägesbild 2025). Personer med funktionsnedsättning är mest oroliga att utsättas för brott och de som har bott längre i området upplever mer oro än de som nyligen flyttat in (Trygghetsmätningen 2023). Den regionala trygghetsundersökningen visar att upplevelsen av otrygghet har ökat tydligt i Akalla mellan 2024 och 2025. Även i Bromsten samt Solhem-Lunda noteras en viss ökning. I Kista, Rinkeby, Tensta och Husby är förändringarna mindre, medan Sundby uppvisar stabila nivåer med fortsatt låg andel invånare som upplever otrygghet (Lägesbild 2025).

Den positiva utvecklingen av tryggheten i Järva återspeglas i kraftigt minskade nivåer av dödsskjutningar jämfört med våldsvågen 2020-2021 samt ett minskat antal öppna drogsccener i stadsdelsområdet. Ytterligare en plats har tagits bort från Samverkan Stockholmsregionens lista över prioriterade områden, vilket innebär att antalet identifierade öppna drogsccener nu uppgår till tre (Lägesbild 2025). I stadsdelsområdets särskilt utsatta områden Rinkeby, Tensta och Husby gör Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten bedömningen att utvecklingen är oförändrad. Från och med år 2025 har Hjulsta fått en egen områdesindelning och där bedöms utvecklingen som svagt negativ (Lägesbild över utsatta områden 2025). Stadsdelsnämnden och lokalpolisområde Järva bedömer istället att utvecklingen är positiv för Tensta och oförändrad för Rinkeby och Husby.

Fler personer i Järva skulle vilja flytta från sina nuvarande bostadsområden på grund av otrygghet, mycket brott och ordningsstörningar, än i andra delar av staden (Trygghetsmätningen 2023). Flyttnettot, alltså skillnaden mellan in- och utflyttningar i ett område, samt antalet utflyttningar visar att fler personer flyttar från Rinkeby och Tensta än de övriga områdena i Järva och många andra områden i staden (Områdesfakta Järva).

Analys

Demokrati

Valdeltagandet i 2022 års val minskade mest i de stadsdelar som redan hade lågt valdeltagande och socioekonomiska utmaningar. Tensta och Kista stod för de största nedgångarna i staden. Samtidigt visar det starka civilsamhället i Järva att det finns ett betydande lokalt engagemang. Detta indikerar att det låga valdeltagandet inte enbart kan förstås utifrån socioekonomiska faktorer eller antaganden om bristande politiskt intresse eller apati.

Hur orsakerna till det låga valdeltagandet tolkas påverkar vilka åtgärder som bedöms som relevanta. Om valdeltagandet främst ses som en fråga om ointresse riskerar insatserna att bli förenklade. Om det i stället förstås som kopplat till tillit, upplevd delaktighet och kunskap om hur politiska beslut påverkar vardagen, krävs andra insatser som utgår från att invånare kan ha olika och sammansatta skäl till att inte rösta.

Förtroendet för stadsdelsförvaltningen påverkas bland annat av hur väl invånarna känner till och förstår dess ansvar och uppdrag. Att många uppger att de varken har stort eller litet förtroende kan tolkas som en osäker eller svag relation till förvaltningen. Det kan tyda på bristande kännedom om uppdrag och ansvar, men också att invånarna inte upplever tillräcklig delaktighet.

Även det dialog- och demokratistärkande arbetet kan påverka förtroendet. Insatser som medborgardialoger och medborgarbudget når i dag en begränsad del av invånarna, ofta samma personer. Om fler inte nås av information eller upplever sig delaktiga kan det påverka förtroendet, och i förlängningen valdeltagandet, negativt.

Trygghet

Trots den positiva utvecklingen är otryggheten fortfarande utbredd i Järva jämfört med andra delar i staden. Nämnden behöver öka delaktigheten i trygghetsarbetet bland kvinnor, äldre och personer med funktionsnedsättning, vilket främst görs genom att utveckla och systematisera nämndens metoder för dialog.

I de särskilt utsatta områdena Rinkeby, Husby och Tensta behöver den kommunala närvaron synliggöras i syfte att stärka tilliten och tryggheten. I samband med omställningen till den nya socialtjänstlagen, där tillgängligheten särskilt betonas för att stärka förtroendet för socialtjänstens insatser och tjänster, testar man nu drop-in socialt stöd på medborgarkontoret i Husby. Synergier i detta bedöms vara flera, bland annat mer levande stadsmiljö i centrumen, att öppna drogsccener motverkas och att tilliten och förtroendet för förvaltningen ökar då synligheten och de dagliga mötena mellan tjänstemän och invånare blir fler.

Fler sätt att synliggöra den kommunala närvaron är att verksamheterna möter de olika målgrupperna i andra sammanhang t.ex. i samband med platsaktivering och på så sätt skapar

en mer positiv bild av det offentliga.

Strategiska prioriteringar

- Utveckla formerna för dialog med civilsamhälle och invånare i syfte att öka inflytandet över stadsdelsområdets utveckling, öka kunskapen om stadsdelsnämndens uppdrag och ansvar, bredda deltagandet, stärka tilliten och höja valdeltagandet.
- Utveckla kunskapen och analyserna av prioriterade målgruppers upplevelser av trygghet i syfte att identifiera relevanta åtgärder och utveckla nya arbetssätt samt vidareutveckla samverkan för ökad trygghet.

2.6 Miljö och klimat

Redogörelse

Järvaborna, särskilt i Tensta och Rinkeby, har generellt sämre socioekonomiska förutsättningar och levnadsvillkor än invånare i andra stadsdelsområden. Till följd av lägre inkomstnivåer har många invånare i Järva inte samma möjligheter att konsumera och påverkar därmed klimatet i mindre utsträckning än invånarna med bättre socioekonomiska förutsättningar i andra områden i staden. I Akalla, Husby, Tensta, Rinkeby och delar av Kista är klimatpåverkan från konsumtion som lägst, upp till 5,81 ton koldioxidekvivalenter per person, att jämföra med stadens genomsnitt på 10,7 ton koldioxidekvivalenter per person år 2019 (SEI konsumtionskompassen).

Andelen som upplever trafikmiljön som säker uppgår till 71 procent för gående och 64 procent för cyklister, vilket är en förbättring jämfört med föregående år (medborgarundersökningen 2025). Järvaborna har generellt god tillgång till grönområden, särskilt i stadsdelarna kring Järvafältet (Folkhälsokollen 2023) och 76 procent uppger att de är nöjda med tillgången till parker och naturområden (medborgarundersökningen 2025). Nöjdheten med skötsel och städning är dock lägre i Järva (59 procent) än stadens genomsnitt (72 procent). Järva har även högst andel invånare (23 procent) som är missnöjda med möjligheten att lämna källsorterat hushållsavfall nära bostaden (medborgarenkäten *Bostadsmiljö och närmiljö* 2023). Dessutom är andelen som uppger att de saknar kännedom om möjligheter att lämna farligt avfall, matavfall och grovavfall högre än i övriga stadsdelsområden.

Enligt handlingsplanen för klimatanpassning påverkas Stockholm av klimatförändringar genom ökade medeltemperaturer, längre och mer intensiva värmeböljor, perioder av torka samt fler skyfall med risk för översvämningar. I Järva är krontäckningsgraden låg, andelen hårdgjorda ytor hög, tillgången till öppet vatten begränsad samt bebyggelsen tät i vissa delar. Stadens värmekartering visar att värmeöar uppstår i Lunda, i stora delar av Tensta, Rinkeby och Kista samt i mindre utsträckning i Akalla.

Analys

Det finns betydande skillnader i hur stockholmarna bidrar till och påverkas av miljö- och klimatförändringar, beroende på lokala och socioekonomiska förutsättningar. I stora delar av Järva är utsläppsnivåerna lägre än i övriga Stockholm, vilket hänger samman med sämre levnadsvillkor, såsom högre andel invånare i ekonomisk utsatthet och trångboddhet. Rinkeby

utmärker sig med både särskilt stora socioekonomiska utmaningar och låg klimatpåverkan. Samtidigt är området en av stadens varmaste platser, med förstärkta effekter vid värmeböljor som ökar hälsoriskerna, särskilt för äldre, barn och personer med funktionsnedsättning. Detta tydliggör behovet av en rättvis och inkluderande omställning, där levnadsvillkoren i Järva – särskilt i Rinkeby – behöver förbättras på ett miljömässigt hållbart sätt, utan att klimatpåverkan ökar. I denna utveckling är miljöprogrammets mål 5 *Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm* centralt, liksom arbetet med att omdefiniera vad god levnadsstandard innebär i ett samhälle i omställning, då god levnadsstandard idag i hög grad kopplas till möjligheten att konsumera. Genom att utveckla verksamhet och samverkan har staden möjlighet att skapa förutsättningar för, och att främja en cirkulär och hållbar livsstil hos invånarna. Förutsättningar för hållbara livsstilar behöver bygga på tillgängliga och cirkulära lösningar som inte ökar den ekonomiska belastningen för invånarna. Det här innebär att staden behöver utveckla fler tjänster för till exempel delning, reparation och återbruk. Nämndens fritidsbibliotek är ett exempel som förenar social och ekologisk hållbarhet genom att erbjuda en konkret lösning anpassad efter lokala behov och förutsättningar. För att undersöka fler lokala lösningar och främja delaktighet i omställningen för Järvaborna ytterligare blir samverkan mellan stadsdelsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden, miljönämnden, Stockholm vatten och avfall och civilsamhället viktig. Vidare har fastighetsbolagen, mot bakgrund av den höga andelen hyresrätter i stadsdelar som Rinkeby, en särskilt viktig roll i att skapa förutsättningar för de boende att ställa om, bland annat genom energieffektivisering och införande av miljövänliga lösningar i bostäderna, såsom förbättrade möjligheter till källsortering.

De fysiska förutsättningarna i Järva – låg krontäckningsgrad, hög andel hårdgjorda ytor och tät bebyggelse i vissa delar – förstärker områdets sårbarhet för klimatrelaterade påfrestningar. Utöver de förstärkta värmeeffekterna som tidigare beskrivits innebär den höga andelen hårdgjorda ytor att regnvatten snabbt leds bort vid skyfall, vilket ökar belastningen på dagvattenssystemet och risken för översvämningar. Bristen på sammanhängande grönstruktur begränsar områdets förmåga att hantera extremväder (både värme och vatten) genom naturliga ekosystemtjänster såsom temperaturutjämning, skuggning och infiltration. Planerade exploateringar och förtätningar förstärker dessa utmaningar. Om naturmark tas i anspråk utan att ekologiska funktioner bevaras eller kompenseras riskerar den gröna infrastrukturen att försvagas ytterligare. Enskilda trädplanteringar eller punktinsatser har begränsad effekt om de inte integreras i en strategiskt planerad och sammanhängande grön infrastruktur. Sammantaget pekar detta på behovet av ett helhetsperspektiv där klimatanpassning och biologisk mångfald samordnas i den långsiktiga mark- och stadsutvecklingen i Järva med hänsyn till sociala värden. En stärkt och strukturerad samverkan mellan stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, trafiknämnden, miljönämnden, fastighetsnämnden och fastighetsbolagen är avgörande för att bryta stuprörslogik, motverka fragmenterade insatser och säkerställa ett stadsgemensamt helhetsperspektiv på grön infrastruktur.

Strategiska prioriteringar

- Skapa och utveckla förutsättningar för Järvaborna att vara delaktiga i omställningen och anta en miljömässigt hållbar och cirkulär livsstil.
- Stärka samordningen mellan stadsdelsnämnden, stadsbyggnadsnämnden,

exploateringsnämnden, trafikinämnden, miljönämnden, fastighetsnämnden och fastighetsbolagen i frågor om grön infrastruktur, för att säkerställa samlade och effektiva insatser för klimatanpassning och biologisk mångfald.

3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden

3.1 Förskoleverksamhet

Utveckling och omvärld

Förskoleverksamheten i Järva har under flera år präglats av en låg och fluktuerande inskrivningsgrad. I vissa delar av stadsdelsområdet har inskrivningsgraden under lång tid varit låg jämfört med övriga Stockholm. Vårdnadshavares val påverkas av flera faktorer, däribland socioekonomiska förhållanden som ligger utanför förskolans direkta rådighet. Att öka inskrivningsgraden är en komplex samhällsutmaning.

En central faktor för både inskrivningsgrad och barns närvaro är kvaliteten i utbildningen. Det är väl belagt att barns lärande och utveckling främjas genom högkvalitativa pedagogiska interaktioner. En förutsättning för god kvalitet är personalens samlade språkliga kompetens. Att stärka svenska språkkunskaper hos medarbetare där behov finns är därför en prioriterad utvecklingsfråga. Språkutvecklande arbetsplatser ska säkerställa att yrkesspråk, svenska språkfärdigheter och kommunikativ kompetens utvecklas systematiskt i hela personalgruppen. Arbetet ska bedrivas långsiktigt och följas upp kontinuerligt för att möjliggöra analys och justering av arbetssätt.

Vidare är förskolläraryrket komplext och kräver hög professionell kompetens. Riktade kompetenshöjande insatser, såsom ledarskapsutveckling, är därför centrala för att stärka undervisningens kvalitet. Sammantaget krävs både stärkt professionell kompetens och organisatoriska ramar som frigör tid och fokus för kärnuppgiften.

Den nationella lärarprognosen visar att bristen på behöriga lärare och förskollärare bedöms kvarstå fram till 2038 (cirka 10 600), med särskilt stor påverkan på förskolläraryrket, trots ett minskat barnantal. Detta innebär att konkurrensen om behörig personal förväntas bestå över tid. Kompetensförsörjningen behöver därför präglas av långsiktighet och strategisk planering med fokus på att attrahera, introducera, utveckla och behålla behöriga medarbetare.

Behovet av en fortsatt och fördjupad översyn av lokalbeståndet inom Järva kvarstår. De senaste årens befolkningsprognoser har successivt reviderats ned jämfört med tidigare antaganden, vilket påverkar planeringen av förskoleplatser. Samtidigt visar prognoserna fortsatt en ökning av antalet barn på längre sikt, om än i en betydligt långsammare takt än tidigare beräknat. Utvecklingen ser dessutom olika ut inom stadsdelsområdet. I vissa delar, framför allt i norra Järva (Kista, Husby och Akalla), finns i dag en överkapacitet av förskoleplatser kopplad till ett lägre barnantal än tidigare prognostiserat. Samtidigt förväntas antalet barn öka i områden där omfattande bostadsutveckling planeras, exempelvis i delar av Kista. Detta innebär att kapaciteten behöver anpassas till nuvarande efterfrågan, samtidigt som beredskap behöver upprätthållas för framtida förändringar i barnantalet, exempelvis till följd av stadsutveckling eller om fristående aktörer avvecklar verksamhet. Denna dubbla planeringsförutsättning är resurskrävande och ställer krav på hög rådighet över lokaler över

tid. Därtill har delar av lokalbeståndet uppnått eller närmar sig sin tekniska livslängd, vilket medför behov av kontinuerliga prioriteringar och åtgärder för att säkerställa funktionella och ändamålsenliga lärmiljöer. Befolkningsprognoser, kapacitetsbehov och lokalernas skick behöver därför vägas samman i en långsiktigt hållbar planering.

Hög kvalitet i undervisningen förutsätter organisatoriska förutsättningar som möjliggör fokus på kärnuppgdraget. Inom Järva har dokumentationsbördan minskats till förmån för en mer sammanhållen och förutsägbar uppföljningsstruktur, samtidigt som ett arbete pågår med att tydliggöra ansvar och roller i samband med implementeringen av den nya chefsstrukturen. Den har skapat goda förutsättningar för ett närmare ledarskap, men också synliggjort behov av ytterligare förtydliganden i ansvarsfördelningen, bland annat i relation till skollagen. Sammantaget bidrar detta till en stärkt arbetsmiljö och en mer träffsäker uppföljning i utvecklingen av undervisningen.

En osäkerhetsfaktor i den fortsatta planeringen är det eventuella införandet av obligatoriska språkförskolor. Detta skulle innebära ett obligatoriskt deltagande i förskola för barn som bedöms behöva stärka sina svenskkunskaper inför skolstarten. Den pågående utredningen, som väntas redovisas i juni 2026, kan komma att förslå förändringar som får betydande konsekvenser för verksamhetens organisering och kapacitetsplanering och behöver därför följas noggrant. Ett införande skulle exempelvis kunna innebära att flera barn omfattas av förskoleverksamheten från tre års ålder, vilket kan påverka efterfrågan på förskoleplatser och därmed nämndens beredskap att möta ett utökat behov av personal och platser

Konsekvenser för verksamheten

Den beskrivna utvecklingen innebär att de kommunala förskolorna på Järva behöver hantera en ökad komplexitet i planering och styrning. Variationer i barnantal, förändringar bland fristående aktörer och osäkerheter kopplade till eventuella reformer ställer krav på en hög anpassningsförmåga och en stärkt planeringskapacitet över tid.

Kvaliteten i undervisningen får en allt större betydelse som strategiskt styrande, vilket innebär ökade krav på systematiskt kvalitetsarbete, kompetensutveckling och organisatoriska förutsättningar som möjliggör fokus på kärnuppgdraget. Utvecklingen medför även ett fortsatt behov av strategisk kompetensförsörjning, där både språklig kompetens och professionell utveckling behöver säkerställas för att möta verksamhetens uppdrag. Samtidigt visar erfarenhet att enskilda utbildningsinsatser i sig inte är tillräckliga för att skapa varaktiga förändringar. Vilket ställer krav på ett aktivt ledarskap i implementeringen och långsiktig uppföljning.

Den demografiska utvecklingen och förändrade kapacitetsbehov innebär samtidigt ökade krav på resurseffektivitet och långsiktigt hållbar ekonomisk planering, särskilt kopplat till lokalförsörjning och organisatorisk kapacitet.

Samtantaget innebär detta att verksamheten behöver stärka sin förmåga att balansera kvalitet, kapacitet och resursanvändning inom ramen för ett mer komplext planeringsläge.

Prioriteringar

- Stärka kvaliteten i undervisningen genom att stärka professionell kompetens, ledarskap och språklig förmåga i personalgruppen.

- Skapa hållbara organisatoriska förutsättningar genom styrning och arbetssätt som frigör tid och fokus för undervisningen samt stärker arbetsmiljö och uppföljning.
- Säkerställa långsiktig kapacitet och beredskap genom att anpassa kapaciteten till demografiska förändringar samt upprätthålla beredskap genom strategisk lokalförsörjning och omvärldsbevakning.

3.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Utveckling och omvärld

Befolkningstillväxten bland barn och unga i åldern 6–15 år är ojämn i Järva. Kista prognostiseras ha den största tillväxten med en ökning på 22 procent under perioden fram till år 2032.

Nämndens kvalitetsundersökning (*Mötesplatsenkäten 2025*) visar att barn är nöjda med fritidsgårdarnas kvalitet samtidigt som grundskoleundersökningen visar att den upplevda tillgången till och deltagandet i kulturaktiviteter är fortsatt låga i jämförelse med övriga staden, där pojkar i högstadietiden är minst nöjda. Vidare visar undersökningen att resultaten avseende delaktighet i föreningslivet är fortsatt låga i Järva. Detta innebär risker för ökade skillnader i tillgång till sociala nätverk, kultur och en meningsfull fritid vilket kan förstärka ojämlika uppväxtvillkor och på sikt bidra till att upprätthålla socioekonomiska skillnader. En utmaning i arbetet är att nämnden har begränsad påverkan på dessa utfall eftersom denna typ av aktiviteter framförallt erbjuds utanför nämndens verksamheter och faller inom andra nämnders ansvarsområden, såsom kulturnämndens och idrottsnämndens.

Rapporten *Ung Livsstil 2025* visar att barn utan en bra fritidssituation oftare skattar sin hälsa lågt och har fler psykosomatiska besvär. Tonårsflickor har utifrån stadens undersökningar generellt sett en sämre fritidssituation än pojkar samt sämre psykisk och fysisk hälsa vilket pekar på vikten av att nämnden fortsätter att prioritera och utveckla formerna för en meningsfull fritid för flickor.

Eftersom föräldrars fritidsvanor direkt påverkar barnens är det viktigt att arbeta med hela nätverket. Vuxna i Järva har generellt sämre hälsa och svagare ekonomi än stadens genomsnitt, vilket ställer fortsatta krav på kostnadsfria fritids- och kulturaktiviteter och samverkan med civilsamhället. Från och med 2026 finns möjligheten att använda fritidskortet för Kulturskolans avgift, vilket bedöms möjliggöra för fler barn och unga i hushåll med låga inkomster att delta i kulturaktiviteter på fritiden.

Barn med funktionsnedsättning har fortsatt en lägre anknytning till fritidsaktiviteter, och Skolverkets statistik visar att fler barn i Järva tas emot i anpassad grundskola. Detta ställer krav på anpassningar inom nämndens verksamheter.

Fritidskortet lanserades 2025 för att subventionera fritidsaktiviteter för barn 7–16 år. Drygt 11,7 procent av utbetalade belopp nationellt har riktats till familjer med bostadsbidrag, vilket tyder på lågt nyttjande bland de mest behövande. Föreningsliv och nämndens egna verksamheter i Järva lyfter att de fortsatt är många invånare och föreningar som inte känner till eller utnyttjar fritidskortet. Detta kan bero på administrativa hinder, föräldrar som saknar föreningsvana eller språkbarriärer. Sammantaget pekar detta på behovet av riktade

informationsinsatser för att öka kännedomen om och nyttjandet av fritidskortet, vilket adresseras vidare i avsnittet om konsekvenser för verksamheten.

Kulturnämnden och stadsdelsnämnden fortsätter samarbetet med att få fler barn att delta i sommarkollo, primärt från underrepresenterade områden. Insatserna under det senaste året har gett positiva resultat med fler deltagande barn, men en stor andel barn från Järva deltar fortfarande inte i sommarkollo varför nämnden behöver prioritera fortsatt samverkans- och informationsarbete.

Nämnden planerar under 2027 att återta driften av tre fritidsgårdar som idag drivs av Rädda Barnen. Inför det pågår ett förberedelsearbete med informationsinsatser och dialog med medarbetare och besökare inför förändringen, med målet att säkerställa kontinuitet i verksamheten.

Den nya socialtjänstlagen innebär en tydlig förskjutning från reaktivt till förebyggande arbete inom socialtjänsten. Detta innebär att fritids- och kulturuppgifterna får en tydligare och mer central roll i nämndens arbete, något som präglar de prioriteringar som redovisas nedan.

Konsekvenser för verksamheten

Då Kulturskolans verksamhet följer skolans terminer påverkas möjligheten att erbjuda aktiviteter under helger och skollov för barn och unga. Nämnden ser ett behov av ett större verksamhetsutbud inom Kulturskolan som kan komplettera stadsdelsförvaltningarnas aktiviteter och utbud på kvällar, helger och lov. Nämnden ser också ett behov av förstärkt samverkan mellan stadsdelsnämnden, kulturskolan och de lokala biblioteken i Järva för att nyttja gemensamma resurser, inventera behov hos målgruppen och stärka tillgången till det lokala kulturutbudet. Ett särskilt fokus bör riktas mot att skapa målgruppsrelevanta kulturinsatser mot äldre barn med ett särskilt fokus på pojkar.

Ett återtagande av de tre fritidsgårdarna som idag drivs av Rädda Barnen innebär ett utökat ansvar för nämnden och kräver förberedelser, exempelvis kopplat till administrativa system, lokalöversyn och HR-frågor. Arbetet bedöms innebära resursåtgång i form av tid och samordning.

Nämndens lågröskelaktiviteter såsom avgiftsfria lovaktiviteter, dagkollo och *Sommar i Järva* blir viktiga insatser för att stimulera fler barn och unga till ökad aktivering och intresse för en aktiv fritid. Nämndens aktivitetsutbud bör också ses i den bredare sammanhanget där information och aktiviteter för vårdnadshavare är viktiga beståndsdelar i nämndens aktivitetsutbud.

Det ökade antalet barn i anpassad grundskola kan på sikt öka kraven på anpassning av lokaler och fritidsaktiviteter i Järva. Nämndens påbörjade arbete med att ta fram en plan för tillgänglighetsanpassning avseende fritidsgårdarnas lokaler bedöms därför som viktigt.

Fritidsbiblioteken i Järva är en viktig resurs för att fortsatt intressera barn, unga och vuxna för nya fritidsaktiviteter kostnadsfritt, särskilt i samarbete med föreningslivet och nämndens övriga verksamheter. Projektet Aktiv fritid Järva förväntas öka informationsarbetet kring

fritidskortet och fritidsbiblioteket såväl som att utveckla arbetet med att inkludera fler barn och unga i föreningslivet. En prioriterad insats inom projektet är att lotsa fler flickor till föreningslivet vilket på sikt kan förbättra den psykiska och fysiska hälsan för målgruppen. Projektet avslutas i maj 2028 och kan generera kostnadsökningar om arbetssättet implementeras permanent.

Utifrån demografiska förändringar i norra Järva bedömer nämnden att det finns behov av en ny parklek i området, men detta kräver omprioriteringar. Behovet av fritidsverksamheter i Bromsten, där utbudet är svagare än i övriga Järva, måste också beaktas.

Den nya socialtjänstlagen med sitt fokus på tidiga och förebyggande insatser stärker motivet för ett utökat samarbete mellan nämndens främjande och förebyggande verksamheter utöver det inledda arbetet med att höja kompetensen avseende risk och skyddsfaktorer. Nämnden bedömer att en utvecklad samverkan på sikt kan bidra till att fler barn nyttjar både civilsamhällets organisationer och nämndens fritidsutbud, i linje med de behov som identifierats ovan.

Prioriteringar

- att utveckla strategier för att öka antalet barn och unga i kolloverksamheten i samarbete med kulturnämnden.
- att säkerställa god planering och förberedelse inför ett återtagande av entreprenad driven fritidsgårdsverksamhet i egen regi, med fokus på kontinuitet för besökare och goda förutsättningar för medarbetare
- att utveckla koordinering och synergieffekter i fritids- och kulturerbjudandet genom strategisk samverkan mellan stadsdelsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden, idrottsnämnden och civilsamhället.
- att utifrån omställningen mot nya socialtjänstlagen se över hur nämndens främjande och förebyggande verksamheter kan samverka, informera och lotsa fler barn och unga till en aktiv fritid
- rikta målgruppsrelevanta kulturinsatser mot äldre barn och unga med ett särskilt fokus på pojkar
- öka samverkan med Kulturskolan och de lokala folkbiblioteken i Järva kring ett bredare kulturutbud för barn och unga under helger och lov, i synnerlighet sommarlovet.

3.3 Äldreomsorg

Utveckling och omvärld

Stockholms stad ska vara en äldrevänlig stad och har en handlingsplan för detta. Målet är att alla människor i staden ska ha goda möjligheter att vidhålla en god hälsa, känna välbefinnande, erhålla en hög grad av tillgänglighet samt möjlighet att bidra till samhället. Det uppsökande arbetet behöver fortsatt utvecklas för att nå äldre med information om kommunens verksamheter. Att kommunen inte ansvarar för hemsjukvård ställer krav på nära samverkan med Regionen för att säkra en god och nära vård för de äldre. Nämnden ser behov av ett gemensamt digitalt system där slutenvård, primärvård och samtliga utförare av äldreomsorgsinsatser kan vara delaktiga i planeringen av den äldres vård- och omsorg. Tryggt

mottagande bör utökas och arbetssätt behöver utvecklas ytterligare för att möta kommande behov.

Antalet äldre med komplexa behov till exempel hemlöshet, psykisk ohälsa eller kognitiv nedsättning med utåtagerande beteende, ökar. Utvecklingen kräver ökad kunskap i alla nämndens verksamheter som möter äldre då bemötande och stödinsatser kan behöva ske med särskild hänsyn till en allt mer komplex problematik. Äldre har inte enbart kontakt med socialtjänstens äldreomsorg utan även med exempelvis ekonomiskt bistånd, vräkningsförebyggande enhet och medborgarkontor.

I stadens budgetfördelning beräknas anslaget utifrån antalet äldre med ökat anslag utifrån antalet äldre i olika åldersgrupper. I Järva prognostiseras andelen yngre äldre att öka med 3 354 personer från år 2025 till 2040 enligt Sweco:s beräkningar. Det totala antalet personer över 65 år i Järva beräknas öka med 5 647 personer från 2025 till år 2040. Äldre i Järva har inte sällan behov av hemtjänstinsatser tidigare än för genomsnittet äldre i staden och då ofta i kombination med boendestöd vilket ställer krav på utvecklade arbetssätt. Detta innebär att kostnaden för en åldrande befolkning kommer tidigare i Järva än i områden där äldre behöver stöd först i högre ålder. Det innebär behov av stärkta resurser samt att kunna erbjuda en god och attraktiv arbetsmiljö inom nämndens äldreomsorg för att kunna tillhandahålla en bibehållen kvalitet i utförandet.

Nämnden ser samtidigt en snabb utveckling inom välfärdsteknik som stadens verksamheter behöver kunna ta del av. Denna utveckling av verksamheterna är särskilt prioriterad mot bakgrund till den brist på kompetent personal som redan är kännbar. Det digitala utvecklingsarbetet behöver hållas samman av en central förvaltning inom staden. Införande av både digitala system och produkter för vård- och omsorgsverksamheter i staden behöver ske skyndsamt. Dokumentationssystem för både socialtjänst och hälso- och sjukvård enligt gällande lagstiftningar, med fokus på användarvänlighet, behöver säkerställas. Systemen behöver kunna kommunicera med varandra för att det tvärprofessionella arbetet ska fungera. Detta då de äldre i verksamheterna är allt sjukare och vårdinsatserna därmed allt mer avancerade. Ökade krav när det gäller bland annat uppföljning, gör att de system som staden använder behöver säkerställa att erforderliga uppgifter kan tas fram. Inom äldreomsorgen sker en snabb utveckling av arbetsmetoder, teknik och förändrade krav på dokumentation vilket innebär fortsatta kostnader för omfattande utbildningssatsningar och inköp av tekniska produkter, system och licenser.

Konsekvenser för verksamheten

Antalet äldre ökar vilket kommer att medföra stora utmaningar framöver, även kravet på kompetensutveckling av medarbetarna ökar för att möta framtidens äldre.

Kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen är redan idag en utmaning för nämnden. Det är svårt att rekrytera undersköterskor med rätt kompetens och språknivå då utbildningarna inom yrket skiljer sig åt. Nämnden bedömer därför att fortsatta utbildningssatsningar för befintliga medarbetare är strategiskt viktig. Ett sätt att hantera kompetensförsörjningen skulle vara en arbetsdifferentiering inom äldreomsorgen med att dela upp arbetsuppgifter mellan olika personalkategorier. Alla arbetsuppgifter inom äldreomsorgen kräver inte undersköterskekompetens. Arbetet behöver hållas samman av staden för att samsyn i frågan

ska råda och inte skapa skillnader mellan stadens verksamheter.

En annan utmaning som förväntas kvarstå är kompetensförsörjning i utförarverksamheterna. Utbildning är dock kostnadsdrivande då all arbetstid behöver vikarietäckas. Nämnden ser fortsatt behov av utbildning för medarbetare i yrkessvenska. Särskilt avsatta medel för språksatsningar kommer att behövas under flera år framåt. Från och med 1 januari 2026 har det införts nya skärpta krav på SFI, svenska för invandrare, i skollagen. Det innebär att elever som inte gått klart sin SFI har tre år på sig att läsa klart. Vilka konsekvenser det blir för den enskilde som inte uppnår detta är ännu oklart. Dessutom förväntas lagförslaget, *Ett språkkrav inom äldreomsorgen* träda i kraft den 1 juli 2026 med ändringar i socialtjänstlagen. B2-nivå i svenska föreslås som norm för personal i äldreomsorgen och arbetsgivaren får ansvaret att arbeta systematiskt med språkutveckling och dokumentation. Detta innebär krav på att säkerställa kompetens, erbjuda stöd, planera utbildningsplatser och följa upp språknivåer. Kravet beräknas komma att kräva betydande resurser de kommande åren både med administration och utbildningssatsningar.

Den nya socialtjänstlagen ställer ökade krav på att tillhandahålla förebyggande och icke biståndsbedömda insatser. Förändringen kommer med Järvas demografiska utveckling att under många år framöver kräva fler platser i dagverksamhet för äldre med demenssjukdom samt en utökad öppen verksamhet för äldre. Utbyggnad av verksamhet kommer förutom fler medarbetare att kräva lämpliga lokaler vilket redan idag är en brist i Järva. Även antalet äldre med komplexa behov ökar där särskilt äldre med psykisk ohälsa och samsjuklighet ställer nya krav på kompetens inom alla nämndens verksamheter som möter dessa personer vilket kommer att kräva en översyn av både fortbildning och bemanning.

Prioriteringar

- Öka teamarbetet för att utveckla en god och nära vård och en personcentrerad vård- och omsorg för de äldre. Kompetensförsörjningen behöver säkras för att möta det ökade och allt mer komplexa behovet hos målgruppen.
- Språkutveckling kommer fortsatt att behöva tillhandahållas för de medarbetare som behöver gå yrkessvenska. Staden behöver säkerställa att de nya SFI-reglerna och Ett språkkrav inom äldreomsorgen, följs.
- Nämnden står inför ekonomiska utmaningar då antalet äldre ökar och utförarverksamheterna behöver effektiviseras genom välfärdsteknik och digitala lösningar.
- Nämnden behöver säkerställa tillgången till lämpliga lokaler för utbyggnad av förebyggande och icke biståndsbedömda insatser för äldre utifrån nya Socialtjänstlagen.

3.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utveckling och omvärld

Andelen brukare ökar som har en komplex problematik bland annat i form av samsjuklighet av psykiatrisk och intellektuell funktionsnedsättning med eller utan pågående missbruk och ett utåtagerande beteende. En förändrad problematik hos brukargruppen kräver särskild kompetens hos medarbetare och en ökad variation av anpassade boendeformer. Stadens egna

och upphandlade bostäder kan idag inte möta det ökade och förändrade stödbehovet, vilket leder till kostsamma externa boendeplatser utanför LOV (lagen om valfrihetssystem). Socialnämnden inrättar 2026 en central placeringsfunktion för inköp av boendeplatser inom LSS med individuella avtal vilket tidigare har hanterats av nämnden. De ekonomiska konsekvenserna för nämnden av denna förändring behöver följas de närmsta åren.

Ett annat behov är att stadsövergripande säkerställa insatsen servicebostad enligt LSS. Insatsen måste beviljas utifrån ett behov av den specifika insatsen enligt LSS och får inte bli en bostadslösning vid bostadsbrist där den boende efter beviljad insats inte tar emot stöd av personal. Utvecklingen tenderar att fler personer med LSS-diagnos i kombination med annan social problematik ges bifallsbeslut för insatsen och att insatsen därefter inte fungerar så som avsett. Nuvarande situation innebär att servicebostad enligt LSS inte kan verkställas för personer som utifrån funktionsnedsättning skulle ha behov av bostaden, kanske som en bostadskarriär för ett mer självständigt boende efter gruppboestad. Det innebär även att de som idag utifrån fel grunder bor i servicebostad enligt LSS, riskerar att utifrån sina faktiska svårigheter inte får rätt stödinsatser från andra delar av socialtjänsten eller samhället.

Elever från anpassad gymnasieskola har varierande behov av stöd i övergången till arbetslivet och egen försörjning. Idag finns inte tillräckligt med platser hos de arbetsmarknadsinsatser som riktar sig till målgruppen. Det är idag kö vilket är särskilt olyckligt för denna målgrupp som löper hög risk att utveckla psykisk ohälsa vid känsla av utanförskap. Iwork och Alfa behöver utvecklas för att tillgodose behovet av det ökande antalet personer som har behov av insatsen. Det är även viktigt att nämnden och staden följer utvecklingen och ser över möjligheterna att dels förstärka stadens roll som arbetsgivare till personer med funktionsnedsättning och dels förstärka samverkan med relevanta aktörer. Nämnden ser en risk att särskilt unga personer med funktionsnedsättning hamnar i ett utanförskap i brist på daglig sysselsättning. Nämndens dagliga verksamhet behöver utökas och tillgången på lokaler säkerställas då behovet redan idag inte kan tillgodoses. Detta behöver även ingå som en del i planering av nya LSS-bostäder för att undvika att behovet inte kan mötas vid öppnandet av bostäder. Andelen barn i Järva som går i anpassad skola är fem procent vilket är betydligt högre än i andra delar av staden. Behovet av gruppboestäder och olika former av sysselsättning med stöd beräknas därmed komma att öka ytterligare i stadsdelsområdet.

Svårigheten att rekrytera medarbetare med rätt kompetens till utförarverksamheter inom LSS, befaras kvarstå. Det behövs även kontinuerlig kompetensutveckling av befintliga medarbetare. Inom LSS-bostäder behövs idag ökad kunskap och erfarenhet för att arbeta med personer som har en samsjuklighet. Nämnden är oroad över bristen på kompetent personal samt behovet av fortbildning för befintlig personal vilket innebär en ekonomisk utmaning. Ökade dokumentations- och uppföljningskrav höjer kraven på medarbetarnas kunskaper i svenska vilket beräknas kräva fortsatta utbildningsinsatser. *Under avsnitt 3.3 Äldreomsorg beskrivs nya krav på SFI.* Utbildning av befintlig personal i utförarverksamhet är kostnadsdrivande då all arbetstid behöver vikarietäckas i verksamheten.

Det finns fortfarande utmaningar med digitalisering för personer med funktionsnedsättning. För att minska utanförskap och skapa jämlika levnadsvillkor behöver målgruppen få bättre kunskap och tillgång till digital teknik. Det är viktigt att staden arbetar samordnat med dessa

frågor. Medarbetare inom omsorgen behöver också stärkas i sin kompetens inom digitala arbetssätt för att kunna stötta brukarna på ett bra sätt. Genom att utveckla användandet av digitala hjälpmedel kan personer med funktionsnedsättning få ökad självständighet i vardagen. Samtidigt finns möjligheter att effektivisera verksamheterna med stöd av digitala lösningar. Utveckling för digitalisering inom LSS bör hållas ihop av staden och ske samordnat med de utvecklingsprojekt som sker för äldreomsorg.

Personer med funktionsnedsättning har betydligt sämre fysisk och psykisk hälsa än andra i befolkningen. Det är viktigt att staden tillhandahåller ett fritidsutbud för den ökande andelen äldre med funktionsnedsättning för att främja en god fysisk och psykisk hälsa när de går i pension. Nämnden önskar fortsatt satsning på simhallskortet i syfte att förbättra den fysiska hälsan.

Konsekvenser för verksamheten

Utifrån en förändrad målgrupp behöver servicebostäder men även gruppboheter enligt LSS, ha en tätare bemanning och ökad kompetens hos personalen. Ersättningsnivåerna för bostad enligt LSS behöver revideras och anpassas efter den förändrade målgruppen där behovet idag i hög utsträckning inte är serviceinsatser utan behov utifrån en till en bemanning och övervakande stöd/tillsyn utifrån psykiatrisk problematik.

Utifrån den förändrade målgruppen krävs ett utvecklat teamarbete och samverkan både inom kommunen och med regionens aktörer. Kompetensen behöver vara bred hos beställare och utförare av LSS-insatser men även hos andra aktörer som idag möter målgruppen, till exempel beroendemottagning och relationsvårdsteam. Ökad samsjuklighet kräver nya arbetsmetoder och även anpassad utformning av insatser inom andra delar av socialtjänsten än traditionell LSS-verksamhet.

Allt fler i målgruppen når pensionsålder vilket bland annat medför ett ökat behov av geriatrik- och demenskompetens inom stadens LSS-boenden. Detta medför även behov av utökad dagbemanning för att säkerställa att äldre med funktionsnedsättning får en meningsfull vardag. Nuvarande ersättningssystem är inte anpassat utifrån denna förändring och ersättningen är densamma oavsett om brukaren har daglig verksamhet/sysselsättning eller är hemma dagtid.

Prioriteringar

- Kompetensförsörjning inom verksamhetsområdet samt kompetensutveckling för att möta målgruppens allt mer komplexa behov inom utförarverksamhet.
- Säkerställa att bostäder med särskild service har resurser för att möta både nuvarande och framtida behov, bland annat för personer med komplexa och utåtagerande beteenden samt yngre med demenssjukdom.
- Säkerställa tillgången och utveckla användandet av digitala verktyg och välfärdsteknik inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning.
- Säkerställa att äldre personer med funktionsnedsättning som bor i gruppboheter får fortsatt social stimulans efter avslutad daglig verksamhet.
- Säkerställa tillgången till lämpliga verksamhetslokaler för målgruppen.

3.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Omvärldsfaktorer

Övergripande

Nämndens verksamheter ska successivt ställa om så att fler invånare får stöd tidigare genom förebyggande insatser. Att stärka trygga uppväxtvillkor för barn och unga prioriteras särskilt. Komplexa ärenden ska hanteras teambaserat där samverkan bygger på gemensamma problemformuleringar och kunskapsbaserade arbetssätt.

Omställningen till den nya socialtjänstlagen fortsätter. Målet är en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst med fler insatser utan behovsprövning. Anpassningen till barnkonventionen stärker barns rättigheter och arbetet sker parallellt med utvecklingen mot god och nära vård. Detta kräver nya arbetssätt och stärkt kompetens. Tidigt socialt stöd och ett tillgängligt förebyggande arbete är avgörande för att hantera de ökande och mer komplexa behov som socialtjänsten möter. Omställningen sker med statligt stöd till och med 2028. Sannolikt kommer dock omställningsarbetet kräva extra resurser även efter det.

Samsjuklighetsreformen syftar till att skapa en mer sammanhållen vård och omsorg för personer med samtidig psykisk ohälsa och beroendeproblematik. Reformen innebär ett tydligare statligt ansvar för behandling, där hälso- och sjukvården får ett mer samlat ansvar för behandlingsinsatser vid samsjuklighet. Samtidigt finns en ambition att minska utmaningar kopplade till gränsdragning mellan kommunens och regionens ansvarsområden, i syfte att skapa ökad kontinuitet och ett starkare patientfokus. Utvecklingen pekar på högre krav på samverkan och ett starkare fokus på evidensbaserade insatser, vilket påverkar nämndens planering och resursfördelning.

Flera lagförslag och lagändringar väntas påverka nämndens verksamheter och ställa ökade krav på socialtjänsten. Förslag om sänkt straffmyndighetsålder för allvarliga brott kan innebära fler insatser för unga lagöverträdare samt behov av särskild kompetens för att säkerställa barnets rättigheter. Samtidigt ger nya sekretessbrytande bestämmelser och lagförslag om stärkt barnrättsperspektiv i Lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga samt insatser utan samtycke utökade möjligheter till tidiga och samordnade insatser, men innebär också högre krav på dokumentation, juridisk kompetens, uppföljning och etiska bedömningar. Därutöver kan lagstiftning om stärkt skydd för barn som riskerar att fara illa leda till fler orosanmälningar till socialtjänsten.

Från och med 1 juli 2026 kommer Relationsvårdscentrum Väst att centraliseras och organisatoriskt tillhöra socialnämnden. Det innebär att stadsdelsnämndens relationsvårdsteam kommer fokusera på att arbeta med att ge stöd och skydd till våldsutsatta och medföljande barn. En utmaning är att reda ut ansvarsfördelningen mellan socialnämnden och stadsdelsnämnden omkring exempelvis praktiskt stöd till våldsutsatta. Det kommer påverka behovet av resurser och hur de ska fördelas.

Den snabba förändringstakten, i kombination med ökade krav, ställer nya och högre förväntningar på både organisation och medarbetare. För att möta dessa utmaningar är det avgörande att säkra en god arbetsmiljö genom att arbeta i enlighet med Stockholms stads

handlingsplan för en hållbar arbetssituation samt att kompetensutveckla personalen.

Digitaliseringen behöver intensifieras. Det finns ett tydligt behov av att i högre grad använda digitala lösningar inom socialtjänsten för att minska dokumentationsbördan, effektivisera administrativa processer och därigenom frigöra mer tid till det sociala arbetet samt genom digitala lösningar förbättra uppföljningen av insatsernas effekt. För att minska det digitala utanförskapet utvecklar nämnden arbetet med visuella hjälpmedel i kontakten med socialtjänsten.

Förändringar i lagstiftningen inom det brottsförebyggande området, inklusive förslag om ökade repressiva åtgärder, kan påverka tilliten till socialtjänsten och ställer ökade krav på ett tydligt, relations- och tillitsskapande arbete. Nämndens verksamheter behöver förbereda medarbetarna för att kunna arbeta i denna komplexitet av ny socialtjänst med förstärkt syn på barn och barnets rätt som ställs mot nya lagförslag med repressiva förslag mot barn. Det finns idag inslag av desinformation riktad mot socialtjänsten. En utmaning är att öka förtroendet för socialtjänsten hos invånarna så att fler har kunskaper om vilka möjligheter till rådgivning och insatser som finns samt att fler söker stöd tidigare.

Barn och unga samt stöd till barn i riskzon för kriminalitet

Många barn och unga har komplexa behov och fler uppvisar normbrytande beteenden. Samtidigt finns stora skillnader i livsvillkor mellan olika områden i Järva. Det finns tre öppna drogsccener och förekomst av kriminalitet i stadsdelsområdet vilket bidrar till oro bland invånare. Det finns därför behov av att fortsätta med att tidigt identifiera och fånga upp yngre barn som uppvisar normbrytande beteende. Antalet orosanmälningar kopplade till kriminalitet har ökat. Rekryteringen av barn och unga in i kriminalitet är en utmaning eftersom rekryteringen ofta sker digitalt under hela dygnet. Det leder till att det är lätt för kriminella att rekrytera barn och unga till kriminella nätverk, en särskilt sårbar grupp är barn och unga med funktionsnedsättning. Kvinnor och flickor tar en alltmer aktiv roll i de kriminella gängens verksamhet. En utmaning är att identifiera dessa kvinnor.

Det finns fortfarande ett stort behov av placeringar för barn och unga med allvarliga sociala problem inom hem för vård eller boende och på Statens institutionsstyrelse. Det ökade behovet bedöms leda till fortsatt höga kostnader för nämndens verksamheter under planperioden.

Att matcha barn med ett lämpligt familjehem är en utmaning, särskilt för barn och unga med hög skolfrånvaro och omfattande behov. Brist på familjehem kan leda till omplaceringar, vilket riskerar att påverka stabilitet och kontinuitet i skolgången. För att skapa mer hållbara placeringar krävs därför förstärkt stöd till familjehemmen och utvecklade arbetssätt i familjehemsvården.

Våld i nära relation och behov av stöd för våldsutsatta och våldsutövare

Ärenden som rör våld är ofta komplexa och kräver samordnade och långsiktiga insatser. Islandsmodellen har ökat motivationen hos våldsutövare att ta emot stöd av Relationsvåldscentrum Väst och förbättrat säkerhetsplaneringarna. För att upprätthålla och vidareutveckla arbetet krävs fortsatt kompetensutveckling, metod- och organisatoriskt stöd.

Tidig identifiering av våldsutsatta och våldsutövare, samverkan med polis och uppsökande arbete är avgörande som samtidigt förutsätter tät samverkan med polisen, informationsinsatser och uppsökande arbete. För nämndens verksamheter medför det ökade krav på samordning och resurser.

Utmaningar kvarstår kring motivation av våldsutövare till behandling och säkerställa tillgång till hållbara boendelösningar för våldsutsatta efter skyddat boende. En annan utmaning är att identifiera ärenden med hedersrelaterat våld och förtryck. Även kompetens, metoder och arbetssätt inom området behöver stärkas.

Skadligt bruk och beroende samt behov av samordnade insatser

Nämndens verksamheter ser allt fler ärenden med komplexa behov som ofta omfattar både skadligt bruk och beroende och psykisk ohälsa. Det är angeläget att stärka arbetet för personer med samsjuklighet för att säkerställa högre kvalitet, bättre samordning och en sammanhållen vård. Det uppsökande arbetet är fortsatt viktigt för tidig upptäckt, särskilt bland unga vuxna och äldre med beroendeproblematik. En utmaning är att enskilda med beroendeproblematik verkar i det dolda och söker stöd för sent då beroendet har blivit allvarligare.

Socialpsykiatri

Bedömningen är att antalet personer i stadsdelsområdet med psykisk ohälsa kommer att fortsätta stiga och därmed även behovet av förebyggande och uppsökande arbete för målgruppen. Enligt Stockholms stads rapport för personligt ombud 2024 har Järvas ombud fler klienter än övriga stadsdelsnämnder och behovet av personligt ombud bedöms fortsätta öka.

Nämnden bedömer att socialpsykiatrins boendeformer behöver bli fler och bättre anpassade till målgruppens allt mer komplexa behov. Många som bor i gruppboendestäder är idag äldre och behöver både geriatrisk kompetens och bättre fysisk tillgänglighet, vilket innebär ökade kostnader då ersättningssystemet inte tar hänsyn till större behov av omvårdnadsinsatser. Det råder brist på stödboenden inom staden, och de som finns saknar ofta bemanning kvällar och helger. Det är även svårt att tillgodose behovet av boende för målgruppens yngre personer med omfattande behov. Sammantaget leder bristen på socialpsykiatriska boenden och målgruppens komplexa behov till ökade kostnader genom placeringar utanför stadens avtal.

Samsjuklighetsreformen kommer innebära att kommunens uppdrag för målgruppen främst omfattar sociala stödinsatser såsom boende, boendestöd, sysselsättning, försörjningsstöd och social rehabilitering. Det befaras kunna medföra ökade kostnader, särskilt i ett inledande skede, till följd av ökad efterfrågan på stöd samt boendeinsatser med risk för externa placeringar när stadens egna boendeformer inte är tillräckliga. På längre sikt kan en mer sammanhållen vårdkedja bidra till bättre resultat för målgruppen och en mer hållbar kostnadsutveckling.

Hemlöshet

Nämnden bedömer att den ansträngda bostadssituationen i staden, präglad av bostadsbrist, trångboddhet och höga krav på etablering på den ordinarie bostadsmarknaden, fortsatt utgör en betydande utmaning för socialtjänstens målgrupper. Samtidigt visar nämndens uppföljning

vissa positiva tendenser, där antalet bostadslösa hushåll i Järva har minskat till i genomsnitt 46 per månad under 2025, jämfört med 102 per månad under 2024 samt att arbetet med att förebygga avhysningar har stärkts genom att fler avhysningar kunnat avväjas. Trots detta kvarstår en hög risk för ökade hyresskulder och avhysningar till följd av hushållens ekonomiska situation och den pågående lågkonjunkturen. Under 2024 uppgick antalet personer i hemlöshet i Stockholms stad till 2 196, varav 238 i Järva, flest bland stadens stadsdelsområden. Faktorer som hyresskulder, höga inkomstkrav och samsjuklighet försvårar möjligheten till ett stabilt boende. Samtidigt har både underrättelser om uppsägningar från hyresvärdar och genomförda avhysningar ökat jämfört med tidigare år. Under 2025 kunde 40 avhysningar i Järva inte förhindras, jämfört med 27 stycken år 2024 och 10 stycken år 2023, vilka ofta är kopplade till hyresskulder men även till att hyresvärdar i högre grad återtar otillåtet andrahandsuthyrda lägenheter.

Konsekvenser för verksamheterna

Övergripande

Socialtjänstens verksamhet ska vara kunskapsbaserad vilket medför krav på systematisk uppföljning, verksamhetssystem som stödjer utvecklingen och metoder att planera för nämndens insatser.

Som ett led i att arbeta mer förebyggande bedöms att allt fler insatser under omställningsperioden kommer att erbjudas utan behovsprövning. Förhoppningen är att tidiga insatser på sikt ska medföra att behovet av mer intensiva och åtgärdande insatser ska minska. Det är dock ett långsiktigt arbete och initialt bedöms inflödet till socialtjänsten öka, vilket förstärks ytterligare av att fler aktörer har skyldighet att göra orosanmälan kring barn som riskerar fara illa.

För att öka tillgängligheten behövs en tydlig ingång till socialtjänsten, dit invånare kan vända sig oavsett ålder och behov. Detta pilottestas 2026 i Husby, men kommer på sikt att behövas på flera platser i stadsdelsområdet. Socialtjänsten behöver också kunna erbjuda tider anpassade till invånarnas behov och önskemål.

Från 2026 testas pilotprojektet flexibelt socialt stöd, där invånare erbjuds praktisk hjälp och stödjande samtal utan behovsprövning. Insatsen syftar till att undanröja vardagliga hinder som annars kan få stora konsekvenser för individen. Behovet av denna typ av insats bedöms vara stort och om pilotverksamheten faller väl ut kommer verksamheten implementeras under planperioden.

Hantering av handlingar och akter förväntas öka. Anledningen till det är dels den förväntade ökningen av orosanmälningar vilka numer är sökbara, och dels att insatser utan behovsprövning ska dokumenteras.

Säkerställa fungerande samverkan med regionen, tydliga ansvarsfördelningar och att nämndens beroendeverksamheter är förberedda organisatoriskt och kompetensmässigt. Samsjuklighetsreformen innebär förändrat ansvar, nya samverkansformer och behov av kompetensomställning. Det kan även påverka kostnad, styrning och uppföljning av insatser.

Det utökade brottsförebyggande ansvaret kan innebära ökade kostnader och nya krav på

socialtjänsten. Samtidigt behöver verksamheten förbereda medarbetare på att hantera en utveckling där stärkt barnrättsperspektiv ska balanseras mot mer repressiva lagförslag riktade mot barn.

När digitaliseringen inte håller jämna steg med verksamheternas krav behövs en omfattande manuell hantering av dokumentationen. Vilket ställer krav säker hantering och förvaring.

Den nya rollen som socialarbetare ställer höga krav på både bred och specialiserad kompetens samt förmåga att balansera stöd och krav. Samtidigt kan ökade repressiva åtgärder inom det brottsförebyggande området pröva socialtjänstens relations- och tillitsskapande arbete.

För att motverka desinformation krävs resurser för att kommunicera korrekt information, bemöta felaktiga påståenden och stärka invånarnas kunskap om socialtjänstens roll och arbete. Det kräver tid, kompetens och samordnade insatser inom och mellan myndigheter.

Barn och unga samt stöd till barn i riskzon för kriminalitet

Rekrytering av barn och unga till kriminalitet ställer ökade krav på socialtjänsten att tidigt sätta in stöd och samordnade insatser.

Brist på familjehem och utmaningar med skolgång kan leda till instabilitet i placeringar och risk för social isolering på längre sikt. Genom att stärka nätverksarbetet och involvera individens närmiljö, som familj och anhöriga, kan stödet bli mer hållbart och ge barn och unga större möjlighet till självbestämmande. Samordnade insatser vid psykisk ohälsa är viktiga för att säkerställa att rätt stöd ges i rätt tid.

Våld i nära relation och behov av stöd för våldsutsatta och våldsutövare

Om våldsutövare inte kan motiveras till behandling finns en betydande risk att våldet fortsätter, vilket påverkar säkerheten för både barn och vuxna samt minskar effekten av socialtjänstens insatser. Brist på hållbara och ekonomiskt realistiska boendelösningar efter placering i skyddat boende innebär att våldsutsatta kan återvända till otrygga situationer, vilket leder till upprepade insatser och ökade kostnader för verksamheten. Nämnden kommer fortsätta implementeringen av kunskapsbaserat metodstöd för upptäckt och utredning av hedersrelaterat våld och förtryck.

Skadligt bruk och beroende samt behov av samordnade insatser

Arbetet med personer med samsjuklighet (*skadligt bruk och beroende* och psykiatriska tillstånd) behöver organiseras teambaserat för att säkerställa samordnad bedömning och rätt insats i rätt tid. Utan effektivt stöd riskerar individer försämrade livsvillkor och ökad risk för återfall, vilket kan kräva mer ingripande och kostsamma insatser. Samsjuklighetsreformen syftar till en mer sammanhållen vård där regionen ansvarar för behandling och socialtjänsten för förebyggande arbete och sociala stödinsatser. Tydliga rutiner och samverkansstrukturer är avgörande för att säkerställa att brukarna får rätt stöd.

Socialpsykiatri

En ökande andel personer med psykisk ohälsa i stadsdelsområdet i kombination med nya

socialtjänstlagen, ställer förändrade krav på kompetens hos nämndens medarbetare då målgruppen förekommer i alla nämndens verksamheter. Kompetensutveckling, säkerställande av förebyggande arbete samt ökad bemanning i utförarverksamheter beräknas ge nämnden ökade kostnader.

En utmaning är att tillhandahålla platser på stödboenden och gruppboenden för personer med psykiska funktionsnedsättningar eftersom många bor kvar längre jämfört med tidigare. Bristen på lämpliga boendeformer för personer inom socialpsykiatri leder till fortsatt kostsamma placeringar utanför stadens upphandlade verksamheter. Dagens boenden är ofta inte tillgänglighetsanpassade och personalen är inte alltid utbildad i omvårdnad vilket blir ett stödbehov när de boende åldras. Nämnderna har blivit uppmanade att överväga placeringar i profilboenden vilket kan vara svårt att hitta och kan bli kostnadsdrivande.

Hemlöshet

Den ansträngda bostadssituationen, i kombination med ökande hyresskulder och ett växande antal avhysningar, riskerar att leda till ett ökat inflöde till socialtjänsten samt en ökning av antalet hushåll i hemlöshet. Att antalet genomförda avhysningar i Järva har ökat indikerar en utveckling som kan medföra ökade kostnader för tillfälliga boendelösningar och mer omfattande stödinsatser. Vidare kan instabila boendeförhållanden försvåra möjligheterna till egen försörjning, rehabilitering och behandling, vilket riskerar att förstärka långvarigt biståndstagande och komplex problematik. Detta innebär ett behov av förstärkta förebyggande insatser, ökad samverkan med bostadsaktörer samt en beredskap för ökade verksamhetskostnader och resursbehov inom socialtjänsten.

Andelen äldre med psykisk ohälsa och samsjuklighet ökar och även antalet äldre som hotas av vräkning. Det är idag svårt att hitta lämpliga boendelösningar för de äldre där vräkning inte kan förhindras samt för de som redan lever i hemlöshet. Staden behöver se över tillgången till boenden för denna målgrupp.

Prioriteringar

Övergripande

- Fortsätta arbetet mot en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst med fler tidiga insatser utan behovsprövning.
- Utifrån nya reformer- och lag krav säkerställa fungerande samverkan med regionen, tydliga ansvarsfördelningar och att verksamheten är rustad organisatoriskt och kompetensmässigt.
- Stärkt och systematisk avtalsuppföljning och kontroll av processer för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott. Dessutom stärka arbetet med frågor som rör förtroende och otillåten påverkan för medarbetare och chefer.

Barn och unga

- Fortsätta arbetet med att identifiera de barn och unga som riskerar att utveckla kriminalitet och/eller normbrytande beteende. Säkerställa att individer med funktionsnedsättning, med särskilt fokus på intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, inkluderas i det lokala brottsförebyggande arbetet.
- Fokusera på att fortsätta utveckla tidiga behovsanpassade insatser i syfte att förebygga

återaktualisering på kort och lång sikt.

- Stärka arbetet med trygga placeringar för familjehemsplacerade barn. Öka kvaliteten inom familjevården genom att stärka arbetet med utredningar och uppföljningar.
- Förstärka arbetet för att placerade barn ska uppnå målen i skolan.

Våld i nära relation och hedersrelaterat våld

- Fortsätta arbetet med att tidigt upptäcka och erbjuda stöd till våldsutsatta och våldsutövare.
- Evidensbaserade metoder inom området hedersrelaterat våld behöver fortsatt implementeras.

Skadligt bruk och beroende

- Anpassa samverkan med regionen i enlighet med samsjuklighetsreformen för att enskilda med skadligt bruk och beroende samt psykisk ohälsa ska få en sammanhållen vård/stöd.
- Kompetensen inom området intellektuella-/neuropsykiatriska funktionsnedsättningar behöver stärkas och arbetssätt vidareutvecklas.

Socialpsykiatri

- Kompetensförsörjning inom verksamhetsområdet socialpsykiatri.
- Kompetensutveckling för att ge rätt stöd till äldre personer inom målgruppen samt personer med komplexa behov exempelvis psykisk ohälsa och beroende.
- Säkerställa tillgången av stödboenden och gruppboenden.

Hemlöshet

- Fortsätta vidareutveckla arbetssättet med individuellt anpassad bostadsvägledning i syfte att möjliggöra att fler tar sig vidare till långvariga boendelösningar med fokus på boendeinsatser.
- Fortsätta vidareutveckla arbetet för att förebygga och motverka att äldre lever i hemlöshet genom uppsökande arbete och tillgång av lämpliga bostäder för målgruppen.

3.6 Stadsmiljöverksamhet

Utveckling och omvärld

Befolkningsprognosen för Järva visar en kontinuerlig ökning under perioden 2027–2034. Den största ökningen förväntas ske i början av prognosperioden, mellan 2027 och 2028.

Befolkningsprognosen visar dock att Järvas totala folkmängd ökar successivt under perioden, men utvecklingen skiljer sig mellan olika åldersgrupper. Gruppen 65–79 år visar en tydlig ökning och där den mest procentuellt påtagliga ökningen sker i gruppen 80 år och äldre.

I *Instituten för mänskliga rättigheters årsrapport 2025* belyses särskilt äldre personers rättigheter. Även om nästan alla konventioner för mänskliga rättigheter gäller även för äldre personer, är äldre oftast osynliggjorda inom internationell rätt. En viktig utgångspunkt som

lyfts i rapporten gällande identifierade brister i arbetet är att grundorsaken till dessa var ålderism. I stadens budget för 2026 tydliggjordes åldersvänlig stad som nytt begrepp.

Inför 2025 beslutade kommunfullmäktige om stadens MR-program vilket innebar höjda ambitioner i arbetet. En viktig utgångspunkt i det nya styrdokumentet är behoven av löpande kunskapshöjande åtgärder och att verksamheten antar ett intersektionellt perspektiv i arbetet. Detta utifrån att begreppet intersektionalitet har fått ökad betydelse, både inom forskning och i praktisk verksamhet.

Miljö- och klimatförändringarna under de kommande åren innebär en accelererande uppvärmning och mer frekventa extrema väderhändelser, både globalt och i Sverige. Järva är utpekad som särskilt sårbart för urbana värmeöar vid värmeböljor och det finns inte någon naturlig tillgång till vatten i närheten. Miljö- och klimatförändringarna innebär även ett ökat behov av att säkra livsmedelsförsörjningen. Stadsodling blir allt viktigare för att säkra den svenska livsmedelsförsörjningen och öka beredskapen vid kriser. Stadens nya program för stadsnära odling planeras att beslutas av kommunfullmäktige under 2026. Styrdokumentet syftar till att tydliggöra stadens arbete med stadsnära odling.

Sedan hösten 2025 bedriver nämnden parkdrift i egen regi. Inom staden är verksamhetsområdet stadsmiljöverksamhet uppbyggd för en beställarorganisation som följer upp utförarorganisationen. Uppdraget är lagt på varje enskild stadsdelsförvaltning som inte har samma förutsättningar som en fackförvaltning. Trafiknämnden har enligt reglementet ett samordningsansvar för stadsmiljö, men någon motsvarande samordning för drift finns inte. Det saknar även stadsövergripande verktyg och riktlinjer som underlättar och säkerställer en likställd, kvalitativ och effektiv parkdrift.

Den 1 januari 2026 infördes ny lagstiftning gällande källsortering på offentliga platser, vilket innebär att kommuner nu ska tillhandahålla insamling av förpackningar på torg och i parker. Det är en utmaning i stadsdelsområdet med redan befintlig nedskräpningsproblematik. Resultaten i medborgarundersökningen visar över tid svaga resultat, vad gäller renhållning och nedskräpning, i förhållande till andra stadsdelsområden i staden.

Konsekvenser för verksamheten

Den demografiska utvecklingen i Järva, och även i övriga staden, innebär ett ökat tryck på stadsdelsområdets parker och grönområden. Detta kräver ökad driftintensitet och större slitage innebär ökat behov av upprustningar/investeringar. För nämnden innebär det ökade kostnader för att möta kommande behov.

Nämnden behöver ha ett ökat fokus på målgruppen äldre vad gäller upprustning och investeringar i stadsmiljön. Multifunktionella ytor kan komma att innebära behov av annan kompetens och kan eventuellt innebära ökade kostnader. Nämnden behöver därmed under kommande planperiod i första hand omfördela medel för att möta kommande behov. Ökningen av äldre ställer högre krav på tillgänglighet i utformning av stadsmiljöverksamheten.

Att säkerställa ett rättighetsperspektiv i planering, genomförande och uppföljning av arbetet är viktigt i en komplex omvärld, inte minst i Järva där det finns betydande skillnader utifrån levnadsvillkor. Kompetensen behöver stärkas för att genomföra en perspektivförflyttning, där analys av verksamheten inte utgår ifrån separata perspektiv utan en mer integrerad och samlad analys.

Stadsdelsområdet har elva plaskdammar och en vattenlek som fyller en viktig funktion för Järvaborna. Dessa lindrar effekterna av värmeöar och ett varmare klimat. Delar av Järva är ett socioekonomiskt utsatt område vilket bedöms föranleda att många invånare inte har samma möjlighet att resa bort från stadsdelsområdet, eller kan bekosta avgiften för att nyttja badanläggningar som finns i Järva. Många av plaskdammarna har ett eftersatt underhåll och är i behov av att upprustas, vilket medför kostnader som nämnden i dagsläget inte har täckning för. Nämnden ser behov av att det ska kunna finnas möjlighet för nämnden att kunna ansöka om och erhålla investeringsmedel för att kunna upprusta stadsdelsområdets plaskdammar.

Inom stadsdelsområdet finns 13 fritids- och koloniträdgårdar som är ett viktigt inslag för många Järvabor, detta utifrån både sociala och ekologiska värden. Det finns en stor underhållsskuld i infrastrukturen där nämnden ser behov av att nämnden får tillgång till investeringsmedel för att kunna upprusta infrastrukturen i stadsdelsområdets fritids- och koloniträdgårdsföreningar.

Flera fritids- och koloniträdgårdsföreningar har sviktande föreningsstruktur som exempelvis inget välfungerande kösystem, låg föreningskunskap och avsaknad av kunskap om arrendeaftalets innebörd. Stadens kommande program för stadsnära odling behöver tydliggöra förutsättningarna för fritids- och koloniträdgårdar där nämnden ser behov av central samordning i stadens arbete.

Avsaknad av enhetlig struktur för stadens drift av parker och grönområden innebär ojämlikheter för stadens invånare i olika stadsdelsområden. Stadens nuvarande struktur innebär att verksamheten är resurskrävande och kostnadsdrivande. Parkdrift i egen regi kräver omfattande resurser sett till verksamhetens omfattning i form av exempelvis rekrytering och introduktion, kompetenshöjande insatser, schemaläggning och inköp. De nuvarande digitala verktygen matchar inte driftens behov vilket innebär att arbetet är tidskrävande och därmed ineffektivt.

Oklara gränsdragningar mellan trafiknämnden och respektive driftverksamhet bidrar till ineffektiv resurstillsättning och är kostnadsdrivande. Detta går inte i linje med stadens kvalitetsprogram och att anta stockholmarnas fokus i arbetet. Nämnden ser behov av att den stadsövergripande strukturen för verksamhetsområdet stadsmiljö utformas i mer likhet som för andra verksamhetsområden. För socialtjänstens/äldreomsorgens utförarverksamhet finns fackförvaltningar som stödjer stadsdelsförvaltningarna för en kvalitativ och likställd verksamhet. Det är en förutsättning att arbetet samordnas av trafiknämnden för att säkra en likställd parkdrift och servicenivå i staden. Nämnden föreslår även att en översyn genomförs

av gränsdragningssnittet för högre kvalitet och effektiv resursfördelning. Likaså behövs central samordning av digitaliseringsutvecklingen i parkdriften för att digitala system ska motsvara driftverksamhetens behov.

Nedskräpningen ökar och tid behöver läggas på att sortera skräp i syfte att uppfylla mål utifrån exempelvis stadens miljöprogram. Nedskräpning bidrar även till otrygghet. Gränsdragningen i staden innebär att det är svårt att ta ett helhetsgrepp i stadsdelsområdet. Nämnden anser att det är kostnadsdrivande och ineffektivt att det är olika verksamheter/tjänstepersoner som renhåller olika platser/ytor. Många gånger genomför trafiknämndens entreprenader och stadsdelsnämndernas driftverksamhet arbete på samma yta, men har ansvar för olika delområden på samma stadsdelsyta. Stadsdelsnämnden menar att det bör vara mer effektivt att ha en förenklad och tydligare gränsdragning för att kunna genomföra en samordnad städning gällande stadens gatugröna ytor.

Stadens kommunikation är inte anpassad till områden med exempelvis språkbegränsningar, vilket innebär att anpassningar behöver göras lokalt. Stadsmiljöverksamheten behöver arbeta mer med beteendeförändringar för att på sikt nå bättre resultat i renhållningsuppdraget. Kommunikationen behöver därmed utvecklas där kunskap kring beteendevetenskap kompletteras.

Prioriteringar

- Öka kompetensen i olika rättighetsperspektiv vid investeringar och drift för att skapa en mer jämlik, hållbar och inkluderande stadsmiljö
- Utforma arbetssätt och implementera modell för kvalitetssäkring av parkdriftverksamheten i egen regi
- Stärka samverkan med trafiknämnden och fastighetsägarna för en förbättrad samordnad städning

3.7 Ekonomiskt bistånd

Utveckling och omvärld

Den pågående lågkonjunkturen medför en fortsatt långsam återhämtning på arbetsmarknaden. Enligt aktuella konjunkturprognoser förväntas en ökad tillväxt under det innevarande året, vilket beräknas leda till en minskning av arbetslösheten under perioden 2026–2027.

Arbetsförmedlingens analys indikerar att antalet långtidsarbetslösa kommer att minska något under prognosperioden. Samtidigt ökar andelen långtidsarbetslösa i förhållande till samtliga inskrivna arbetslösa och utmaningarna bedöms vara särskilt omfattande för personer som varit utan arbete i mer än två år. Arbetslösheten i stadsdelsområdet uppgick under 2025 till 5,3 procent öppet arbetslösa, vilket var det näst högsta i staden jämfört med stadens genomsnitt om 3,5 procent.

Personer som erhåller ekonomiskt bistånd har i högre utsträckning komplexa behov som omfattar flera aktörers ansvarsområden och förutsätter strukturerade och samordnade insatser. År 2025 hade 43,4 procent av biståndstagarna i Järva varit aktuella i mer än fyra år och över hälften av unga vuxna i åldern 18–29 år uppbar långvarigt ekonomiskt bistånd. De

dominerande försörjningshindren utgörs fortsatt av arbetslöshet, sjukskrivning samt sociala och medicinska skäl.

Nämnden bedömer att ytterligare faktorer kan komma att öka behovet av ekonomiskt bistånd, bland annat en förväntad befolkningsökning om cirka 1 000 personer per år under de kommande åren. Därtill har riksnormen för ekonomiskt bistånd ökat med 12,53 procent under perioden 2024–2026. Trots dessa faktorer har antalet hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd minskat under de senaste tre åren.

Regeringen väntas genomföra en omfattande bidragsreform med bidragstak och aktivitetskrav som motprestation för försörjningsstöd och kvalificering till socialförsäkringar.

Förändringarna väntas träda i kraft under 2026–2027 och innebär ett tydligt kommunalt ansvar att erbjuda meningsfull heltidssysselsättning och arbetsförberedande insatser.

Införandet av krav på aktivitet i försörjningsstödet och omställningen till den nya socialtjänstlagen behöver gå i takt. Insatserna som ska tillhandahållas enligt förslaget ska betraktas som insatser enligt nya socialtjänstlagen. Det innebär att insatserna inom aktivitetskravet omfattas av ambitionshöjningarna och ska vara förebyggande, tillgängliga, jämställda och kunskapsbaserade.

Mot denna bakgrund behöver verksamheten genomföra en successiv organisatorisk förflyttning som svarar mot de förändrade krav som uppdraget innebär. Den ökade komplexiteten i ärenden, fler personer med långvarigt bistånd samt förändrade lagkrav ställer högre krav på både struktur och arbetssätt. Detta innebär att utvecklingen framåt behöver ta sin utgångspunkt i en ökad specialisering för medarbetare, för att kunna möta mer differentierade behov, ett mer teambaserat arbetssätt för att hantera komplexiteten samt en stärkt intern och extern samverkan. Därtill krävs utvecklade och tydliga kompetensvägar som säkerställer kvalitet och kontinuitet samt en aktiv och proaktiv anpassning till ny lagstiftning.

Konsekvenser för verksamheten

Den fortsatt svaga arbetsmarknaden och den höga andelen långtidsarbetslösa innebär risk för kvarstående eller ökat behov av ekonomiskt bistånd. Personer med långvarig arbetslöshet och komplex problematik kräver mer omfattande och samordnade insatser, vilket ökar belastningen på socialtjänsten och riskerar att driva kostnader över tid. Detta aktualiserar behovet av teambaserat arbete som struktur där samplanering bidrar till minskad splittring.

Införandet av aktivitetskrav innebär ett utökat kommunalt ansvar att säkerställa heltidsinriktade aktiviteter. Förslaget innebär även en betydande ambitionshöjning jämfört med dagens ordning, både avseende antal personer och aktiviteternas omfattning, då frivilliga kompetenshöjande insatser i stor utsträckning ersätts av ett obligatoriskt aktivitetskrav. För att reformen ska kunna genomföras med avsedd effekt krävs därför ökad finansiering, annars riskerar det utökade uppdraget att genomföras utan tillräckliga resurser, vilket kan motverka målet att fler ska gå från bidrag till arbete. Detta aktualiserar därtill frågor om organisatorisk ansvarsfördelning och resursplanering. För att hantera ökade krav behöver verksamheten samtidigt säkerställa hållbar kompetensförsörjning och tydliga kompetensvägar. Den ökade komplexiteten, där många aktörer behöver samverka för att ge ett sammanhållet stöd, motiverar en gradvis specialisering av medarbetare. Detta stärker arbetet med att hjälpa individer mot egen försörjning. Den strategiska kapaciteten, systematisk uppföljning, analys

och resursprioritering, förutses intensifieras för att möta reformens ambitionshöjningar utan att kvalitet eller rättssäkerhet försämrats.

Digitaliseringens genomförande är en förutsättning för att hantera ökade krav och ärendevolymer, genom att effektivisera administrativa processer och frigöra resurser till det sociala arbetet.

Prioriteringar

- Använda multikompetenta team med medarbetare från Jobbtorg, socialtjänsten och Arbetsförmedlingen som arbetar med samplanering och uppföljning gällande långtidsarbetslösa, i linje med inriktningen om teambaserat arbete och stärkt samverkan.
- Säkerställa behovet av arbetsförberedande insatser samt intensifiera samverkan med arbetsmarknadsnämnden kopplat till aktivitetskravet, i en strukturerad anpassning till ny lagstiftning.
- Stärka långsiktig kapacitet genom utvecklad uppföljning, kompetensvägar och successiv specialisering för att minska långvarigt bistånd och säkerställa en rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet.

3.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Utveckling och omvärld

Andelen öppet arbetslösa i Järva är i stort sett oförändrad jämfört med föregående år: 5,3 procent i december 2025 jämfört med 5,4 procent i december 2024. I staden som helhet ses en liknande marginell minskning, från 3,6 till 3,5 procent. Andelen långtidsarbetslösa i Järva har dock ökat från 27,4 till 29,0 procent, vilket följer utvecklingen i staden där motsvarande andel ökat från 21,1 till 23,3 procent. Dessa trender understryker behovet av riktade insatser, inte minst mot dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden.

Sysselsättningsgraden i Järva är fortsatt lägre än stadens genomsnitt och skillnaden mellan kvinnor och män är betydande. År 2024 var 71,4 procent av männen och 66,3 procent av kvinnorna sysselsatta, jämfört med stadens genomsnitt på 79,9 procent. Kvinnornas sysselsättningsgrad har stärkts med 0,4 procentenheter jämfört med föregående år, men nivåerna är fortsatt särskilt låga i Tensta (60 procent) och Rinkeby (55,2 procent). Samtidigt har mindre förbättringar skett, med en ökning på 1,2 procentenheter i Tensta och 0,2 i Rinkeby. Trots förbättringar kvarstår ett tydligt behov av riktade insatser för att öka sysselsättningen, särskilt bland kvinnor i Rinkeby och Tensta.

Utvecklingen för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) är över tid positiv. I tidigare Rinkeby-Kista har antalet UVAS minskat från 1 688 år 2015 till 1 284 år 2023. Statistiken avseende UVAS-gruppen är släpande med ca 3 år då den använder registerdata. I tidigare Spånga-Tensta har antalet UVAS minskat från 946 till 869 under samma period. Andelen UVAS år 2023 uppgick till 12 procent i tidigare Rinkeby-Kista och 11 procent i tidigare Spånga-Tensta, jämfört med 7 procent i staden som helhet. Skillnaden gentemot stadens genomsnitt motiverar fortsatt prioritering av de uppsökande och samordnande insatser som

beskrivs nedan.

Andelen elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram har minskat i Järva de sista tre åren, vilket utgör en risk för att fler unga framöver hamnar i UVAS-gruppen.

I stadens budget anges att målet för antalet feriejobb ska öka. Det innebär att fler arbetsplatser och medarbetare behöver ta emot feriearbetare samt att fler handledare behöver utses.

Nämnden bedömer att handledarskapet behöver ges goda förutsättningar för att säkerställa kvaliteten i uppdraget.

Konsekvenser

Mot bakgrund av den statistik som redovisas ovan är samverkan mellan stadsdelsnämnden, arbetsmarknadsnämnden och övriga facknämnder fortsatt avgörande för att fler invånare, inte minst unga och unga vuxna och kvinnor, ska inkluderas i arbetslivet.

Genom Vuxenutbildningscentrum Järva har förutsättningarna stärkts för att höja utbildningsnivån och därigenom sysselsättningsgraden på sikt bland både kvinnor och män. Ett förstärkt informationsarbete via kompetensverkstan, ekonomiskt bistånd och medborgarkontor kan bidra till att fler invånare, och särskilt kvinnor i Rinkeby och Tensta, kan påbörja vuxenstudier och närma sig egen försörjning.

Ferieuppdraget är en högt prioriterad insats. Nämnden bedömer att feriearbete är en viktig erfarenhet inför vuxenlivet och har därför intensifierat arbetet med att höja kvaliteten i handledarskapet samt stärka verksamheternas mottagande. Hanteringen av registerutdrag för ferieungdomar bedöms fortsatt vara en administrativ utmaning.

Den positiva trenden avseende UVAS-utvecklingen tyder på att nämnden bör fortsätta prioritera fungerande arbetssätt såsom uppsökande insatser via Kompetensverkstan och Framtidens hus i samverkan med Jobbtorg och civilsamhället. Under 2026 kommer samtliga verksamheter att finnas i Rinkeby, Husby och Tensta de områden i Järva med högst andel UVAS. Den geografiska närvaron bedöms öka tillgängligheten och förbättra möjligheterna till tidigt och samordnat stöd.

Ett pågående övergripande utvecklingsarbete inom nämnden är att stärka den aktiva lotsningen från verksamheterna. Individer ska inte enbart hänvisas vidare utan ges konkret stöd i kontakten med rätt funktion. Rätt insats från början är avgörande för att förebygga fördjupade behov och minska risken att individer hamnar i glapp mellan aktörer.

Prioriteringar

- Fortsätta vidareutveckla metoder för att nå och stötta UVAS 16–29 år i samarbete med arbetsmarknadsnämnden
- Fortsatt prioritera kvinnor långt från arbetsmarknaden i nära samverkan med vuxenutbildningscentrum och arbetsmarknadsnämnden
- Stärka handledarskapet inom nämndens ferieuppdrag för att kvalitetssäkra uppdraget

3.9 Övrigt

Informationshantering, informationssäkerhet och digitalisering

Vikten av arbete med informationssäkerhet och korrekt hantering av den känsliga information som ryms inom nämndens ansvarsområde ökar i takt med digitaliseringen. Nämnden, och staden som helhet, behöver även öka takten i utvecklingsarbetet vad gäller digitaliseringen inom socialtjänsten. Den tekniska utvecklingen där verksamheter i hela samhället är beroende av IT-baserade informationssystem innebär ökad sårbarhet vid IT-störningar. Som en följd av ökat antal cyberattacker och virus de senaste åren skärps kraven på informationssäkerhet i samhällsviktig verksamhet. Det ställs högre krav på kvalitetssäkrad och effektiv hantering av information inklusive personuppgifter. Nämnden samlar och bearbetar känslig information i större omfattning. Kompetenshöjning kring informationssäkerhet behövs brett, men nämnden ser också behov av att effektivisera det praktiska arbetet avseende exempelvis informationssäkerhetsklassning då dagens arbetssätt tar mycket tid i anspråk. Inom flera yrkeskategorier, främst socialtjänstens utförarverksamheter men även inom andra medarbetargrupper som inte har kontorsbaserat arbete, är det en utmaning idag att säkerställa grundläggande kompetens gällande informationshantering, informationssäkerhet och dataskydd. Detta är en förutsättning för att bedriva ett systematiskt informationssäkerhetsarbete inom nämndens verksamhet.

Nämnden ser möjligheter och behov av att samverka på ett mer effektivt sätt för att också säkerställa gemensamma bedömningar över stadens socialtjänst. Nämnden föreslår att staden inrättar centrala informationssäkerhetsspecialister för att driva det övergripande arbetet och tydligare ge alla nämnders socialtjänst instruktioner kring hur informationen ska hanteras korrekt istället för att alla ska göra sin egen bedömning när det gäller gemensamma digitala lösningar och gemensamma processer inom socialtjänsten. Gemensamma utbildningsinsatser kan med fördel genomföras för att effektivisera arbetet, där målgruppsanpassat utbildningsmaterial behöver tas fram till de yrkeskategorier som idag inte har tillräckliga grundläggande kunskaper inom informationssäkerhet.

Välfärdsbrottslighet

Välfärdsbrottsligheten är allt mer organiserad och systematisk. Oseriösa aktörer anpassar sig till regelverk och processer inom upphandling och avtalsuppföljning, vilket ställer ökade krav på utvecklad kontroll, samverkan och strukturerad uppföljning. Medarbetare inom offentlig verksamhet utsätts för hot, trakasserier och olika former av påtryckningar. Mot denna bakgrund ser nämnden ett behov av fördjupad utbildning och stärkt kompetens för att förebygga, identifiera och hantera otillåten påverkan. Nämnden efterlyser systemstöd för att systematiskt dokumentera och hantera fall av otillåten påverkan samt på aggregerad nivå kunna följa utvecklingen.

Prioriteringar

- Stärka arbetet med kravställning och riskanalys vid upphandlingar samt kontroller och uppföljning av leverantörer och avtal för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott

- Stärkt samverkan med stadens team mot välfärdsbrottslighet samt med nationella myndigheter för att undvika oseriösa aktörer i samband med upphandlingar
- Stärkt nyttjande av stadens inköpssystem för att säkerställa att inköp görs korrekt till rätt pris och att de krav som ställts vid upphandlingar uppfylls
- Säkerställa implementering och uppföljning av rutiner för att motverka välfärdsbedrägerier inom äldreomsorg

4 Sammanfattande ekonomisk analys

Den svenska ekonomin är, efter en lång period av lågkonjunktur, nu i en återhämtningsfas. Den tidigare höga inflationen som drivit upp kostnadsläget, befinner sig nu på en nivå som motsvarar riksbankens mål. Förväntningar finns nu om att tillväxten ska öka under 2026 och 2027 utifrån en ökad konsumtion och ökade investeringar. Det oroliga geopolitiska läget med krig i Ukraina och Mellanöstern, gör att osäkerheterna är stora hur detta kommer att påverka världsekonomin på sikt.

Omställningen till den nya socialtjänstlagen innebär ökade kostnader för nämnden avseende insatser och lokaler. Uppbyggnaden av civil beredskap kommer fortsatt att medföra kostnadsökningar. Statlig finansiering kommer att erhållas men omfattning är i dagsläget ej klarlagd.

Stadsutvecklingsområdet Bromstensstaden och nybyggnation i Kista bedöms innebära en befolkningsökning och bland annat ett behov av förskolelokaler. Dock innebär prognostiserad befolkningsminskning i andra delar av stadsdelsområdet ett minskat behov av förskoleplatser. Detta tillsammans med de behov av lokalisering i stadsdelsområdet som den nya socialtjänstlagen kan innebära, kommer troligtvis att öka nämndens lokalkostnader framöver. Den bedömda ökningen av äldre i stadsdelsområdet under planperioden kommer att innebära behov av insatser som kommer att ge kraftigt ökade kostnader inom verksamhetsområdet.

Järva är utifrån budgetomslutning en av stadens större stadsdelsnämnder. Det medför på sikt stordriftsfördelar och utökade möjligheter att utveckla verksamheternas kvalitet. Under en övergångsperiod kvarstår dock kostnader utifrån tidigare organisation såsom drift av två förvaltningshus och en viss överlappning av funktioner. För att inrymma ökade kostnader behöver arbetet med att anpassa verksamheterna fortgå. Digitalisering, förändrade arbetssätt och preventiva insatser behöver fortsätta att utvecklas för att möta ökade kostnader. Andra åtgärder är att öka samarbetet med andra stadsdelsnämnder och samverkan med aktörer som skola, socialtjänst, polis och civilsamhälle.

Nämndens nettobudget för driftverksamheten uppgår till 3 561,1 mnkr för år 2026. Enligt kommunfullmäktiges plan kommer nämndens budget att öka med 33,6 mnkr till år 2027 och till 2028 ökar budgeten med 23,5 mnkr. Plan för 2029 är densamma som för år 2028.

På förvaltningen arbetar 2 211 (december 2025) tillsvidareanställda medarbetare och personalkostnaderna utgör cirka 1040,0 mnkr, vilket är en ökning om 6,3 procent jämfört med föregående år. Kostnader för lokaler utgör cirka 243,9 mnkr, vilket är en ökning med 1,0 procent jämfört med föregående år. Nämndens kostnader för personal respektive lokaler bedöms utifrån i dagsläget kända förutsättningar att öka under planperioden.

Drift netto, mnkr	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Nämnd och förvaltningsövergripande administration	107,7	107,7	107,7	107,7
Individ- och familjeomsorg inkl. statsbidrag flyktningmottagande	718,8	708,1	700,0	700,0
Stadsmiljöverksamhet	51,0	51,0	51,0	51,0
Förskoleverksamhet	634,8	634,8	634,6	634,6
Äldreomsorg	799,5	844,4	876,2	876,2
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	689,6	689,6	689,6	689,6
Barn, kultur och fritid	143,3	142,7	142,7	142,7
Arbetsmarknadsåtgärder	44,1	44,1	44,1	44,1
Ekonomiskt bistånd	343,1	343,1	343,1	343,1
Summa	3 532,1	3 565,7	3 589,2	3 589,2
Kapitalkostnader - stadsmiljö	29,0	29,0	29,0	29,0
Totalt	3 561,1	3 594,7	3 618,2	3 618,2

Prognostiserade omslutningsförändringar 2026 – 2029

Omslutningsförändringar för 2026 bedöms att överstiga 300 mnkr. Bedömningen görs att nivån kommer att ligga kvar under planperioden.

4.1 Drift

Förskola

Förskolan har befunnit sig i en trend med fallande barnantal under en längre tid. Antalet barn i åldern 0-5 år förväntas enligt befolkningsprognosen dock öka något framöver. Förändringarna skiljer sig mellan stadsdelar där nybyggnationsområden innebär ett större behov medan vissa stadsdelar förväntas ha ett minskat barnantal framöver.

Nämnden arbetar aktivt med att öka inskrivningsgraden och följer och analyserar barnantalsprognoser inom verksamheten. Vid behov kommer åtgärder avseende lokaler och bemanning att vidtas för att möta ett förändrat barnantal.

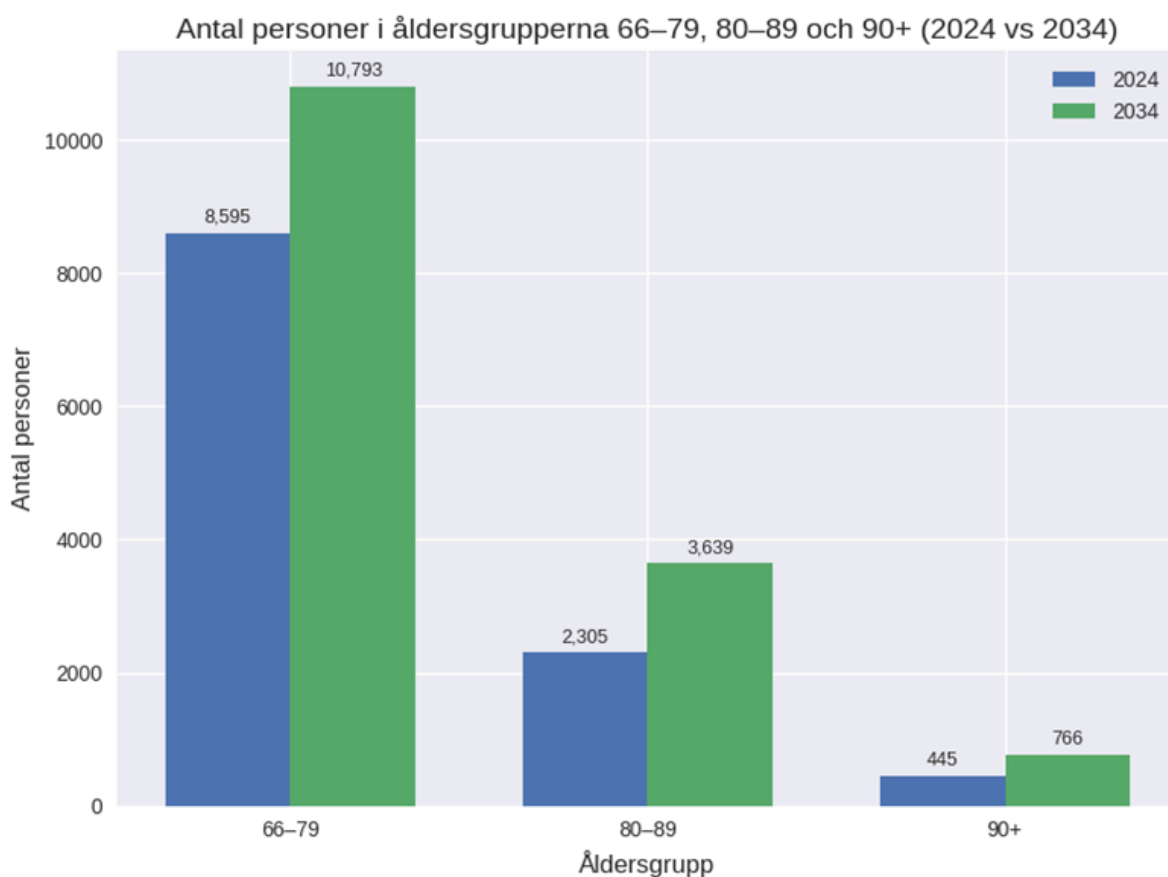
Barn, kultur och fritid

De åldersgrupper som verksamheter för barn och unga vänder sig till kommer enligt befolkningsprognosen att minska något under planperioden.

Nämnden bedömer att omprioritering av resurser behöver göras inom fritidsverksamheten om en ny parklek etableras i norra Järva under 2026-2028. Nämndens medborgarservice behöver utvecklas för att motverka det digitala utanförskapet. En del i det kan vara användning av artificiell intelligens (AI).

Äldreomsorg

Nämnden bedömer att den demografiska utvecklingen i Järva medför ett tydligt ökat behov av insatser för äldre under perioden 2024–2034. Samtliga åldersgrupper över 65 år ökar både i absoluta tal och som andel av befolkningen, vilket innebär att äldreomsorgens kapacitet behöver stärkas i takt med befolkningsförändringarna. Antalet personer i åldersgruppen 66–79 år ökar från 8 595 till 10 793, motsvarande en ökning med 2 198 personer. I åldersgruppen 80–89 år ökar antalet från 2 305 till 3 639, en ökning med 1 334 personer. Gruppen 90 år och äldre ökar från 445 till 766 personer, vilket innebär 321 fler individer. Sammantaget innebär detta att antalet personer över 65 år ökar med drygt 3 800 individer under perioden. Nämnden ser därför ett växande behov av att planera för utökad kapacitet inom äldreomsorg, hälso- och sjukvård samt anpassade boendeformer för att säkerställa att verksamheterna kan möta den ökande efterfrågan.

För att kunna möta den ökande gruppen äldre över 80 år behöver nämnden öka satsningarna inom de förebyggande och hälsofrämjande verksamheterna. Förutom de öppna verksamheterna har nämnden dagverksamheter med demensinriktning. Ersättningsnivåerna behöver sättas så att de möjliggör en förstärkning av dagverksamheterna utan att dessa behöver genomföra åtstramningar till följd av otillräckliga höjningar av ersättningen.

Hemtjänsten i egen regi har idag utmaningar med att få en budget i balans. En grundlig och

övergripande översyn av de ekonomiska förutsättningarna för att klara ekonomin utifrån nuvarande ersättningsmodell behöver genomföras, för att kunna identifiera brister i det nuvarande systemet.

Den nya socialtjänstlagen och omställningen till god och nära vård och omsorg innebär att äldreomsorgen behöver utveckla sina arbetssätt och stärka sin kompetens. Reformen medför ökade kostnader under de närmaste åren, främst kopplade till kompetenshöjande insatser inom områden som samsjuklighet, språkutveckling, medicin och vårdlärande, vilka ofta kräver finansiering utöver tilldelad budget. För verksamheter med redan ansträngd ekonomi, såsom hemtjänsten, är det särskilt viktigt att fortsatt kunna delta i centralt anordnade utbildningar och få kompensation för utbildningsvikarier. Samtidigt innebär lagstiftningens inriktning, tillsammans med den förväntade ökningen av antalet äldre, att resurser behöver fördelas till strukturerade förebyggande och hälsofrämjande insatser. Sammantaget bedömer nämnden att reformen leder till ökade kostnader på kort sikt, men att de utvecklade arbetssätten och det förstärkta förebyggande arbetet på längre sikt förväntas bidra till minskade behov av mer omfattande och kostsamma insatser, vilket ger en ekonomisk besparing över tid.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Andelen brukare, som har en komplex problematik i form av psykiatrisk och intellektuell funktionsnedsättning i kombination, med eller utan pågående missbruk och med utåtagerande beteende, växer. En mer komplex problematik hos brukargruppen kräver särskild kompetens hos medarbetare och anpassade boendeformer. Stadens egna och upphandlade bostäder kan idag inte möta det ökade stödbehovet, vilket leder till kostsamma externa boendeplatser utanför LOV (lagen om valfrihetssystem).

Målgruppen äldre personer med funktionsnedsättning växer, vilket medför ett ökat behov av geriatrisk- och demenskompetens inom stadens LSS-boenden.

För att uppnå jämlika levnadsvillkor och minska risken för utanförskap behöver målgruppen och medarbetare få kunskap och tillgång till digital teknik.

Under föregående år har ersättningsnivåerna för daglig verksamhet och bostad med särskild service enligt LSS reviderats. Avseende ersättningsnivåer gällande daglig verksamhet och bostäder med särskild service enligt LSS är budget för 2025 tilldelad utifrån de gamla nivåerna. Detta kan innebära negativa kostnadseffekter under planperioden.

Kompetensförsörjningen är en fortsatt utmaning men nödvändig i omställningen till en mer kunskapsbaserad socialtjänst. Införandet av ny socialtjänstlag och arbetet med god och nära vård och omsorg medför utmaningar och ställer höga krav på verksamheten de närmaste åren.

Individ och familjeomsorg inkluderat socialpsykiatri

Verksamheterna genomför under planperioden en omfattande omställning av verksamheten i enlighet med den nya socialtjänstlagen. Omställningen innebär att socialtjänsten behöver utveckla, pröva och fortlöpande justera nya arbetssätt, med ett tydligt fokus på invånarperspektivet och en stärkt delaktighet för den verksamheten avser att stödja. Reformen medför även krav på fördjupad tjänsteutveckling, utökad kompetensutveckling för personalen samt en anpassad organisatorisk struktur för att säkerställa att lagens intentioner får genomslag i praktiken.

Implementeringen bedöms initialt medföra ökade kostnader, bland annat till följd av behovet av kompetensförsörjning, metodutveckling och organisatorisk anpassning. På längre sikt kan reformen, förutsatt att insatserna får avsedd effekt, bidra till en mer ändamålsenlig verksamhet och därmed minskade kostnader för myndighetsutövningen.

Orosanmälningar kopplade till våld och kriminalitet har ökat i stadsdelsområdet, vilket medför att kostnader för placeringar av barn och unga ökar. Nämnden arbetar kontinuerligt med rekrytering av egna familjehem som på sikt kan bidra till ett stadigvarande boende för placerade barn.

Området skadligt bruk och beroende präglas av ökande komplexitet i individärenden och medför ökande kostnader för utredning och kostsamma institutionsplaceringar.

Omställningen till den nya socialtjänstlagen fortsätter och kan påverka nuvarande organisering och uppdrag, med ökade kostnader som följd.

Samsjuklighetsreformen som väntas träda i kraft under 2027 flyttar huvudansvaret för behandling av vuxna med beroende och samsjuklighet till regionen. Osäkerheten i hur reformen ska implementeras gör det svårt att prognosticera exakt hur det kommer att påverka stadsdelens budget.

Från och med 1 juli 2026 kommer Relationsvårdscentrum Väst centraliseras och organisatoriskt tillhöra socialnämnden. Omställningen kan resultera i högre kostnader då nämnden behöver hitta nya samarbetsformer och arbetssätt.

Unga vuxna i åldern 20-29 år med neuropsykiatriska diagnoser i kombination med andra funktionsnedsättningar och/eller beroendeproblematik ökar. Detta beräknas innebära ökade kostnader inom socialpsykiatri. Ersättningsnivån för målgruppen till utförarna är lägre än den faktiska kostnaden utifrån individernas hjälpbehov, vilket innebär att nämnden bär kostnaden.

Nyanlända

Statsbidrag för nyanlända ökade mer än förväntat 2025. Ökade intäkter avseende generalschablon berodde på förändrade regler avseende nyanlända från Ukraina. Detta var dock sista året intäkterna förväntas. Under 2026 är bedömningen att det i närtid inte kommer att ske någon ytterligare ökning av nyanlända.

Stadsmiljö

Knappt 4 500 nya bostäder planeras under perioden 2026-2028 i Järva, men det är osäkert om planerna kommer genomföras. Fler invånare leder till ökad belastning på befintliga parkanläggningar, vilket bedöms medföra ett ökat behov av drift och underhåll av utrustning.

Nya krav på hantering av nedskräpning och källsortering medför ökade kostnader.

Nämnden har påbörjat arbetet med att överta parkdrift i egen regi. Nämndens nya verksamhet kommer troligtvis att medföra fortsatta investeringar i maskiner, utrustning samt kostnader för kompetensutveckling under planperioden.

Ekonomiskt bistånd

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet har varit stabilt under 2025 trots den svaga arbetsmarknaden. Konjunkturförbättring förutsägs under 2026 men effekterna för

stadsdelens biståndstagare kan dröja då många befinner sig långtifrån arbetsmarknaden och har långtidsberoende av försörjningsstöd.

Nya reformer och lagändringar som träder i kraft de kommande åren kommer att påverka ekonomin för verksamhetsområdet. Det är dock svårt i dagsläget att förutse de ekonomiska konsekvenserna för både utbetalt bistånd och handläggning. Nödvändig kompetensutveckling utifrån förändringar i handlägningsprocesser kan resultera i högre kostnader.

Bristen på bostäder kvarstår och kan resultera i höga boendekostnader för akuta boenden.

Arbetsmarknadsåtgärder

Behovet av arbetsträning och arbetsrehabilitering bedöms vara fortsatt högt under planperioden. Satsningar på skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) fortsätter och nämnden kommer även att erbjuda ungdomar fler feriejobb under sommar-, höst- och vinterloven. De planerade utökningarna av Kompetensverkstan och Framtidens hus i samarbete med Jobbtorg förväntas på sikt bidra till att minska andelen unga i behov av stöd från socialtjänsten. Satsningarna kan dock innebära ökade kostnader inom verksamhetsområdet.

4.2 Investeringar

Nämndens investeringsbudget uppgår till 28,8 mnkr för år 2026. Enligt kommunfullmäktiges plan kommer nämndens investeringsbudget att minska till år 2027 till 20,8 mnkr. Plan för 2028 och 2029 är densamma.

Investeringar, mnkr	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Maskiner och inventarier	5,2	5,2	5,2	5,2
Stadsmiljö	23,6	15,6	15,6	15,6
Totalt:	28,8	20,8	20,8	20,8

Stadsmiljöinvesteringar i parker och grönområden

Nämnden föreslår, efter samråd mellan företrädare för förvaltningen och trafikkontoret, att inrymma investeringsprojekten Tensta skatepark, Nidarosparken och Erikslunds lekplats i kommunfullmäktiges investeringsram för parker och grönområden 2025-2027.

Trygghetsinvesteringar

Inventering för framtida ansökningar sker löpande. Ansökningar kommer främst att göras av projekt som färdigställs under samma år, men vid större eller mer komplexa projekt kan det ta längre tid.

Klimatinvesteringar

Inventering för framtida ansökningar sker löpande. Klimatåtgärderna syftar till att på olika sätt bidra till Stockholms stads klimatmål och klimat- anpassningsstrategier. Vidare avser detta att bidra till ett klimatanpassat stadsbyggande, i linje med omställningsområdet ”Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart”, genom att integrera dagvattenhantering, mikroklimatanpassning och grön infrastruktur i parkmiljö.

Maskiner och Inventarier

Inrättande av nya verksamheter, såsom parkdrift i egen regi samt nyöppnande av förskola, gör att behoven av investeringar i maskiner och inventarier kan komma att överstiga fullmäktiges tilldelning under planperioden.

Kapitalkostnader och investeringskalkylering

	Utfall 2025	Budget 2026	2027	2028	2029
Kapitalkostnader på befintliga, ej avskrivna anläggningstillgångar.					
Internränta	4,9	6,0	6,0	6,0	6,0
Avskrivningar	19,5	23,0	23,0	23,0	23,0
Summa kapitalkostnader	24,4	29,0	29,0	29,0	29,0
Kapitalkostnader på nya investeringar i					
Pågående och beslutade projekt					
Internränta	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3
Avskrivningar	0,0	0,0	6,5	8,2	10,4
Summa kapitalkostnader	0,0	0,0	6,7	8,4	10,7
Kapitalkostnader på nya investeringar i					
Planeringsprojekt, uppbunden investeringsplan					
Internränta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kapitalkostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitalkostnader på nya investeringar i					
Nya planeringsprojekt					
Internränta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kapitalkostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt, inkl. kapitalkostnader på samtliga nya investeringar					
Internränta	4,9	6,0	6,2	6,2	6,3
Avskrivningar	19,5	23,0	29,5	31,2	33,4

	Utfall 2025	Budget 2026	2027	2028	2029
Summa kapitalkostnader	24,4	29,0	35,7	37,4	39,7

Under 2026 bedöms kapitalkostnaderna uppgå till 29 mnkr. År 2027 kvarstår en del befintliga investeringar från föregående år, vilket tillsammans med nya investeringar förväntas öka kapitalkostnaderna till 35,7 mnkr. År 2028 och 2029 fortsätter investeringsprojekten. Kapitalkostnaderna bedöms därmed att öka något till 37,4 mnkr respektive 39,7 mnkr.

4.3 Verksamhetsprojekt

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Sammanfattning

Järva stadsdelsförvaltning står inför flera stora förändringar som kommer att påverka lokalförsörjningen inom den första planeringsperioden. Den främsta förändringen är flytten från dagens två förvaltningskontor till ett gemensamt i nuvarande Kämpingeskolans lokaler i Tensta 2028. Beräknad årshyresnivå innan genomförandebeslut är fattat är 35 miljoner kronor. I samband med detta kommer förvaltningshuset på Elinsborgsbacken i Tensta att avträdas och förvaltningshuset på Borgarfjordsgatan i Kista i huvudsak att avträdas. Dock innebär den nya sociallagstiftningen stora förändringar inom nämndens samlade socialtjänst. Hur denna utveckling påverkar lokalbehovet är i dagsläget inte färdigutrett. Klart är dock att lokalbehovet och den lokala närvaron av verksamheter från socialtjänsten kommer att öka, primärt i Rinkeby, Tensta och Husby. Vilka lokaler som berörs kommer att klargöras under det kommande året.

Nämnden går också vidare med planeringen av en ny förskola på Winquists väg i Bromstensstaden. Genomförandebeslut är fattat av kommunstyrelsen och medför en hyreskostnad om 9,5 miljoner per år från 2028. Denna hyresnivå kan tjäna som riktmärke för kommande förskolor som planeras i framför allt Kista. Ökningen av antalet barn skrivs dock ned mycket kraftigt från år till år i Swecos prognoser, vilket gör det svårt att parera planeringen.

Enligt Swecos prognos över antalet äldreomsorgstagare i Stockholms stad, beräknas antalet äldreomsorgstagare i Järva öka från kraftigt under den första planeringsperioden. En avsevärd ökning av antalet yngre äldre i Järva genererar behov av lokaler för öppen verksamhet och biståndsbedömda insatser av både förebyggande och omsorgsgivande karaktär. Behovet av lokaler för äldreomsorgens verksamheter kommer först att omfatta dagverksamheter, träffpunktsverksamheter och hemtjänstlokaler därefter kommer behovet av vård- och omsorgsboende att öka i takt med den demografiska utvecklingen.

Sammantaget innebär utvecklingen att den sammanlagda hyresnivån för Järva stadsdelsnämnd sannolikt kommer att öka relativt kraftigt under perioden.

5.2 Planeringsförutsättningar

Den 1 juli 2023 lades stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta samman och bildade Järva stadsdelsförvaltning. I samband med sammanläggningen påbörjades ett omfattande omställningsarbete för att skapa en sammanhållen organisation med gemensamma arbetssätt, funktioner och administrativa strukturer. Under andra halvåret 2023 genomfördes ett flertal etappvisa verksamhetsflyttar i syfte att anpassa lokalanvändningen till den nya organisationens behov och förutsättningar. Verksamheterna är tills vidare huvudsakligen fortsatt lokaliserade i både Kista och Tensta i avvaktan på att ett nytt gemensamt förvaltningskontor färdigställs.

Under 2024 och 2025 har arbetet med att etablera en ny organisationsstruktur intensifierats. Detta har omfattat såväl lednings- och styrningsfrågor som utveckling av gemensamma processer och arbetssätt för att uppnå en mer effektiv och likvärdig verksamhet inom hela stadsdelsområdet. Arbetet har till stora delar slutförts, men vissa anpassningar och successiva justeringar kvarstår i takt med att verksamheternas behov förändras och nya krav tillkommer.

I samband med att den nya socialtjänstlagen trädde i kraft i juli 2025 pågår ett stadsövergripande omställningsarbete för att anpassa socialtjänstens verksamheter till det nya regelverket. Lagstiftningens inriktning mot ett mer förebyggande, jämställt och lättillgängligt arbetssätt innebär att insatser i högre grad ska erbjudas tidigt och nära invånarna. Som en följd av detta bedöms delar av socialtjänstens verksamheter successivt komma att lokaliseras till strategiska noder i olika delar av stadsdelsområdet. Ett fördjupat analysarbete pågår för att identifiera vilka verksamheter som berörs, hur lokaliseringen bör utformas samt vilka krav detta ställer på lokalernas utformning, storlek och geografiska placering. Parallellt genomför stadsdelsnämnden en översyn av det samlade lokalbeståndet i syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar och verksamhetsanpassad lokalförsörjning.

Genomförandebeslut har fattats i kommunstyrelsen för en ny förskola med 8 avdelningar på Winquists väg i Bromstensstaden. Verksamhetsstart väntas 2028 till en hyreskostnad om 9,5 miljoner kronor per år. Denna kostnad kan ses som ett riktmärke för flera av de nya förskolor som planeras i stadsdelsområdet för att möta behovet i framför allt Kista och Bromsten. Byggnationen av Winquists väg medför bullerstörningar under den inledande byggnationen, bland annat på grund av behovet av pålning, som innebär att intilliggande förskolan på Duvbovägen behöver evakueras under en period.

Under 2025 tog nämnden över drift av park- och naturmark i egen regi i lokaler som tillskapades på Arrendevägen 50 i Spånga.

Sammantaget befinner sig Järva stadsdelsförvaltning i en utvecklingsfas där organisatorisk samordning, förändrade lagkrav, verksamheternas behov och tillgången till ändamålsenliga lokaler behöver hanteras parallellt. Lokalförsörjningsarbetet utgör därmed en central strategisk fråga för att skapa effektiva arbetsformer, god arbetsmiljö och en ökad tillgänglighet för stadsdelsområdets invånare.

5.3 Hyreskostnadsutveckling

Nämnden är, tillsammans med fastighetsnämnden, mitt uppe i planeringsarbetet kring det nya

förvaltningshuset i nuvarande Kämpingeskolans lokaler i Tensta. Ärendet gick 2025 genom inriktningsfasen och genomförandebeslut väntas under första halvåret 2026. Den kostnadsuppskattning som ges i inriktningsärendet redovisar en hyreskostnad på 35 miljoner kronor för första året. Detta är en tydlig kostnadsökning jämfört med de uppskattningar som redovisades i Lokalförsörjningsplanen 2025 och som då låg på mellan 20,5-22,8 miljoner kronor för år 1 och mellan 29,2 och 32,3 miljoner kronor för år 2.

Enligt tidsplanen kan ett nytt förvaltningshus stå redo för inflyttning tredje kvartalet 2028. Nämnden arbetar med att förlängning av nuvarande hyresavtal för stadsdelsnämndens lokaler i Kista så att flytten ska ske så smidigt och kostnadseffektivt som möjligt. Nämndens nuvarande lokaler på Elinsborgsbacken i Tensta kommer, enligt planeringen, tas över av andra verksamheter inom staden. Detta ger en kostnadsminskning på 13,2 miljoner kronor. Lokalerna på Borgarfjordsgatan i Kista kommer huvudsakligen att lämnas. Nämnden utgår dock från att behålla ett våningsplan för i huvudsak socialtjänstverksamhet. Det finns ännu inget sådant avtal, men att bara hyra ett våningsplan på Borgarfjordsgatan jämfört med dagens situation skulle uppskattningsvis innebära en kostnadsminskning på ca 24,5 miljoner kronor. Därtill finns flera tilläggsavtal för bland annat parkeringsplatser som kan komma att bli aktuella för uppsägning. Några sådana beslut finns dock ännu inte heller.

Utöver detta tillkommer kostnader för själva flytten, materialkostnader, kostnader för lås och larm och övrigt som inte ingår i den projektering som fastighetsnämnden ansvarar för. Denna engångskostnad är svårare att uppskatta, men om en jämförelse görs med tidigare flytt från Fagerstagatan till Elinsborgsbacken kan en sådan summa hamna på omkring 20 mnkr. Nämnden avser att i möjligaste mån hålla nere kostnaderna genom att återanvända så mycket som möjligt av befintliga möbler och annan material.

Den beräknade hyreskostnadsutvecklingen den kommande tioårsperioden innehåller flera större faktorer som idag är osäkra. En bidragande orsak är den nya socialtjänstlagen och vilka konsekvenser den får framgent på lokalbehovet. Detta är frågor som alltså utreds av nämnden och behovet förväntas bli mer konkretiserat under året. Det är rimligt att anta att utvecklingen leder till ett ökat lokalbehov jämfört med dagsläget, men i vilken utsträckning går ännu inte att säga.

Fortsättningsvis ser Järva stadsdelsnämnd en kostnadsökning för lokaler under den första planeringsperioden. Detta beror i huvudsak på de kraftigt ökande kostnaderna för nya förskolelokaler. Järva stadsdelsförvaltning har idag den lägsta genomsnittliga kostnaden per kvadratmeter för förskolelokaler. Stadsdelsnämnden är dock i behov av nya förskolor för att täcka det ökade barnantalet som tillkommer i samband med stadsutbyggnaden. Nämnden har öppnat en ny förskola på Kista äng som ger en ökad kostnad på omkring 1,9 mnkr per år från och med 2026. Under 2025 fattades genomförandebeslut för en ny förskola på Winquists väg i Bromstensstaden till en hyreskostnad om 9,5 miljoner kronor. Beräknad verksamhetsstart är 2028.

Planering pågår för flera nya och större förskolor, bland annat i kv. Odde i Kista och i Bromstensgluggen. Stadsdelsnämnden diskuterar med SISAB hur kostnaderna kan hållas nere, men det står klart att de totala kostnaderna för förskolelokaler kommer att öka kraftigt, dels under den första planeringsperioden, men sannolikt också under den andra. På längre sikt

är det dock inte möjligt att komma med annat än uppskattningar då det saknas befolkningsprognoser. Gemensamt för de stora förskoleprojekten är att kostnaderna ökat mycket kraftigt de senaste två-tre åren. Då dessa processer vanligen tar sin början redan i de inledande planskedena så dröjer det ofta många år innan förskolan väl står på plats. Det har också blivit vanligt förekommande att såväl kostnadsbild som befolkningsprognoserna ändrats sedan genomförandebeslut fattats. Den vikande befolkningsökningen har bidragit till att nämnden beslutat att avbryta vidare planering kring en förskola på Skogängsvägen i Bromstensstaden.

Den pågående kostnadsutvecklingen är bekymmersam då nämnden har flera projekt utöver ovan nämnda på gång. Beslut har fattats att inte gå vidare med flera förskolor inom stadsdelsområdet, men den stora utbyggnaden gör att staden behöver säkra tillgången på platser, så nya förskolor måste tillkomma. Prisökningarna är så pass kraftiga och frekvent förekommande att det är oerhört svårt att säga var hyresnivåerna landar om ett par år. Att räkna med hyresnivåer på över 10 miljoner kronor för en förskola på 6-8 avdelningar är möjligen ofrånkomligt om den förväntas stå klar om fem år eller mer. De båda planerade förskolorna i kvarteret Odde ska uppföras av Skanska, en som en friliggande byggnad och en inbyggd i ett flerfamiljshus. Dessa förväntas stå klara 2031 resp. 2030. Att i dagsläget förutsäga vad dessa kommer att kosta är oerhört svårt. Sannolikt har bygg- och bostadsmarknaden återhämtat sig från dagens situation, men kostnaderna lär fortsätta att öka. Nämnden uppskattar att de kommer kosta 9 resp. 12 miljoner, där den högre kostnaden är för den friliggande byggnaden. Planer finns också på en förskola (Skagafjord) med fem avdelningar i kvarteret Varmalid. Även inom planområdet Bromstensgluggen finns planer på en friliggande förskola på åtta avdelningar. Samtliga dessa fyra planerade förskolor är i högsta grad beroende på att befolkningsprognoserna stabiliseras och inte försätter skrivas ned varje år. Nämnden följer befolkningsutvecklingen och avstannar den kommer nämnden utvärdera behovet av nya förskolor. Förutsatt att samtliga dessa fyra förskolor genomförs kommer det att innebära en hyresökning på över 20 miljoner kronor.

Nämnden har tagit över lokaler från en tidigare privat verksamhet som hyrt lokaler av SISAB i anslutande kvarteret Saima. Tanken är att denna ska användas som nya lokaler för andra, mindre ändamålsenliga, i närområdet.

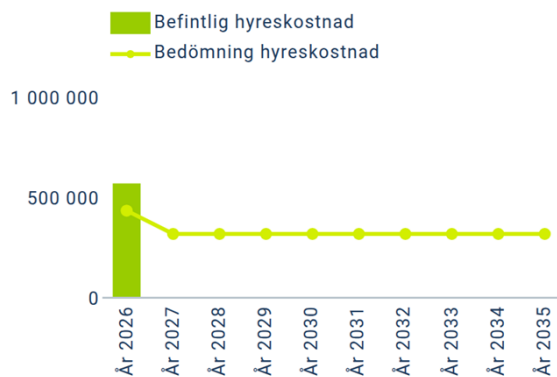
5.3.1 Administrativa lokaler

Befintlig hyreskostnad

50 968 045

5.3.2 Arbetsmarknad

Bedömning hyreskostnad

435 000

Befintlig hyreskostnad

569 376

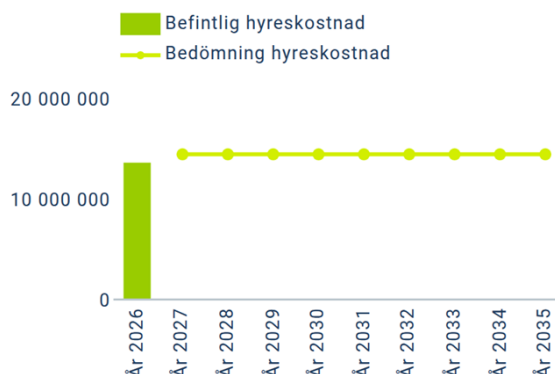
5.3.3 Förskolor

Befintlig hyreskostnad

97 047 964

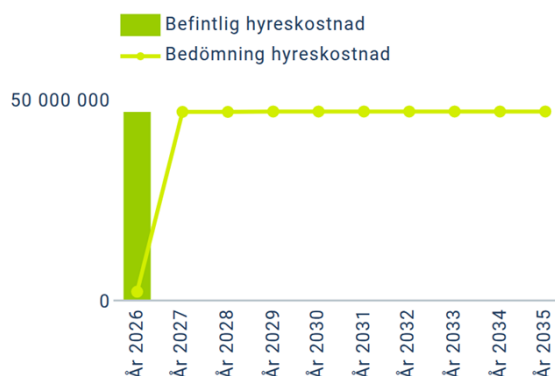
5.3.4 Kultur

Befintlig hyreskostnad

13 574 865

5.3.5 Särskilda boenden för äldre

Bedömning hyreskostnad

2 411 184

Befintlig hyreskostnad

46 680 440

5.4 Samverkan

Stadsdelsnämnden har en kontinuerlig samverkan med Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), fastighetsnämnden, de kommunala bostadsbolagen och Micasa när det gäller lokaler för framför allt förskola och äldreomsorg samt socialtjänst.

Vid inhyrning hos privata fastighetsägare inom nyproduktion så samverkar nämnden med fastighetsnämnden när det är fråga om bostadsrätter. Nämnden ser även ett ökat intresse från de kommunala bolagen och privata fastighetsägare i att samverka i ett mycket tidigt planeringsskede för att säkerställa lokalbehov och inventera gemensamma intressen.

Planer finns också på kommande samverkan med utbildningsnämnden gällande

samllokalisering av nya förskole- och skollokaler. Utbildningsnämnden ser dock också ett minskande elevunderlag under den kommande planperioden och har signalerat att projekt inom stadsdelsområdet är osäkra.

För alla stadsutvecklingsprojekt och planprojekt samverkar stadsdelsnämnden med stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafikinämnden för att säkerställa nämndens lokalbehov samt drift av och investeringar i nya parker och grönområden.

Utöver intern samverkan så arbetar nämnden ständigt med privata fastighetsägare för införhyrning i lokaler, liksom med fastighetsnämnden i fråga om inhyrning av LSS-bostäder i bostadsrätter. Under 2023 övergick ansvaret för att driva planeringen för bostäder inom ramen för LSS och SoL över från stadsdelsnämnden till socialnämnden. Därigenom har samarbetet med socialnämnden stärkts och regelbundna avstämningar genomförs.

Nämnden upplever att det finns förbättringspotential i samverkan med stadens fastighetsägande bolag och nämnder. Bristande helhetssyn leder till höga kostnader och högre hyror än vad som är skäligt. En annan modell och arbetssätt med bättre samverkan där verksamheternas behov och ekonomi styr mer vore fördelaktigt för staden som helhet.

Avslutningsvis samverkar nämnden kontinuerligt med andra nämnder i syfte att undersöka möjligheten till samllokalisering vid inhyrningar. Detta samarbete har intensifierats i samband med införandet av den nya socialtjänstlagen och framtida etableringar i stadsdelsområdet. Inga projekt är dock beslutade.

5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet

5.5.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area	Kapacitet arbetsplatser	Hyreskostnad	Summering
Administrativa lokaler	Area 27 291	Total kapacitet 640	Befintlig hyreskostnad 50 968 045	Hyreskostnad/area 1 868 Kostnad/Plats 79 638
Arbetsmarknad	Area 490		Befintlig hyreskostnad 569 376	Hyreskostnad/area 1 162
Kultur och fritid	Area 10 342	Total kapacitet 50	Befintlig hyreskostnad 13 574 865	Hyreskostnad/area 1 313 Kostnad/Plats 271 497

För Arbetsmarknad redovisas inte total kapacitet.

Planering pågår för ett antal kommande lokalförändringar. Det mest omfattande projektet är etableringen av ett nytt förvaltningshus i nuvarande Kämpingskolan i Tensta. Inriktningen är att i möjligaste mån samllokalisera nämndens avdelningar och enheter för att skapa bättre förutsättningar för samverkan, effektivt resursutnyttjande och en mer tillgänglig organisation för invånarna. Målsättningen är att det nya förvaltningshuset ska stå färdigt under 2028. Fram till dess kvarstår behovet av en ändamålsenlig och flexibel lokalförsörjning i befintliga lokaler. I samband med att nämnden flyttar till Kämpingskolan kommer nuvarande

förvaltningshuset i Tensta helt att avträdas och förvaltningshuset på Borgarfjordsgatan i Kista huvudsakligen att avträdas. Inriktningen är att behålla lokaler motsvarande ett våningsplan för socialtjänstens verksamhet. Beslut är ännu inte fattat i denna fråga.

Nämnden har därutöver identifierat ett ökande behov av lokaler för daglig verksamhet enligt LSS. Antalet deltagare och ansökningar ökar, samtidigt som det befintliga fastighetsbeståndet i stadsdelsområdet i många fall inte uppfyller de krav som ställs på tillgänglighet, arbetsmiljö, anpassningsbarhet och verksamhetsinnehåll. Detta innebär en betydande utmaning för lokalförsörjningen. Nämnden arbetar därför aktivt med att inventera befintliga lokaler, pröva möjligheten till ombyggnation eller verksamhetsanpassning samt identifiera nya objekt som kan utgöra långsiktigt hållbara lösningar för denna verksamhet.

Sedan hösten 2025 bedriver stadsdelsnämnden drift av park- och naturmark i egen regi. Verksamheten har tilldelats lokaler på Arrendevägen, vilket har skapat förbättrade förutsättningar för samordning, arbetsledning och hantering av maskiner och utrustning. Övertagandet innebär även förändrade krav på lokaler avseende arbetsmiljö, förråd, omklädningsmöjligheter och logistik.

Nämnden kommer att från 2026 tillförhyra lokaler för en ny parklek i Nydalsparken i Tensta. Lokalerna ägs av fastighetsnämnden och har tidigare nyttjats av en privat förening. Anpassning av lokalerna pågår och beslut beräknas fattas av stadsdelsnämnden under våren. Etableringen medför en årlig kostnadsökning om cirka 570 tkr. Samtidigt har beslut fattats om avveckling av parkleken i Erikslund, vilket innebär en årlig kostnadsminskning om cirka 89 tkr. Sammantaget medför förändringen ett utökat ekonomiskt åtagande, men bedöms bidra till en mer ändamålsenlig lokalfördelning utifrån målgruppernas behov och geografisk tillgänglighet.

5.5.2 Behov och planering av lokaler för (första planeringsperioden)

Enligt befolkningsprognosen från i mitten av 2025 förväntas befolkningen i Järva stadsdelsområde öka från knappt 96 800 i slutet av år 2025 till drygt 104 600 år 2034, vilket motsvarar en ökning om drygt åtta procent under första planeringsperioden. Likt föregående år skrevs prognosen ner kraftigt även 2025. Det är ett problem att befolkningsprognoserna för Järva justeras så kraftigt från år till år och befolkningsökningen skrivs ned med mellan en tredjedel och en fjärdedel årligen. Det innebär att nämnden tvingas lägga åtskilliga projekt i malpåse eller helt avbryta dem på grund av bristande underlag. Nämnden ser ett behov av att Sweco tillsammans med stadsledningsnämnden bedriver ett utvecklingsarbete för att förbättra befolkningsprognosernas precision och skapa mer robusta prognosunderlag.

Den planerade utbyggnaden, framför allt i Kista och Bromsten, saknar motstycke i stadsdelsområdet sedan utbyggnaden av Järvafältet på 1970-talet. Den procentuella ökningen är bland de största i staden, och även i absoluta tal är ökningen en av de största bland stadsdelsområdena. Detta ställer ökade krav på kommunala verksamheter inom samtliga verksamhetsområden i stadsdelsnämnden. Det är i dagsläget svårt att bedöma vilka konsekvenser detta får för icke-pedagogiska lokalbehov, men utvecklingen kan innebära att flera verksamheter behöver utöka sin kapacitet.

Nytt förvaltningshus

Järva stadsdelsförvaltning är, sedan sammanläggningen av Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningar, huvudsakligen lokaliserad på två adresser: Borgarfjordsgatan i Kista och Elinsborgsbacken i Tensta. Det finns ett uppdrag att inrätta ett nytt, gemensamt förvaltningshus, placerat i nuvarande Kämpingeskolans lokaler i Tensta. Genomförandebeslut väntas fattas för projektet under våren 2026 och det nya förvaltningshuset planeras stå klart för inflyttning i slutet av 2028. Kämpingeskolan ägdes av SISAB men har förvärfvas av fastighetsnämnden, som även ansvarar för ombyggnation och anpassning av lokalerna till nämndens behov. Inriktningsbeslut har fattats i stadsdelsnämnden och fastighetsnämnden samt av kommunfullmäktige under 2025.

Hur den befintliga fastigheten ska anpassas för kommunal verksamhet planeras för närvarande. Lokalerna på Borgarfjordsgatan i Kista kommer till stor del att avträdas i samband med inflyttningen i det nya förvaltningshuset, medan hyresavtalet för lokalerna på Elinsborgsbacken i Tensta bedöms kunna överlåtas till annan kommunal verksamhet. Nämndens samlade socialtjänst bedöms fortsatt behöva finnas närvarande på flera platser i stadsdelsområdet, bland annat i Kista, men formerna för detta utreds för närvarande. Utgångspunkten 2026 är att sammanlagt ett våningsplan kommer att behållas på Borgarfjordsgatan.

Sammanfattningsvis bedöms det nya förvaltningshuset innebära att hyreskostnaderna för Elinsborgsbacken upphör i samband med inflyttning, och att hyreskostnaderna för Borgarfjordsgatan till största delen upphör. Undantag kan förekomma beroende på om och i vilken utsträckning nämndens socialtjänst fortsatt kommer att vara lokaliserad i lokalerna. För att underlätta den fortsatta hanteringen inom lokalförsörjningsplanen utgår nämnden från att hela avtalet på Borgarfjordsgatan sägs upp. Ett nytt avtal för fortsatt utnyttjande av delar av lokalen på Borgarfjordsgatan kan dock sannolikt tillkomma, men utformning och omfattning är i dagsläget för tidiga att fastställa.

Äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Det finns ett kontinuerligt och ökande behov av lokaler för daglig verksamhet enligt LSS. Bristen på ändamålsenliga lokaler är påtaglig, eftersom verksamheten ställer särskilda krav på tillgänglighet, utformning, arbetsmiljö och möjligheten att anpassa lokalerna efter deltagarnas individuella behov. Behovet gäller i synnerhet lokaler för enskild daglig verksamhet, riktad till personer med omfattande funktionsnedsättningar som inte kan delta i ordinarie gruppverksamhet.

Nämnden arbetar för närvarande tillsammans med Svenska Bostäder med att möjliggöra en ny lokal på Tenstagången 2. Inriktningen är att etablera en daglig verksamhet med särskild anpassning för rullstolsburna deltagare. Lokaliseringen i Tensta centrum bedöms ge god tillgänglighet och samtidigt möta en stor efterfrågan inom målgruppen.

Utöver detta för nämnden en kontinuerlig dialog med såväl kommunala som privata fastighetsägare i syfte att identifiera och bevaka tillgången på lokaler som kan vara lämpliga för daglig verksamhet. Detta är en viktig del i den långsiktiga lokalförsörjningsplaneringen, då behovet förväntas öka över tid.

Stadsdelsnämnden överlämnade 2023 ansvaret för projektledning av ny- och ombyggnadsprojekt avseende LSS- och SoL-verksamheter till socialnämnden. Samverkan sker sedan dess löpande i utbyggnadsfrågor. Det är angeläget att behovet av lokaler för daglig verksamhet beaktas i kommande stadsutvecklings- och exploateringsprojekt där detta är möjligt, för att säkerställa en långsiktigt hållbar lokalförsörjning inom verksamhetsområdet.

Individ- och familjeomsorg

Endast ett mindre antal lokalprojekt pågår inom individ- och familjeomsorgen. Under de senaste åren har nämnden arbetat med att flytta verksamheter från mindre ändamålsenliga lokaler till lokaler som i högre grad motsvarar verksamheternas behov och krav på funktionalitet, arbetsmiljö och tillgänglighet.

Inför flytten till det nya förvaltningshuset kommer avtalet för förvaltningshuset i Kista förlängas under en övergångsperiod för att säkerställa verksamheternas kontinuitet. Samtidigt kvarstår behovet av att även fortsättningsvis bedriva delar av individ- och familjeomsorgens verksamhet i Kista, utifrån målgruppernas behov och den geografiska tillgängligheten. Nämnden utreder därför lämpliga lokallösningar för detta ändamål.

Den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft i juli 2025, innebär förändrade arbetssätt med ett tydligare fokus på förebyggande insatser, ökad tillgänglighet, tillitsskapande arbetssätt och en mer kunskapsbaserad praktik. Detta medför nya och delvis förändrade krav på lokalernas utformning, placering och funktion. Lokalerna behöver i högre grad möjliggöra tidiga kontakter, öppna och flexibla mottagningsformer samt närvaro i områden där målgrupperna finns.

Lokal- och internserviceenheten deltar i nämndens omställningsarbete för att skapa en god förståelse för verksamheternas framtida behov och för att kunna planera för en successiv anpassning av lokalbeståndet. Omställningen innebär att lokalförsörjningen behöver stödja de nya arbetssätten och bidra till att individ- och familjeomsorgens verksamheter kan bedrivas på ett långsiktigt hållbart och ändamålsenligt sätt.

Kultur och fritid

Inom kultur och fritid pågår ett arbete med att se över lokalbehoven för ungdomsverksamheterna. Akalla ungdomsgård har i dag ett gällande lokalkontrakt, men lokalen omfattas av rivningsvillkor. Detta innebär att verksamheten inte har en långsiktigt säkerställd lokallösning och att en omlokalisering behöver planeras. Fastigheten ägs av Svenska Bostäder, som ingår i Stockholms stad, och lokalenheten utreder för närvarande möjligheterna att identifiera en ny, ändamålsenlig lokal som kan möta verksamhetens behov över tid.

Även för ungdomsgården Grottan finns behov av ett lokalbyte. Nuvarande lokal uppfyller inte gällande tillgänglighetskrav, vilket begränsar verksamhetens möjligheter att bedrivas fullt ut och vara tillgänglig för samtliga målgrupper. Arbetet med att hitta en ersättningslokal i Spånga har visat sig vara en utmaning, då utbudet av lokaler som motsvarar verksamhetens krav avseende funktion, storlek och geografiskt läge är begränsat. Sökandet efter en lämplig lokal pågår fortsatt.

Sammantaget är målsättningen att säkerställa långsiktigt hållbara och verksamhetsanpassade

lokallösningar för ungdomsverksamheterna, med särskilt fokus på tillgänglighet, funktionalitet och närhet till målgruppen.

Park och miljö

Inom parkleksverksamheten pågår för närvarande inga större lokalförändringar utöver den beslutade omstruktureringen av verksamheten i Erikslund och Nydal. Järva stadsdelsförvaltning har fattat beslut om att avveckla parkleken i Erikslund och i stället flytta verksamheten till Nydals parklek. Åtgärden är en del av nämndens arbete med att skapa en mer ändamålsenlig och resurseffektiv lokalanvändning.

Nydals parklek ägs av fastighetsnämnden inom Stockholms stad och genomgår för närvarande en omfattande renovering och verksamhetsanpassning. Målsättningen är att renoveringen ska vara färdigställd under andra kvartalet 2026, varefter verksamheten planeras att flytta in inför sommarsäsongen samma år.

Förändringen innebär att verksamheten samlas i en lokal med bättre funktionella förutsättningar och en långsiktigt hållbar standard, samtidigt som den bidrar till en effektivare lokalförsörjning. Beslutet är strategiskt och syftar till att säkerställa en kvalitativ verksamhet med god tillgänglighet för målgruppen samt ett mer optimalt nyttjande av nämndens resurser.

5.5.3 Behov och planering för lokaler (andra planeringsperioden)

Lokalbehovet efter 2035 är svårt att bedöma. Inga projekt finns i dag som planeras pågå så långt fram i tiden. Det finns planer på en utbyggnad av området mellan Solvalla och Ulvsundaleden, samt en utveckling av södra Rinkeby och Spångadalen, men dessa är ännu förenade med stor osäkerhet. Planerna bedöms oavsett inte vara lika omfattande som den utveckling som nu pågår.

Situationen i Sverige och omvärlden de senaste åren visar hur utvecklingen kan påverkas av yttre faktorer. Såväl pandemi som krig i Europa påverkar bland annat tillgången på råvaror och arbetskraft samt driver upp kostnader. Att den svenska ekonomin för närvarande befinner sig i ett mindre gynnsamt läge, med sjunkande bostadspriser och byggaktörer med finansiella svårigheter, påverkar också marknaden kraftigt. Byggtakten har saktat in och flera mindre lönsamma projekt har antingen pausats eller helt avbrutits.

Sannolikt kommer marknaden att återhämta sig, och det är rimligt att anta att de flesta projekt som planeras i dag blir av i någon form. Efter 2035 finns dock i dagsläget inga tydliga projekt som stadsdelsnämnden kan planera utifrån. Befolkningsutvecklingen kan komma att fortsätta vara positiv, vilket även indikeras av prognosen från Sweco, men det är rimligt att anta att ökningen inte kommer att hålla samma höga takt som under den första planeringsperioden. En fortsatt befolkningsökning kommer att ställa större krav på den kommunala verksamheten, och det är därför rimligt att anta att behovet av lokaler också kommer att öka under den andra planeringsperioden.

5.6 Lokalplanering - pedagogisk verksamhet stadsdelsnämnder

5.6.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area och antal brukare	Kapacitet	Hyreskostnad	Summering
Pedagogiska lokaler som hanteras av stadsdelsnämnder	Area 51 595	Total kapacitet 3 749 Bedömning av behov 2 900 Differens 849	Total kapacitet grupper 229 Befintlig hyreskostnad 97 047 964	Hyreskostnad/area 1 881 Area/kapacitet 14 Kostnad/Plats 25 886

Teknisk kapacitet kontra pedagogisk kapacitet

Det finns i vissa fall en relativt stor skillnad på lokalers tekniska kapacitet och den pedagogiska kapaciteten. Den tekniska kapaciteten beskriver hur många barn som kan gå i en förskolelokal baserat på fysiskt utrymme och de tekniska kravställningarna, såsom exempelvis luftförsörjning. Den pedagogiska kapaciteten, som är den som förskoleenheterna själva använder sig av, baseras på antalet pedagoger som finns tillgängliga, men också på antalet barn i ett stadsdelsområde. Den pedagogiska kapaciteten kan aldrig överskrida den tekniska, men det förekommer att den tekniska kapaciteten är högre, i några fall till och med avsevärt högre, än den pedagogiska. I samband med att förskolorna ser att barnantalet den kommande perioden förväntas ligga still eller sjunka i ett område så anpassas antalet pedagoger efter detta. Därmed så ligger den pedagogiska kapaciteten antingen still eller sjunker, vilket kan märkas till exempel genom att antalet avdelningar minskar. Det innebär inte att den fysiska möjligheten att ta emot fler barn sjunker eftersom lokalytan är densamma.

5.6.2 Planering av lokaler för år 2027-2034 (första planeringsperioden)

Stadsdelsnämnden har under 2025 fortsatt arbetet med hantering av konsekvenserna av ett tidigare överskattat barnantal för den första planperioden och fortsatt otillförlitliga befolkningsprognoser. Befolkningsutvecklingen i Järva har inte motsvarat den som förväntats i Swecos befolkningsprognoser, vilket påverkat såväl planering som grundläggande förutsättningar. IBromsten beräknas antalet barn i förskoleåldern år 233 ha stigit med drygt 260 barn jämfört med i dag, från. I prognosen som presenterades året innan var motsvarande siffra 460 fler barn. Det är alltså en minskning med över 40 procent på bara ett år. För Kista hade den prognostiserade ökningen minskat från drygt 700 till drygt 400, också det mer än 40 procent. Dock kvarstår behovet av nya förskolor i dessa båda områden, om än i mindre omfattning. I Husby, Akalla och Rinkeby sjunker antalet barn i förskoleåldern under den första planeringsperioden. Således handlar lokalplaneringen i dessa områden mest om att avveckla lokaler som tomställts. I övriga stadsdelar är befolkningen relativt stabil, det rör sig mest om mindre svängningar som får antas ligga inom felmarginalen.

Barnantalet inom stadsdelsområdet kommer, enligt prognos och framskrivning, fortsatt att öka, men den förväntade ökningen motsvarar inte den överkapacitet som idag finns än på några år. Dock måste hänsyn tas till vissa lokalers behov av renovering, samt till de befintliga förskolornas placering i förhållande till den kommande nyproduktionen. Därtill behövs en

viss flexibilitet inom lokalbeståndet, dels för att hantera svängningar i antalet barn beroende på årstid, dels för att ha utrymme för tillfälliga evakueringar, både planerade och icke planerade, samt för att hantera osäkerheten i prognoserna. Stadsdelsnämnden arbetar också kontinuerligt för att lokaler som är sämre lämpade ur ett pedagogiskt perspektiv ska lämnas till förmån för mer ändamålsenliga lokaler.

Stadsdelsnämnden ser en viss överetablering av enskilt drivna förskolor då antalet lediga platser är avsevärt större än inom de kommunala. Nämnden får därtill flera gånger per år förfrågan om yttrande kring nyetableringar av enskilt drivna förskolor. Intresset från privata aktörer är alltså stort och tycks inte ha korrelation till det faktiska behovet.

Hyresnivåerna är idag generellt lägre inom de kommunala hyresvärdarna, men många av dessa lokaler är också i stort behov av ombyggnation. Stadsdelsnämnden har endast någon återstående paviljong inom detta bestånd, men flera förskolor är i behov av renovering.

Verksamheterna fortsätter arbetet med utveckling och optimering av det befintliga lokalbeståndet. Det har funnits ett överskott av lokaler inom stadsdelsnämndens försorg, men efter att stadsdelsnämnden tidigare fattat beslut om att avbryta ett antal projekt har detta överskott minskat betydligt. Anledningarna till den förändrade hållningen är flera, men de främsta orsakerna är att det prognostiserade barnantalet kraftigt sjunkit i förhållande till hur det såg ut när dessa beslut fattades. Det finns i dagsläget alltså en viss överkapacitet inom de kommunala förskolorna i det norra stadsdelsområdet (Kista, Husby, Akalla) samt i Rinkeby. Överkapaciteten härrör till en nedgång i antalet barn i förskoleåldern. Nämnden är medveten om att ytterligare nedskrivningar kan komma i framtiden. Nämnden arbetar tillsammans med stadsbyggnadsnämnden i ett par stadsutvecklingsprojekt i Kista som kan komma att medföra behov, men flera andra planerade förskoleprojekt, bland annat i Akalla och Husby, har skjutits fram till dess att behov uppstår.

Ett antal förskolelokaler inom stadsdelen är idag tomställda av olika skäl. Förskolan Blomsterängen på Nidarosgatan är stängd på grund av en omfattande vattenskada som, enligt fastighetsägaren SISAB, inte kommer att gå att åtgärda. Förskolan måste därför antingen avvecklas eller rivas och byggas upp på nytt. Förskolan Kuddby i Rinkeby är tillfälligt stängd efter en brand och efterföljande renovering. För närvarande utreds lokalen för eventuell avveckling.

Förskolan på Norra Vägen 4 i Bromsten har renoverats. Det är stadsdelsnämndens förslag att förskolan på Norra Vägen 10 kommer att användas som evakueringslösning för Duvbovägen 127 när denna måste stängas under en period på grund av buller i samband med nybyggnation av förskolan på Winquists väg.

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Huvudgruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4
Förskolor	Bedömning av behov 2 900 Total kapacitet 3 749	Bedömning av behov 2027 2 940	Bedömning av behov 2028 2 980	Bedömning av behov 2029 3 020	Bedömning av behov 2030 3 060

Huvudgruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4
	Differens 849				

Den framtagna förskoleframskrivningen ska tjäna som grund för stadsdelsförvaltningarnas planering av antalet förskoleplatser. Denna underskattar dock kontinuerligt behovet inom Järva stadsdelsförvaltning. Framskrivningen ska ta hänsyn till antalet barn och inskrivningsgrad för de respektive stadsdelarna. Varje år presenteras dock siffror som är lägre än det faktiska antalet inskrivna barn, varför framskrivningen inte kan användas som analysunderlag det sätt som ursprungligen avsågs.

Det finns en överkapacitet inom förskolorna i Järva. Till stor del finns denna i Akalla, Husby och Rinkeby, stadsdelar där antalet barn sjunkit de senaste åren. Stadsdelsnämnden arbetar aktivt med att avveckla lokaler som inte bedöms kunna användas och erbjuder förskolelokaler till andra verksamheter. Vissa tomställda lokaler kommer dock att användas som evakueringslokaler inom en snar framtid.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

En plan har tagits fram och aktiverats för att komma till rätta med överkapaciteten i norra stadsdelsområdet och samtidigt möta den kommande utbyggnaden i Kista och Akalla. Under 2024 tog Järva stadsdelsnämnd beslut om att återkalla beslut om byggnation av förskolor i kv. Isafjord (6 avdelningar) och Kista Äng (9 avdelningar). Därtill beslutades att ett projekt inom kv Odde, som ännu inte kommit till beslutsfas, skulle avbrytas. Hela projektet Odde har försenats på grund av överklaganden.

För stadsutbyggnadsprojektet Saima i Akalla har stadsdelsnämnden föreslagit att ingen ny förskola uppförs. Projektet bedöms för närvarande som mycket osäkert av stadsbyggnadsnämnden. Om behov senare skulle uppstå kan en fyra avdelningars förskola komma att behövas efter 2033. Det finns möjlighet för nämnden att då ta över hyresavtal med en tomställd SISAB-förskola i anslutning till befintlig verksamhet i norra Akalla om behov skulle uppstå. I övrigt förväntas nuvarande bestånd, samt de tre förskolor som planeras, kunna möta det behov som uppstår i och med stadsutvecklingsprojekten. Det kommer, om alla projekt genomförs, fortfarande finnas en överkapacitet inom de kommunala förskolorna, men överskottet kommer inte vara lika stort som idag.

Om de tre planerade förskolorna byggs räknar stadsdelsnämnden med följande utbyggnadstakt.

- Skagafjord (Varmalid) med fyra avdelningar 2030,
- Odde med sex avdelningar ca 2030,
- Odde med sju avdelningar 2032.

Utöver detta tillkommer i Bromsten

- Winqvists väg med 8 avdelningar under 2028 och
- Frodevägen med 8 avdelningar 2030.

Förskolan på Winquists väg har drabbats av stora fördyrningar sedan genomförandebeslut

fattats 2021. Då låg den, av SISAB, beräknade hyran på drygt 3 mnkr. Som en följd av ökade generella kostnader för material och produktion, samt besvärliga markförhållanden har den beräknade årshyran nu passerat 7,1 mnkr. SISAB presenterade under 2025 en ny kalkyl och nytt genomförandebeslut är fattat av både stadsdelsnämnden och kommunstyrelsen. Totalt beräknas den nya förskolan ha en hyresgenererande projektkostnad om 124,5 miljoner kronor och en hyreskostnad år 1 om 9,5 miljoner.

Stadsdelsnämnden har fattat beslut om att avbryta planeringen för en ersättning för den förskola som brann på Gullingeplan i Tensta 2013. Det vikande befolkningsunderlaget är den huvudsakliga anledningen.

Förskolan som planeras i och med utbyggnaden av kvarteret Porkala i Akalla kan också komma att strykas. Än så länge ligger den långt fram i tiden, först mot slutet av planperioden, och beslut har inte fattats än.

Lokal och internserviceenheten har, tillsammans med avdelningen för förskola, tagit fram planer för förskoleutvecklingen i samtliga stadsdelar i Järva. Utöver nybyggnation i Kista och Bromsten samt eventuellt i Akalla planeras inga nya förskolor i stadsdelsområdet. Planeringen är fokuserad på hantering av nuvarande lokalbestånd och optimering utifrån den förväntade befolkningsutvecklingen samt den pedagogiska miljön.

I kvarteret Skalholt i centrala Kista tillkommer under första delen av planperioden en enskilt driven förskola på ca 700 kvm bta, vilket kan motsvara ca 70 barn. Stadsdelsnämnden räknar med att den tas i drift under 2027. De finns även möjlighet att bedriva en öppen förskola i samma kvarter, också den enskilt driven. I övrigt känner stadsdelsnämnden inte till några kommande enskilda förskolor.

Kostnadsutveckling

De senaste åren har de beräknade kostnaderna för nyproduktion av förskolor gått upp till nivåer som saknar motstycke. Det ger prognostiserade kostnader för årshyror som är många gånger högre än för bara något år sedan. Generellt ökar också kostnaderna efter det att stadsdelsnämnden fattat genomförandebeslut. Detta gäller också förskolor som produceras av externa aktörer, men SISAB aviserar att enskilda projekt på förskolor med 6 eller fler avdelningar i de flesta fall överskrider kostnader på 100 miljoner kronor. Det genererar årshyror på uppskattningsvis mellan 7 och 10 miljoner kronor. Det är oerhört svårt att uppskatta den kommande kostnadsutvecklingen för nya förskolor.

En växande stad behöver förutsättningar för att ta emot barn i förskolan. Staden kan inte välja att inte bygga förskolor, men med nuvarande kostnadsbild så kommer projekten inte att inrymmas inom de befintliga budgetramarna.

5.6.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden)

Som alltid är situationen för den andra planeringsperioden väldigt osäker. Det saknas såväl befolkningsprognoser som förskoleframskrivning så all planering baseras på ett förmodat bostadsbyggande. Detta bygger i sin tur på kommande detaljplaner, planprogram och andra planer och ger endast en betydligt osäkrare bild av den kommande situationen. Stadsdelsnämnden har över de senaste åren sett hur situationen i Sverige och i omvärlden,

med såväl pandemi som Rysslands invasion av Ukraina, kraftigt påverkat tillgång på råvaror och material för bostadsbyggande vilket i sin tur haft stor effekt på bostadsmarknaden. I kombination med en innevarande lågkonjunktur, konkurser och höjda räntekostnader för exempelvis bostadsköp så påverkas hela byggbranschen. Svängningar kan komma relativt fort och det är rimligt att anta att marknaden åter kommer att vända upp och kommande planer för bostadsbyggande blir realiserade.

Det finns i dagsläget inga konkreta planer för lokaler för pedagogisk verksamhet under den andra planeringsperioden. Kommande större bostadsprojekt bör dock alltid ta höjd för det medföljande barnantalet. I nordöstra Kista kan ett kommande bostadsbyggnads- och strukturmöjliggöringsprojekt komma att medföra ett behov av nya förskolor. Det saknas idag förskolor i närområdet eftersom det endast finns arbetsplatser här. Stadsdelsnämnden har signalerat detta till stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden.

Av samma anledning finns det heller ingen kännedom om kommande fristående verksamheter i den andra planeringsperioden.

5.7 Boendeplanering- särskilda boenden för äldre

5.7.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area och antal brukare	Kapacitet	Hyreskostnad	Summering	Lokalförändringar
Bostäder	Area 17 968	Total kapacitet 221 511 Differens -290	Befintlig hyreskostnad 46 680 440	Hyreskostnad/area 2 598 Area/kapacitet 145 Kostnad/Plats 211 224	

I Järva finns 143 platser fördelade på två vård- och omsorgsboenden i kommunal regi. Kista vård- och omsorgsboende har 80 platser för permanent boende och Rinkeby vård- och omsorgsboende har 63 platser för permanent boende samt 15 platser för korttidsboende. Utöver dessa finns 239 platser fördelade på fyra boenden som drivs i privat regi av Kavot omsorg och Vardaga. Det totala antalet platser i Järva är 382.

I egen regi drivs även Kista servicehus med 78 platser. På dagverksamhet för äldre med demens finns 26 platser fördelade på två verksamheter. I dagsläget har nämnden även 36 personer över 65 år som bor i grupp- eller servicebostad enligt SoL eller LSS.

Inom Järva stadsdelsområde pågår byggnation av ett vård- och omsorgsboende i Tensta med 80 platser som kommer att drivas i privat regi av Ersta Diakoni. Inflyttning är planerad att påbörjas i slutet av 2026. Det planeras även för ett vård- och omsorgsboende i närheten av Spånga Centrum med 70 platser, även detta i privat regi. Antagande i stadsbyggnadsnämnden för detta planeras under kvartal ett 2026 och inflyttning blir troligtvis aktuellt först i slutet av första planeringsperioden eller i början av den andra.

Lokalrelaterade incidenter uppkommer ibland på stadsdelsområdets boenden vilket kan medföra tillfälligt stängda platser för renoveringar eller andra åtgärder. Stängda platser för

renovering medför ofta kostnader men framförallt intäktsbortfall vilket påverkar nämndens ekonomi negativt. Vid brist på platser blir en stängning i verksamhet särskilt kännbar då lämplig evakueringsplats för den boende kan vara svår att tillgodose.

5.7.2 Behov och planering år 2027-2034 (första planeringsperioden)

Huvudgruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4
Särskilda boenden för äldre	Bedömning av behov 511 Total kapacitet 221 Differens -290	Bedömning av behov 2027 451 Total kapacitet 2027 143 Differens 2027 -308	Bedömning av behov 2028 470 Total kapacitet 2028 143 Differens 2028 -327	Bedömning av behov 2029 488 Total kapacitet 2029 143 Differens 2029 -345	Bedömning av behov 2030 509 Total kapacitet 2030 143 Differens 2030 -366

Gruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4	År +5	År +6	År +7	År +8	År +9	År +10
Dagverksamhet											
Personer över 65 år inom grupp- och servicebostäder (LSS, SoL)											
Servicehus	Bedömning av behov 78 Total kapacitet 78 Differens 0										
Vård- och omsorgsboende	Bedömning av behov 433 Total kapacitet 143 Differens -290	Bedömning av behov 2027 451 Total kapacitet 2027 143 Differens 2027 -308	Bedömning av behov 2028 470 Total kapacitet 2028 143 Differens 2028 -327	Bedömning av behov 2029 488 Total kapacitet 2029 143 Differens 2029 -345	Bedömning av behov 2030 509 Total kapacitet 2030 143 Differens 2030 -366	Bedömning av behov 2031 530 Total kapacitet 2031 143 Differens 2031 -387	Bedömning av behov 2032 554 Total kapacitet 2032 143 Differens 2032 -411	Bedömning av behov 2033 575 Total kapacitet 2033 143 Differens 2033 -432	Bedömning av behov 2034 594 Total kapacitet 2034 143 Differens 2034 -451	Bedömning av behov 2035 617 Total kapacitet 2035 143 Differens 2035 -474	Bedömning av behov 2036 638

Vissa delar av tabellen har inte fyllts i med hänvisning till äldreförvaltningens anvisningar, eftersom de aktuella kategorierna inte berörs i

denna rapportperiod.

Stadsövergripande behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2027-2034

Enligt Stockholms stads befolkningsprognos ökar antalet äldre kraftigt under de kommande åren vilket medför ett ökat behov av vård- och omsorgsboenden. Stadens planering utgår från två planeringsperioder: år 2027–2034 och år 2035–2045. Under den första planeringsperioden beräknas antalet äldre i staden med behov av vård- och omsorgsboende öka från cirka 6 300 personer till cirka 8 250 personer. Det innebär en ökning med omkring 1 950 äldre personer fram till år 2034 varav de flesta bor i innerstaden.

I nuläget finns cirka 4850 platser i vård- och omsorgsboenden inom staden, varav cirka 2650 drivs i kommunal regi och cirka 2 200 drivs i enskild regi. Därutöver finns cirka 2 800 platser utanför staden inom ramen för valfrihetssystemet (LOV). Kapaciteten påverkas av renoveringsbehov inom stadens befintliga bestånd. Under den första planeringsperioden berörs cirka 240 servicehuslägenheter och 252 lägenheter i vård- och omsorgsboenden av renoveringar som kräver evakuering.

Byggnation planeras av cirka 430 platser i kommunal regi samt cirka 350 platser i enskild regi under perioden 2027–2034. Det planerade nytillskottet möter inte det prognosticerade behovet. Utifrån ökat behov, befintlig och planerad kapacitet, renoveringsrelaterade bortfall samt möjliga val inom LOV bedöms ett ytterligare tillskott om cirka 1500 platser behövas fram till år 2034 vilket motsvarar cirka 18 nya vård- och omsorgsboenden. Inriktning och behov för perioden kommer att preciseras inom ramen för Samordnad äldreboendeplanering (SÄB) i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Järva stadsdelsnämnds behovsanalys 2027-2034

Enligt Swecos prognos över antalet äldreomsorgstagare i Stockholms stad, beräknas antalet äldreomsorgstagare i Järva öka från 1 962 personer 2027 till 2 533 personer 2034, en ökning med 571 personer. Av dessa bedöms 1 695 personer vara 80 år eller äldre vilket är en ökning med 461 personer från 2027. En avsevärd ökning av antalet yngre äldre i Järva genererar behov av lokaler för öppen verksamhet och biståndsbedömda insatser av både förebyggande och omsorgsgivande karaktär. Behovet av lokaler för äldreomsorgens verksamheter kommer först att omfatta dagverksamheter, träffpunktsverksamheter och hemtjänstlokaler därefter kommer behovet av vård- och omsorgsboende att öka i takt med den demografiska utvecklingen.

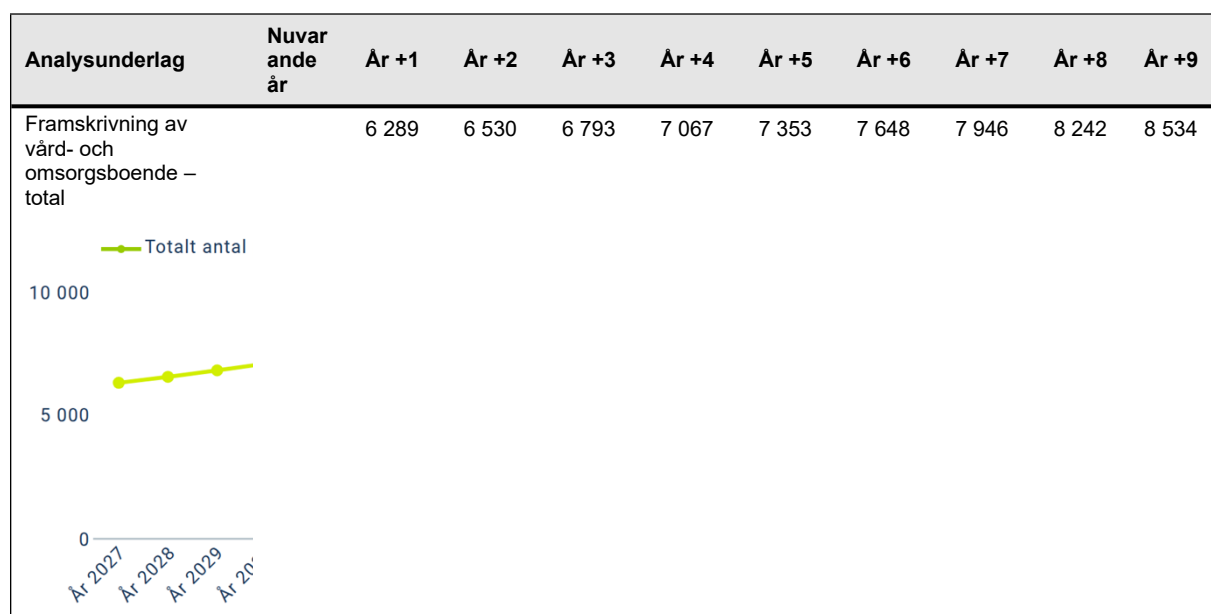
Inom stadsdelsområdet bedöms behovet av platser i vård- och omsorgsboenden öka från 451 platser 2027 till 594 platser 2034, en ökning med 143 platser. Antalet platser inom servicehus minskar strukturellt i staden vilket kan leda till ett ökat behov av både platser på vård- och omsorgsboende och behov av mer omfattande hemtjänst för de som bor kvar i ordinärt boende. Målgruppen äldre med behov av tillsyn och närhet till hälso- och sjukvård kommer att finnas kvar och troligtvis öka i takt med den ökande andelen äldre i befolkningen. Det behöver därför finnas en plan för att tillförsäkra dessa personer adekvat stöd om servicehusen i staden avvecklas.

Även med tillkomst av två nya vård- och omsorgsboenden som är under byggnation och planering i stadsdelsområdet, som tillsammans med befintliga platser ger 532 platser, täcks inte behovet fullt ut under hela den första planeringsperioden.

Gruppboendestäder enligt LSS och SoL behöver öka i takt med att målgruppen åldras. Kvarboendep principen gör att åldrandet för målgrupperna idag sker i befintlig bostad även när individens behov förändras. Detta innebär förändrade behov av kompetens och bemanning i dessa boenden samt behov av bostadsanpassning utifrån geriatrisk problematik. Det innebär också att yngre i dessa målgrupper inte kan flytta in i de bostäder som upprättats för att passa deras behov. Nämnden ser även behov av fler boendeformer i staden som riktar sig mot till exempel äldre hemlösa och äldre med psykisk ohälsa. Profilboende för personer som utvecklar demens i tidig ålder är ytterligare en boendeform där antalet platser behöver utökas inom staden.

Underlag för bedömning

Totalgruppering
Bostäder

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Inga planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden.

5.7.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden)

Stadsövergripande behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2035-2045

Under den andra planeringsperioden 2035–2045 ökar enligt Stockholms stads prognos antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende från cirka 8500 personer till cirka 11000 personer. Den största ökningen av antalet äldre beräknas ske i Östra söderort och Västerort.

Under första delen av planeringsperioden beräknas fortsatt renovering inom stadens bestånd av ca 100 platser inom vård- och omsorgsboenden och drygt 200 servicehuslägenheter. I den

planering av nybyggnation som fortfarande är i ett mycket tidigt skede förväntas i början av perioden ett nytillskott om ca 300 platser vård- och omsorgsboende i kommunal regi.

Sammantaget kommer att ytterligare omkring 2500 äldre beräknas ha behov av vård- och omsorgsboende år 2045 vilket motsvarar ett behov av ca 30 nya vård- och omsorgsboenden. Inriktning och behov för perioden kommer att preciseras inom ramen för Samordnad äldreboendeplanering (SÄB) i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Järva stadsdelsnämnds behovsanalys 2035-2045

Mellan 2035 och 2045 prognosticeras antalet personer med behov av vård- och omsorgsboende inom stadsdelsområdet öka från 617 till 818, en ökning med 201 personer, vilket innebär behov av ytterligare platser. Ökningen av antalet yngre äldre förväntas fortsätta under den andra planeringsperioden och behovet av lokaler för att möta målgruppens behov kvarstår.

Nämnden har i nuläget inga planerade lokalförändringar för den andra planperioden.

5.8 Övrig information

6 Övriga redovisningar

Järva stadsdelsnämnds kompetensförsörjningsplan för år 2027-2029 är bifogat till ärendet. Kompetensförsörjningsplanen är en strategisk plan för att möta utmaningar, förändringar och behov i syfte att säkra kompetens på lång och kort sikt.